

Drefn ym pa le yz arferir ac Dale. i.
y dywedir y Boreuawl a'r Pynhawnawl weddi.

Boreuawl ar Pynhawnawl weddi a arferir yn y defodedic le
o'r Eccleis Capel neu Cancell, o ddiethz i'r Dydinari derfyny † Coz.
yn amgeuach am y lle. A bod y Cozae yn aros megis ydd oed-
dient yz amser a aeth.

A bit honeit hyn yma, i'r Gwennidog ar bryd Commun ac ar † Pintstr.
bob pzyd arall ymarfer o gyfryw wiscoedd neu addyrynae yn yz Er-
cleis ac a oeddent inewn arfer erwydd atwurdod y parlament yz ail
blwyddyn o deyrnasiad y brenhin Edward y chwechet yn yz Act o
Barliament osfededic yn nechrau y llyfr hwn yn Sacsonaet.

Trefn am weddi boreuawl
pop dydd trwy y vlwyddyn.

Ar ddechrau y weddi boreuawl ar vn ffynyt ar y weddi byzn-
hawnawl, bid i'r Gwennidoc ddarllen a llef uchel rai o'r synhwyze hyn
o'r scrpthur lan yz ynt yn canlyn. Ac yno dywedyt yz hyn sydd yscren-
edic ar ol y synhwyrau hyn yma.

A bryd bynag y bo'n adifar gan be- Ezechiel.
xviii.
chatur i bechot o ddyfnder i galon,
ni a ellyngaf tros gof yz oll enwi-
redd ar a wnaeth ef, medd yz Ar-
glwydd.

Pdd wyf yn cydnabot by enwi- Psal. li.
redd am pechot sydd yn wastat yn
by erbyn.

Pinchwel dy wynep o diwrth byni Psal. li.
hechotau, Arglwydd, a dilea by oll gamwedau.

Pspzyt cystuddedic y sydd aberth i dduw, na thremy- Psal. li.
ga Arglwydd Dduw galonau bfydd cystuddedic.

Rwygwch ych calonau ac nid ych dillad, ac ymchwel- Joel. ii.
wch at yz Arglwydd ych Duw, canys tirion a thrugar-
rog ytiw, yfe sydd ddiodeffgar a' malw i drugaredd a'
chyfryw bn ac sydd ofydus gantho dros ych blinder.

Li Arglwyd bieu tosturi a' madeuaint: canys aethom Daniel. ix.

Gweddi voreu.

ymaitho ddiwrthyt ac ni wrandawsoni ar dy leferydd
modd y gallen rodialw yn dy gyfraithieu yz ei a olo-
deist i ni.

Jerem. ij.

Cospa ni, Arglwydd, ac etto yn dy barn nid yn dy
gynddaredd, rhac na bo diin mwy o hanom.

Math. iij.

Gwellewch eych buchedd, canys bod teyrnas Dduw
yn agos.

Luk. xv.

Mi af at brynhad, ac a ddywedaf wrthaw, Wynhad,
mi bechais yn erbyn y nefoedd, ac yn dy erbyn di, yz a w-
rhon nid wyf deilwng i'n galw yn bab yty.

Psal. cxlij.

N'a ddwg i'r farn dy weision, Arglwydd, can nad byw
neb cyfion yn dy olwg di.

j. Ioha. j.

A's dywedwn eyn bod heb pechot, ydd ym yn eyn trwy-
llo eyn hunain ac nid oes gwirionedd ynomi.

Yn awyl gartadus brodyr, y ma'er Scry-
thur lan yn eyn cynhyrfu, mewn amrafael
bannau, i gydnabot ac i gyffesu eyn aml be-
chotau a'n enwired, ac na wnelem na'i cu-
ddio nai coluro ynglwydd yz oll alluawc
dduw eyn Tad nefol, eithz ei cyffesy, a gostyngedic, is-
sel, ydifarus, ac bfydd galon, er mwy'n cassael o hanain
baddeuaint am danynt trwy ei anueidrwl ddaioni ai
drigared, ef. A' chyd dlyem ni bop amser addes yn ostyn-
gedic eyn pechodau gar bron duw: etto ni a ddleni yn
benaf Wnethur hynny pan ymgynullom i gydgyfarfod,
i dalu diolch, am yz aml ddaioni a dderbynasom ni ar i
law ef, i ddatcan y haeddedicaf voliant, i wrandaw y san-
teiddiaf 'air ef, ac i erchi cyfryw bethau ac a bo cymwys
ac angenrheidiol, yn gystal ar les y corph ar enaid. Er-
wydd pahan mi eruyntaf ac atolygaf ichwi, cynnifer
ac y sydd yma yn presennol, gydtymnu a myfi a cha-
lon bur a lleferydd ostyngedic, yd yn gorlleddfa y nefawl
rad, gan ddywedyd ar bo'i i.

† p. i. i. r.

¶ Cyffes gyffredin, y'w dywedyt gan yz oll Eccleis ar ol y † Gwe-
nidawc, gan ostwng ar ei gliniau.

Oll

O Ll * gpyuoethoc Dduw a thrugarocaf dat,
 ni aethom ar * gyfeilorn allan oth ffordd
 di, maldefeit ar gpyrgoll, nyni a ddylyna-
 som o'modd ar amcanion yn calonau eyn
 hunain, nyni a'wnaethom yn erbyn dy sanc-
 taiddiol * gpyfreithiau, nyni a adaw'som eb Wneythyd y
 pethau a ddilesem i Wneythyd, ac a'wnaethom y pethau
 ar ni ddilesem ei gWneythyd, ac nid oes iechyt ynom, eithz
 tydi Arglwydd cymer drigaredd arnom ddugweithre-
 dwyz truain, arbet ti Wyntwy, o dduw, rei sydd yn
 cyffesu ei beiau, cyweiria di yfawol y sydd yn edifar'us yn
 ol dy addeweidion, ar a'espelwyt i ddyn yn-Christ Je-
 su eyn Arglwydd a' chaniatha drugarocaf dat er ei b-
 wyn ef byw o hanom rhac llaw mewn ddywyl, unton,
 a sobz buchedd, i ogoniant dy sanctawlenw, Amen.

*alluoc.

*ddiozo

*ddedofau.

C Pz absolution neu'r gollyngdabot yw ddatean can y *Gwenidoc
 yn bnic.

*p'nistr.

Y R oll alluoc Dduw, Tad yn arglwydd Je-
 su Christ yz hwn ni ddeisyf barwolaeth pe-
 chatur, eithz yn hytrach ymch'welyt o ha-
 naw o ddiwrth i enwired a byw: ac a ro-
 ddes allu a' gozchymyn yw *Wenidogion i
 ddatclaro a mynegi yw bobyl ysydd yn edifar'us, abso-
 lution a' maddeuaint ain ei pechotau: ef a bardyna ac
 a ellwng Wyntwy oll y sydd wir edifeiria'wl ac yn ddiff-
 uant yn credy yw santaiddol Euangel ef. Erwyd pahau
 nyni atolygwn iddaw gannithau y-ny, wir edifeir'wch,
 ai ysp'yt glan, yt pan bo boddlon gantho y pethau ydd
 ym ni y pryd hyn yn ei gWneuthuz, a' bot y ddarn arall on
 bylwyd rhac llaw yn bur ac yn santaiddol megis y de-
 lom oz diwedd yw lywenydd tragywythawol trwy Jesu
 Christ eyn Arglwydd.

*Wenidogion

C Attebet y popul.

Amen.

Gweddi voreu.

*Pwist.

Cyno y dechyr y *Gwenidatoc weddi yz Arglwydd a llef bchel.

Yn tad rhŵn wyt yn y nefoed, santeiddier dy enw: Deuet dy deyrnas: Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn nefoedd: Dyro i ni heddw eyn bara beunyddiol. A' madau i ni eyn dyledion mal y maddenwn ni in dy ledwyr. Ac *nac arwein ni ym-pronedigaeth. Eithz gwaret ni rhac dŵc: Amen.

*thpws.

Cy Gwenidatoc yn yz bn lleferydd a dogfweist.

Arglwydd agor eyn gweuulau.

C Atep.

A'n geneu a beneic dy boliant.

C Dfeiriad.

*ffrystia, dabze.

Duw *brystia in cynnorthywpaŵ.

C Atep.

Arglwydd prysura in cynnorthy.

C Dfeiriad.

Gogoniant ir tad, a'r mab, a'r yspyr glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, ymae yz awr hon ac y bydd yn oes oesoedd: Amen.

Molwch yz Arglwydd.

Venite exultemus: Domino. Psal. xcv.

Cyna y dywedir neu y cenir y Psalm sy'n canlyn.

Duwch, canwn ir Arglwydd: ymlawen- halwn yn nerth eyn *iechyt.

Deuwn gar i bron, a' diolwch: canwn yn llauar yddo Psalmen.

Canys yz Arglwydd plydd Dduw mawr: a' Brenhin mawr ar bchaf yz oll ddywiae.

*teruynneu, congleu.

O blegit yn ei law ef y mae *gorddyfneu y ddaiar: ac ef biau bchelder y mynyddoedd.

*luniatodd

Y Mor sydd eiddaw, can ys ef ai gwnaeth: ai ddwy- law a' *ffurfiawdd y sych tir.

*phenlini-
wn

Deuwch addolwn a' syrthiwn i lawr, a' *gostyngwn gar bron yz Arglwydd eyn *lluniatodd.

*gweith-
ydd, gwneu
churwz

Canys ef yw'n duw: a' nyne ym bobyl i borfa ef, a'

defeit

Defeit ei do Wylaw.

Heddiw o gwrandewch ar y leferyd ef, na chaledwch
eich calonau: megis *yn yr ymryson ba, a' megis yn-nyd
*prouedigaeth yn y dyffraithwch.

* ym Meri-
bah.
* Massah.

Yle profodd ych tadau byfi, prouafant bi a' gwellsant
byngweithredoedd.

Deugain mlynedd i'r ymrysonais ac genedlaeth hon,
a' dywedais, pobyl gyfeiliornus yn i calonau ptynt, can-
nad adnabuont by ffyrdd i.

Wllythyr ei y tyngais yn by llid, na ddelent im gorff
Wylfa.

Gogomant ir tad, ar mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yr awyryon, a byth yn oes oesoedd. Amen.

¶ Y nol hyn y dylun rybo psalmaa, meibon trefn megis ir appbo-
yntiboyd boy yn y tabul a wnaethbboyt er mibyn hynny : o ddie.
ithz bod psalme prfabot ir diwarnabot hwinntw . Ac ar ddiweddo
pob psalm dzyoy z bboyddyn, ar bn modd ar ddiweddo Benedictus,
Benedicite, Magnificat, a' Nunc dimittis y dyloedir, Gogoniant ir tad
ac ir inab. &c.

Yna y darlleir ddyw Lith yn llawn llythyr, a llef bchel, mal
y gallo y bobyl glywet. Y gynta, o. hen t ddeddf yz ail o. ne- testament.
wydd, megis ac ir apointied wrth y kalēdar oddieithz bot llithie
priot wedir asseinio ir dydd hwnnw. Y Gwenidawc a ddarlleo
y llith, safed ac ymchweled felly megis i galler i glywet gā babob
oll ar a bo yn y fan. Ac o blaen pob llith, dywedet y Gwenidawc
bal hyn. Y penot neur capitul cynta, yz ail, y trydydd, ac. o Gene-
sis, ne Exodus, Mathew, Marc, New'r, kyfryw bn megis ac ir ap-
pointied yn y kalendar. Ac ar ddiwedd pob penot neu capitul
dywedyt: Yma y trefyna cyfryw bennuot o gyfryw llyfyr.

¶ Ac er mbyrn cael oꝝ bobyl glybwet yn well mewon cyfrybo le-
oedd ac y byddir yn aruer o ganu, bid yno darllē y Llythie mewon
ton eglur, ac wedd darlleiad llawon llythz, a'r bn modd yz Epi-
stol ar Euangel.

Yn ol y Llith gyntaf, y canlyn Te deum laudamus yn Gamberaet, beunydd, trwy'r oll blwyddyn.

Gweddi voreu.

Te deum
laudamus.

I Dduw a bolwn, ti a gydnabyddwn yn
Arglwydd.

Pz oll ddaiar ath bawl di: y tad tragry-
wyddawl.

Arnat ti y llefant pz oll Angelion, y nefo-
edd, a'r oll nerthoedd oi me'wn.

Arnat ti y llefant Cherubin a' Seraphin: a' lleferydd
ddibaid.

Sanct, sanct, sanct: Arglwydd Dduw Sabaoth.

Refoedd a daiar sydd yn llawnoth ogoniant.

Gogoneddus *goz pz Apostolion ath fawl di.

Moliannus nifer y proffwyti: ath bawl di.

Ardderchawc lu y Werthry: ath bawl di.

Pz Eccleis lan trlwy: oll byd: ath *addef di.

Y tad o anfeidrwl bawredd.

Dy anrhydeddus Wir ac bnic Uap.

Befyd pz yspryt glan: y *diddanwz.

Ti Christ yw brenhin y gogoniant.

Ti yw tragwyddawl bab y tad.

Pan gymeraist arnat Waredy dyn, ni ddiystyreist
*bru y Wryz.

Pan *oruost oll nerth angau: pz agoraist deyrnas
nef i bawb a gredant.

Ti sydd yn eistedd ar ddeheulaw Duw: yn-gogoni-
ant y Tad.

Pdd ym ni yn credy *mae tydi a ddaw yn +brawdwy
arnam.

Can hynny pz atolygwn yty gannorthwyaw dy Wei-
sion: pz hai *a brynaiſt ath Werthfawr waed.

Par yddynt gael ei cyfrif gyd ath sainct yn y gogoni-
ant tragwyddawl.

Arglwyd cadw dy *bobl: a' bendithia dy etiwediaeth
Llywia hwy: a' dyrcha hwy yn dragywydd.

Beunydd ac byth y clodforwn dydi.

Ac anrhydeddwn dy enw byth ac yn oes oesoedd.

Teilynga, arglwydd, ein cadw y ddydd hwn yn ddi-
bechot.

Arglwydd

*gompeini

*cyffella,
cyfaddef.

*confoz-
ddwz.

*groth y
bozwyn.
*ozchuy-
gaist.

*talw.
+barnwz.

*y.

*bybl,
werin.

Arglwydd trugarha wrthym: trugarha wrthym.

Arglwydd poet dy drigaredd a ddel arnom: megis yd
ym, yn ymddiriet ynot.

Arglwydd ynot ic ymddiriedais: na'm gwradwydder
yn dragywydd.

¶ Deu'r caniad hwn Benedicite omnia opera domini domino, &c.

Chwychwi oll weithredoedd yz Arglwydd, bendithiwch yz Arglwydd: molwch ef, a
mawrhewch yn dragywydd.

Benedicite.

Chwychwi Angelion yz Arglwydd, ben-
dithiwch yz Arglwydd: molwch ef a ma-
wrhewch yn dragywydd.

Chwychwi nefoedd bendithiwch yz Arglwydd: mo-
lwch ef a *mawrhewch yn dragywydd.

*maur yz
glwch.

Chwychwi'r dyfroedd ysyd vlvch ben yffyrfaen, ben-
dithiwch yz Arglwydd: molwch ef a mawrhewch yn
dragywydd.

Chwychwi nerthoedd yz Arglwydd, bendithiwch yz
Arglwydd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi haul a lleuat bendithiwch yz Arglwydd:
molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi ser y nefoedd, bendithiwch yz Arglwydd:
molwch ef a mawrhewch ef yn dragywyth.

Chwychwi gabodau a gwllith, bendithiwch yz Argl-
wydd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi wyntoed duw, bendithiwch yz Arglwydd:
molwch ef a mawrhewch yn dragywd.

Chwychwi dan a' gwres, bendithiwch yz Arglwydd:
molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi aiaf, a haf, bendithiwch yz Arglwydd: mo-
lwch ef a mawrhewch ef yn dragywydd.

Chwychwi wllithoedd a' rhewoedd, bendithiwch yz ar-
glwydd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi reu ac oerfel bendithiwch yz Arglwydd:
molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi ia ac eiry, bendithiwch yz Arglwydd: mo-

lwch

Gweddi voreu.

lWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi nosiau a dyddiau bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi oleuni a thyWyllWch bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

‡ lunched,
luchedeneu.
* kymple.

ChWychWi ‡ bellt ac * wybzēnau bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

Bendithied y ddaiar yz ArglWydd : molet ef a maWrhaed yn dragyWydd.

‡ glannen.

ChWychWi bynyddoedd a ‡ bryniau bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi oll wyddion bethau ar y ddayar, bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi ffynnoniae bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi bozoed a llifeirient bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

‡ ymdreiglo
cyffroi, ym-
ysmudo.

ChWychWi bozuiloed ac oll ar ys ydd yn ‡ ymot yn y dyfroedd bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

‡ ehediatt,
y nef.

ChWychWi oll ‡ adar yz aWyr bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi oll anueiliet ac yscrublieit benedithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi blant dynion bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

Bendithied Israel yz ArglWydd : molet ef a maWrhaed yn dragyWydd.

ChWychWi Dffeiriet yz ArglWydd bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi wasnaethWyr yz ArglWydd bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi yspyrdoedd ac eneidiau y cyfiolwnion bendithiWch yz ArglWydd : molWch ef a maWrheWch yn dragyWydd.

ChWychWi y rhai sanctaidd a gostyngedic o galon :

bendithiWch

bendithiwch yz Arglwydd : molwch ef a' ma'wrhewch yn dragywydd.

Chwychwi, Ananias, Azarias, a' Misael bendithiwch yz Arglwydd : molwch ef a' ma'wrhewch yn dragywydd.

Gogoniant ir tad, ar mab, ar ysp'yt glan.

Megis i ddoedd yu y dechrau, y mae yz a'wrhon, ac yn wastat, ac oes o'fod. Amen.

Ac yn ol yz ail llich, arferer a' dyweder Benedictus yn Gamberaec megis y mae yn canlyn.

Endigait bo Arglwydd Duw'r Israel: ta-

Benedictus
Luk. j,

Ac a ddarchauawdd iechedwreth nertholi ni yn-ty David ei wasnaethwz.

Megis ac y dywedawdd trwy enau ei saint b'rophwyti : yz ei ydoedd o ddechreuad y byd,

[Sef yd' anuonei ef] y ni ym'wared rhac eyn gelynnion, ac o ddiwrth ddwyllaw pawb o'n *dygalogion,

*catedigio.
*cofiei

y gwnai ef y drugaredd a'n tadan, ac y *coffai ey san- taidd ddygymnot,

[Ar]llw yz h'wn a dyngawdd ef wrth eyn tad Abraham:

[Sef] bod i'ho ganiadhau yni gwedy ein ym'wared oddi- wrth law eyn gelynnion allu y wasnaethu ef yn ddi'ofn,

Oll ddyddieu ein einioes, mewn santeiddrwydd ac ia- wnder gat i bron ef.

Tichau, bab, ith elwir yn b'roffwyti ir Goruchaf: canys ti ai o blaen wyneb yz Arglwydd i baratoi y ffyrdd ef.

[Ac] y rododi gwybyddiaeth o iechyt yw b'obyl ef, *gan

*er

baddeuaint oi pechotau. Gan *galondit trugaredd eyn Duw : trwy hon ir ym welawdd a ni y to'wyn-haul oz vchelder.

*trwy
emyscar,
nedd, berio,
dostur.

I rododi llewych, ir ei a eisteddant yn-tywylloch ac yn-gwascot angau : i *gafeirio eyn traed i ffordd dang- neddyf.

*ddwyn

Gogoniant ir tad, ir mab, ar ysp'yt glan.

Megis y ddoedd yn y dechrau y mae yz a'wrhon a' byth yn wastad ac yn dragywydd. Amen.

Gweddi voreu.

Cſeur'r Pſalm a gālyn.

Iubilate
Deo.
Pſalm, c.

Cenwch yn llauar yz Arglwyð, yz oll ddaiar,
gwſnaethwch yz Arglwydd mewn llawe-
nydd, a' deuoch yn i wyð ef mewn gorfolod.
Gwybyddwch mae ef yz Arglwydd yw
Duw: ef ea'n gwſnaeth ni, ac nid nynt eyn
hunain: ei bobyl ef ydym: a' defeid ei borfa.

Cenwch i mewn i byrth ef a thal diolch, ac yw lysoedd
a moliât gēnwch: diolchwch ido a' chloduorwch ei Enw
Canis daionus yw: Arglwydd, ei drugaredd ysydd yn
dragwydd: ai wirionedd a bery o genedlaeth i gened-
laeth byth.

Gogoniant ir tad, ir mab, ar yspryt glan.

Megis y ddoedd yn y dechrau y mae. ac.

Cyna y dywedir y Credo y gan Gwenidawc a'r bobl yn i sefyll.

*Dd sylf
yn credu

*Redaf yn nuw dad oll gyuoethawc cre-
awd: nef a' daiar. Ac yn Iesu Chriſt y bn
mab ef, eyn Arglwydd ni: yz hwn a gat-
trwy: yspryt glan, y anedo bair borwyn,
A ddioddeuawdd dan Pontius Pilatus,
y groglwyd, a bu barw, ac a glawyd. Def-
cennawdd y pyffern, y trydydd y cyuodaidd o beirw. Ef-
cennawdd ir nefoedd ac y mae yn eistedd ar ddeheulau
Dduw dad oll gyuoethawc. Ddyno y daw i barnu byw,
a' meirw. Credaf yn yz yspryt glan, yz Eccleis lan gatho-
lic cymmy'n ſainct, maddenant pechotau. Cyuodiat y
cnauld, a bywyt tragwyddawl. Amen.

CAc yn ol hynny, y gweddieu y fy yn cālyn, yn gyſtal ar byrnhawon
weddi ac ar borau weddi: a' phatob yn geſtwnng yn ddeuoſionol.
y Gweinidoc yn gyntau yn llauaru allef bchel.

Pz Arglwydd a bo gyd a chwi.

CAtteb.

A chyd ath yspryt tithau.

CGweinidoc.

CGweddiwn.

Arglwydd

Arglwydd trugarha wrthym.

Christ trugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

Cy na y Gwennidawc, yz yfcoleicion a'r bobl a ddywedant weddi
yz Arglwydd yn Camberaec a lleuerydd bchel.

Cy na tad yz hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Cy na y Gwennidawc yn ei sefyll a ddywaid:

Arglwydd dangos dy drugaredd arnom.

Atteb.

A chamatha y ni dy iechydwrïeth.

Offeiriad.

Arglwydd cadw y Gwennidawc.

Atteb.

A gwraudo ni yn drugaroc pan allwom arnat.

Offeiriad.

Gwisc dy Gwennidawc ac iawnder.

Atteb.

A gwna dy ddywisaawl bobl yn llawen.

Offeiriad.

Arglwydd cadw dy bobl.

Atteb.

A bendithia dy tiueddiaeth.

Offeiriad.

Arglwydd dyzo dangneddyf yn eyn dyddiau.

Atteb.

Can nad oes neb arall a' ymlaŵ trosom, amyn tidi Dduw
yn bnig.

Offeiriad.

DuW glanha eyn calonau ynom.

Atteb.

Ac na chymmer dy yspyr glan o ddywrthym.

Cy na y canlyn tri Collecte. Y cynta o: dydd, rhwng a bydd yz bn ac
y appointir ar y Gwennidawc. Yz ail, dyos dangneddyf. Y trydydd,
dyos rad y byw yn dda. A'r ddau collect ddywethaf ni chysne-
widir byth, anid ei dywedyt beunydd ar bozae weddi, trwy'r oll
blwyddyn, mal y canlyn.

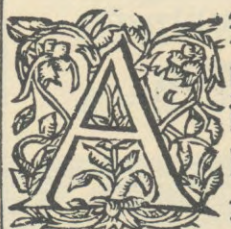
Gweddi voreu.

Yr ail Collect dros dangneddyf.

Du, yr hwn wyt Awdur tangneddyf, a' charwz cyntundeb, yr hwn oth iawn adnabot y mae yn buchedd tragywyd yn seupllarnaw, ath wasanaeth yw gwir braint: amdeffen nyni dy ostyngedic weision, rhac oll ruhrae yn gelynnion: yd pan allom trwy gwbwl ymddiriet yn dy amdeffen di, nac ofnom allu neb gwrthuebwy: trwy gedernid Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Y trydydd Collect tros gael rat.

Arglwydd neuawl dad, oll-alluawc a' thragwyddawl Ddu, yr hwn an cedwaist yn bdiangol yd dechrau yr dydd heddiw, amdeffen nym yndaw ath gadarn allu, a' chaniathana syrthiom y dydd hwn melwn yn pechot, ac nad elom melwn neb ryw perigl: yn y bo eyn oll weithredoed wedi ei trefnu ai llywialw wrth dy lywodraeth, i wneuthyr yn oystat y peth y syd gyuiawn yn dy olwc di, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Y drefn

Drefn am Bynhawnawl weddi trwy gydol y vlwyddyn.

vij.

¶ Offeiriad a ddyweit.

Cyn tad yz hwn wyt yn y nefoedd. &c.

¶ Ac ef yn yz bn ffynyt a ddyweit.

Arglwyddr gor cyn gwefusau.

¶ Atteb.

A n geneu a benaic dy boliant.

¶ Offeiriad.

Duw byssia in cannozthwyaw.

¶ Atteb.

Arglwydd *prysura in kymorth.

¶ Offeiriad.

Gogoniant ir tad, a' mab, a' r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yz awrhon, yn wa
stad ac yn oes oesoedd. Amen.

Bollwch yz Arglwydd.

¶ Yna y psalmaa: mew'n trefn megis ir appoyntiwyd hwy yn y Ta-
biil y psalmaa, o ddiethz bod psalmaa priauw wedi apoyntio ir
dydd hwnw. Yna llich oz hen + ddedyf, megis ac ir apoyntiet he-
fyt yn y kalendar, o ddiethz bod llichiau priauw wedi apointio
ir dydd hwnw. Ynol hynny, Magnificat in Camberaet, megis i
canlyn.

* ffrydia

+ testament.

Y enait a bawzha yz Arglwydd: a m
yspryt ysydd hyfryt yn-Duw by Ja-
chawdz.

Magnificat.
Luk. j.

Canys ef a edrychawdd ar *iselder
ei wasanaethwraig.

* offng,
eidzwydd
ei lawboz
wyn.

O blegit wele, o hyn allan: yz oll
genedlaethen a m galwant yn Wyn-
bydedic.

Erwydd yz hwn syb alluawc, a w-
naeth i mi bawredd: a' santawl yw i Enw ef.

Ai drugared ysydd yn oes oesoedd: ar y sawl ai ofnant ef.
Ef a ddangosawdd nerth ai braych: ef a oyscaraawdd
y beilchion ym-bwriadau ei calonau.

E dynawdd i lawz y cedyrn oi eisteddfaen, ac a ddarcha-

Gweddi byrnhawn.

talwdd yz hai iselradd.

Ef a lanwodd yz hai newynoc a phethau da, ac a ddan-
uonawdd ymaith yz hai goludawc mewn eisiau.

*wzth be,
ddwl.

Ef a ganorthwyawdd ei was Israel, *gan gofio am
ei drugaredd, megis y dywedawdd in tadeu, sef i Abra-
ham, ac yw *had yn dragywydd.

*ohelyth,
hiliogeth,
cppil, &c.

Gogoniant ir Tad, ac ir Mab, ac yz yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yz awr hon. &c.

Cai yntau y Psalm a ganlyn.

Cantate
Domino
Psal. xcviij

Cenwch ir Arglwydd ganiad newydd, ca-
nys gwnaeth ef ryfeddodion : ei ddeheu-
law i hunan ai santawl brych a bawdd
yddaw yz oruchaniaeth.

Yz Arglwydd a eglurawdd ei iechydwr-
eth : ei gyfiawnder a ddangosawdd ef yn

golwc y Cenedloedd.

*goffodd.
† ynghyf-
air, tu ac
at.

Ef a *goffaodd i drugaredd a' gwirionedd † er ty Isra-
el : ac oll derfynau y ddaiar a wellant iechydwr-
eth eyn
Dum.

*diolchwyd

Yz oll ddaear cenwch yn llauar ir Arglwydd : ac ym-
lawenheuwch a' *chan-molwch.

*boliant.
*psalm.

Cenwch *psalmau ir Arglwydd ar y delyn, sef ar y de-
lyn a llef *caniad.

Ar drumpia ac bteyrn : cenwch yn llauar yn gwyd yz
Arglwydd brenhin.

*Rued.
*y byd.

*Dadurdded y Mor, a' chymeint ac y sydd yn tho : *cyl-
chedd y ddaiar, ac a breswylant ynthei.

Curet y llifoddybredd ei dwylaw : a' chyd neidied y my-
nyddedd o lewenydd gar bron yz Arglwydd : canys ef a
ddaeth y barnu y ddaiar.

A' chyfiawnder y barn ef y byd, a'r bobul ac ynionder.
Gogoniant ir Tad, ac ir Mab, ac ir yspryt glan.

Megis yddoedd yn y dechrau. &c.

*testament

Cy na Llith oz *ddeddf newydd. Ac yn ol hynny, Nunc dimittis yn
Camberaec, megis y canlyn.

Mawrhon Arglwydd y gellyngy dy was
meŵn tangeddyf: herwydd dy air.

Canys by llygeit a wellſat dy iechyd wrieth.

Rŵn a baratoeist, gar bron wyneb yz oll
bobl.

I fod yn oleuni i oleuaw y cenedloedd: ac yn'ogoniant
ith bobt Iſrael.

Gogoniant ir Tad, a'r Mab, a'r yspŷt glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yz awrhon. &c.

Neu'r Psalm hon.

Du a drugarhao wrthym, ac an bendithio:
a thywynet lewych ei wyneb arnom, a thri-
garaed wrthym. Selah.

Mal ir adwaener dy ffordd ar y ddaiar, ath
iechyd wrieth ymhlith yz holl geuedloedd,

Molent y pobloedd dydi Dduw: molent dydi yz oll bo-
bloedd.

Llawenhaed y bobloedd a' byddan hyfryd: canys ti
a verni y bobl yn gybiawn, ac a lywodraethy y cened-
loedd ar y ddaiar. Selah.

Molent dydi y bobloedd Dduw: molent tydi yz oll bo-
bloedd.

Pno y dyry y ddaiar ei ffrwyth, a Duw ſef eyn Duw
ni a'n bendithia.

Duw a'n bendithia, a holl terwynau'r ddaiar ai hof-
nant ef.

Gogoniant y'r Tad, a'r Mab, a'r yspŷt glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yz awrhon ac y
bydd yn oystat yn oes oesoedd. Amen.

Yna y canlyn y Credo, a' gweddieu eraill, megis yz appoyntiwyt
ymblaen ar y bozauweddi, ar ol Benedictus, &c a thri Collect: yn
gyntaf oz dydd. Yz ail, o Dangufedd. Y trydydd, dros ganhoz-
thwy yn erbyn pob pericul, mal y canlyn yma rhacillaw. A dau
oz Collectae dywethaf a ddywedir bob dydd ar byrnhawn we-
ddi, eb gyfnewit.

Luc. ij.

Deus miſe
riarur.
Pſal. lxxij.

Gweddi byrnhawn.

¶ Yr ail Collect ar byrnhaton weddi.

Dew, o diwrth ba vn y daw pob addunet sanctaid, pob cyngor da, a phob gweithred gyuiawn, Dyro ith wasaneth-ddymon y rhyw dangneddyf ar na ddychon y byd i roddi, mod y gallo eyn calonau ymroi i vfyddhau ith o' chmynion, a th'wydy amddeffyniad i ni rhac ofn yn gelynyon, allu o hanom dreulio eyn amser mewn heddwch a thangueddyf d'wy *haeddedigaethau Jesu Christ eyn Iachawd. Amen.

*obryn

¶ Y trydydd Collect am gynorthwyr yn erbyn oll periculen.

Lewycha eyn tywyllwch ni atolygwn yf, Arglwyd, a th'wydy baw' drugaredd amddeffen nyni rhac pob pericul ac enbydrwydd y nos hon, er serch ar dy vn mab ein Iachawd Jesu Christ. Amen.

*Carcha-
fael.

¶ Ar ddie natalit Christ, die gwyl ystwyll, dydd gwyl bathias, dydd Pasc. y dyrchafael, y Sul gwyl, dyddgwyl Ioan bedyddiwr, Sanct Jaco, Sanct Bartholomeus, Sanct Mathew, Sanct Simon ac Iud, sanct Andreas, a Sul y Trindot: y cenir neu y dywedir yn nesa' vn at Benedictus, y cyfies neir addefiat hyn o'n ffydd Christianus.

Quicunque
vult.

*gyffredin.

*ddilwgr.

Dwy bynac a byno bod yn gatwedic: o blaen din, rhaid iddo gynnal y ffydd *Catholic. ¶ Yn yon ffydd, a ny cheidw pop dyn yn gyfan ac yn *ddihaloc: diogel y collir yn tra-gywyth.

*sef

Ar ffydd catholic yw hon: *bot y ni addoli vn Dew yn trintod, a'r trintod yn vndot.

*hanbod.

¶ Yd cynyscy o honam y personeu: na gohany y *sylwedd.

Canys vn person, fydd i'r tad, ar all i'r mab: ar all yz y spyr glan.

*dyfodol:
aeth.

Eith: *Duwdot y Tad, y Mab, a'r yspyr glan, fydd vnryw: gogoniant gogyfuwch, mawrhydi gogydtragwyddawl.

Unryw

Unryw a'r Tad, unryw yw: Mab: unryw yw: y
yspwyd glan.

*Dicre-etic Dat, dicre-edic Uab: dicre-edic yspwyd glan.

*Antone-
thurclic

Ammesuredic Dat, ammesuredic Uap, ammesuredic
yspwyd glan.

*Tragwyddawl Dat, tragwyddawl Uap: tragwy-
ddawl yspwyd glan.

*tragwy-
thawl.

Ac etwa nid ynt tri tragwyddolion: amyn bn * tra-
gwyddawl.

Ac mal nad ynt tri ammesuredigion, na thri dicre-edi-
cion: amyn bn dicre-edic, ac bn * ammesuredic.

*dinesur.

Uelly yn gyffelyp, hollgyuoethoc Dat, hollgyuoethoc
Uap: hollgyuoethoc yspwyd glan.

Ac eto nyd ynt tri hollgyuoethogion: amyn bn holl-
gyuoethawc.

Uelly *ys Dyw tad, ys Dyw vap: ys dyw yspwyd glan.

*Duto
yw, &c.

Eith: nid tri Dywieu: namyn bn Duw ys ydd.

Uelly ys Arglwydd Dat, ys Arglwydd vap: ys Ar-
glwydd yspwyd glan.

A hagen nyd ynt tri Arglwyddi: namyn bn Arglwydd.

*fydd ne
gredwyf

Canys mal ein cymPELLir trwy *christian wirionedd:
y *gyfaddef bot pop person yn + ohanredol yn Dduw ac
yn Arglwydd.

Christ
*gyffesu

Uelly ein goherddir trwy y Catholic *Gred-ddeddf:
dywedyt, bod tri Dewieu nei tri Arglwyddi.

+ wth y
hun, o: nei
lltu

P tad ny wnaethpwyd *gan nep: ny's crewyd, ac nys
*cenedlwyd.

*credwyf
neu credwyd

P Map ys id o: Tad yn bnic: eb i wneuthur, na ei gre-
aw, eith: Wedy ei * genedlu.

*trwy
*enillwyd,
ganet

P: yspwyd glan ys yd o: Tad a'r Map: eb eu wneuthy-
r, na ei greau, na ei genedlu, eith: yn * deilliau.

*enill, ga-
hel

Uth hyny bn Tad ys ydd, nid tri *thaid, bn map, nid
tri meip: bn yspwyd glan, nid tri yspwydion glan.

*dyuot
*thade

Ac yn y trintot hyn, nid oes *bn cynt ne gwedy eu gy-
lydd: nid oes bn mwy na llai no' u gilydd.

*dim cynt
na hwyach
dim. &c.

Eith: y: oll tri phersonau: ynt gogydtragwyddawl
a gogyfuwch.

Ac

Gweddi byrnhawn.

*ydd

*barnet,
ne creder.

*yn, ne bod

*ac addaf

*hanhod
† enill, ga:
ffael
*resinabl

*Gogem:
benhed

*er hyn

*trwy

*. Duwoli:
et

† yn nullo

*y2 hanbod

*cadwed:
geth

* yn y cyrph
*chunain

*bunchedd

Ac belly ym pop peth, bal y dywetpwynt bchod : y2 vn-
dot yn y trindot, a'r Trindot yn y2 vndot, syd *y'w adoli.
Pwy bynnac can hynny a bynn bot yn gatwedic: * sy-
niet belly o2 trintot.

P mae heuyt, yn angenraid er niwryn tragpwyddawl
iechyt: credu o ddyn yn ffyblawn * am gnaiddoliaeth ein
Arglwydd Iesu Christ.

Canys y2 iawn ffydd yw, credu *a' choffessu o honam:
bod ein Arglwydd Iesu Christ vap Duw, yn Ddew, ac yn
ddyn.

Dew, o * sylwedd y tad, wedy ei † genedlu cyn nac oe-
soedd : a' dyn, o sylwedd ei bap, wedy eni yn y byt.

Perfeith Dduw, a' pherfeith ddyn, o eneit, * resymol: a'
dynol gnaidd yn hanbot.

* Gogysfuch a'r tad, o bleit ei Ddewdawl: a' llei no'2
tad, o bleit ei ddynawl.

Y2 hwn cyd bod ef Duw a' dyn: nid yw ef * hagen
ddau, namyn vn Christ.

Un, nyd * can ymchwelyt y † Dewdod yn gnaidd : a-
myn can gymryd y * dyndawl † yn Dduw.

Un y gyd oll, nid can gymyscy y * sylwed: amyn d2wy
vndot person.

Canys mal y mae y2 eneit resymol a'r cnaidd yn vn
dyn: belly Dew a Dyn, ys idd vn Christ.

Y2 hwn a ddioddefawdd tros ein iechydwyrieth: *a' de-
scennawdd y Pffern, a gyuodes y trydydd dydd o beirw.

Escenod ir Refoed, ac y mae yn eisted ar beheulaw dew
tad, hollgyuoethoc: o dyuo y dawl y barnu byw a' meirw

Ac ar ei ddeuodiat, y cyuyt pop dyn * ac ei corphoroed e
hunain: ac arodan gyfri am eu gweithredoed * priawl.

Ar ei a wneythont da, y ant ir * bylwynt tragpwythol:
ar ei a wneythont dd2wc, y2 tan tragpwythawl.

Hon yw'2 ffydd catholic: y2 hon, pwy bynnac ar ny's cre-
to yn ffyblon, ny all ef bod yn gatwedic.

Gogoniant ir tad, ar mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae y2 awwhon. &c.

¶ Mal hyn y terfyna trefn y Vorau ar Byrnhavv
weddi trwy'r vlwyddyn.

Dma y tanlyn y Letaniae y

X.

haruer ar y Sulieu, y Mercurieu, a'r Gwenerieu,

ac ar amfereu ereill pan oruchmynner y gan
Ordinari.

Dew Tad, o'r Nef: trugarha wrthym wir bechaduriet.

Dew Tad o'r Nef: trugarha wrthom wir bechaduriet.

Dew Uap brynwr y byd: trugarha wrthym wir bechaduriet.

Dew Uap, brynwr y byd: trugarha wrthym wir bechaduriet.

Dew Pŵŵd glan, yn *deillia wrth y Tad a'r Mab: trugarha wrthym wir bechaduriet.

*procedo,
dyuot

Dew Pŵŵd glan, yn *deillia wrth y Tad a'r Mab: trugarha wrthym wir bechaduriet.

*procedo,
dyuot

P gogoned, lan, bendigeit Drindot, *tair person ac un Dew: trugarha wrthym wir bechaduriet.

*tri phersō

P gogoned, lan, bendigeit Drindot, tair person ac un dew: trugarha wrthym wir bechaduriet.

Na choffa Arglwydd ein enwired, n'ac enwired ein *Kien, ac na ddryz ddial ani ein pechotae: arbed nyny Arglwydd dayonus, arbed dy bobyl y byrneist ath werthbawr waet, ac na *lidia wrthym yn dragwydd.

*hynais,
tadeu a
mameu.

Arbed ± nyny Arglwydd dayonus.

*ddigia
± ni

Pwrth bop drwc ac anffawt, pwrth pechot, pwrth pstryw a' chrych y cythrael, pwrth dy *lit, ac pwrth barne-digaeth dragwyddawl.

*ddigoue-
int, soziant

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

O pwrth pop dallinep calō, o pwrth balchder, a' gwag ogoniant a' ffuc sancteiddwydd, pwrth genuigen, dygafedd, a' bwiat drwc, a phop anghariadoldab.

Gwarad nyny Arglwydd dayonus.

O pwrth anrweirdep, a phob pechot marwol, ac pwrth oll twyll y byd, y knawt, a'r Cythraul.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

O pwrth *bellt a themestyl, o pwrth pla, *haint y no

*luched
*coznwyt,

dae,

Y Letaniae.

mannae,
chwaren,
colwyn.

dae, newyn, y Wzth ryuel ac ymladd, ac o y Wzth angae
dyslybty.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

O y Wzth pop terbysc a dirgel, brad, o y Wzth pop fals
ddysceidiaeth ac opinion anuwol, y Wzth galed Wzdd
calon a dirmic ar dy air ath Dychymyn.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

*gythlyng
dalot,

Trwy ddirgelwch dy gnawdoliaeth, trwy dy sanctaidd
enedigaeth ath enwaediat, trwy dy Uedydd, dy* vni-
pydd ath prouedigaeth.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

*groes

Trwy dy dirbawr ing, ath chwys gwaedlyd, dzy dy
*groc ath ddioddefaint, dzy dy Wzthualwr angae ath
claddedigaeth, dzy dy anrydedus gyfodiad, ath escent-
ad, a thzy dy ddyuodiat yz yspyr glan.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

Ar ollamser ein trallot, ar oll amser ein gwynbyd, yn
awr angae, ac yn dydd barn.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

Nyny bechaduriet atolygwn y ty ein gwzando, Ar-
glwydd dduw, a theilyngy o hanot gadw, Reoli a lly-
Wedraethy dy lan Eglwys yn hollawb yn y ffordd vnion.

Nyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

*lwydic

Teilyngy o hanawt gadw a nerthy ith Wir addoly
meewn iawnder a glendit buchedd, dy Wasanaeth* ydd
Elizabeth ein grasusaf Arenhines a'n pen llywydd.

Nyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot lyWedraethy hei chalon yn dy ffydd,
ofn, a chariat, ac i-ddi yndiriet byth ynot, ac ymgeis yn
Wastat ath anrydedd ath'ogoniant.

Nyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

*gybodaeth

Teilyngy o hanat hei amddeffen a ei chadw, gan roddi
y-ddi* y buddigoliaeth ar hei oll elynion.

Nyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot, lewychy yz oll Escyp, Bugelydd a
Gwenidogion yz Eglwys ac iaww wybodaeth a deall dy
air: ac yddynt hwy trwy ei precaeth aci buchedd, ei be-
negi a i ddangos yn ddyladwy.

Nyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd dayonus.

Teilyngy

Teilyngy o hanot gynyscaeddy Arglwydi y Cyngor,
ar oll *Clonedd, a gras, doethinep a deall.

*Bende-
bigton

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot bendithiaw a chadw y pen swyddo
gion, gan roddy pddynt, ras y Wneythur cyfiawnder, ac
y baentunio'r gwir.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot bendithiaw a' chadw dy oll popul.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot roddy y pop tnedlaeth, vndep, tang
neddyf, a' chydcozdio.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot roddy y ni galon ith gary ath ofny,
a' byw yn ddiescaelus yn ol dy' orchymynion.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot roddy ith oll popul angwanec *rad,
y Wzando yn bfydd dy' air, ai derbyn o bur ewylllys a' chy-
nyrchy ffirwyth yz yspirt.

*ras

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot ddwyn ir ffordd wir, pawp ar aeth
ar *gyfeilorn ac a ddwyllwyd.

*ddwydzo

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot nerth y rei y sy yn sefyll, a' chōffordio
a' chanorthwyo y rhei sy a gwan galon, a' chpfody y sawl
y sythpāt, ac o'z dywed curo y lawz Satā ydan ein traed.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot cymhoorth, a' helpio a' dydany pawp
yz sydd mewn perigl, angenocit, a' *thriblaeth.

*helbul.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot gadw pawb a'r sydd yn ymddeith
ar *voz na thir, pop gwreic wrth escor plant, pop clwy-
ups a' rhei bychein, ac y ty dosturio wrth pawb *a' vo
mewn caethywet na charchar.

*ddwz

*y sydd

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot amddeffen ac ymgleddy y plant am-
ddyfeit, a' rgwzagedd gweddwon, a' phawb y sydd yn v-
nic, ac yn goddef pwys plait' orthrech.

Afyny atolygwn y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot trugarhay wrth pop dyn.

Y Letaniae.

Ryny atolygton y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot baddae y ein gelynnion, erlynwyr, ac
esclandwyr, a throi ei calonnae.

Ryny atolygton y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

* teimho-
aidd

Teilyngy o hanot roddy a chadw er ein lles, * amserol
ffrwythae y ddaiar, modd y caffom ielwn amser dyledus
ei mWynhay.

Ryny atolygton y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

* bylwyt

Teilyngy o hanot rody y ni wir edifeirwch, a' madde y
ni ein oll pechotae, escaelustra, a' n anwybod, ein cynysca-
eddy a rhat dy yspyr glan, a gwellau ein * buchedd, yn ol
dy' air sanctaidd.

Ryny atolygton y ty ein gwzando Arglwydd trugarawc.

Map Duw : atolygton y ty ein gwzando.

Map Duw : atolygton y ti ein gwzando.

Den Dew yr hwn wyt yn dileu pechodae'r byd.

Caniata y ni dy dangneddyf.

Den Dew, yr hwn wyt yn dileu perhodaer'r byd.

Trugarha wrthym.

Chrift clyw nyni.

Chrift clyw nyni.

Arglwydd trugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

Chrift trugarha wrthym.

Chrift trugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

* nac ar-
wein

Ein tad yr hwn wyt yn nefoedd. &c.

Ac * na thywys ni ym-probedigaeth.

Eithyr gwared ni rhac dywoc. Amen.

GWers.

Arglwydd na Wna a nyni yn ol ein pechodae.

Atap.

Ac na' obrywa ni yn ol ein enwired.

GWeddiwn.

Dew Tad trugaroc, yr hwn nwt wyt yn tre-
mygy bcheneit calon gystuddedic, nac addu-
net y gorthymedic : canhothwya yn druga-
roc ein gweddiae ry ddym ni yn ei gwneyth-
yr geyr dy bron, yn ein trallot a' n blinbyd pa-

bryd

bryd bynac y goascant arnam : a' gwando ni yn rasulol,
 yd pan bo ir drygae hynp , ry mae ystryw a' ditchell di-
 awl nei ddyn yn ei gwneithy in erbyn, bynet yn ouer , a'
 thwy luniaeth dy ddaoni di , yddynt bot yn ofscaredig,
 modd na'n briwer dy weision d'wy erlyn nep , a' gally o
 hanom byth ddiolwch y tydy yn dy lan Eglwys , trwy
 Iesu Christ ein Arglwydd.

Arglwydd cybod, cymhoorth ni, a' gwared ni er mbyn dy enw.

Dew, ys clywsant a' ein clustia, a' ein tadae, a' bynaga-
 wdd i ni y gweithredoedd ardderchawc y Wneythost yn
 ei dyddia, ac yn* y kynbyr oei blaen hwy.

* yz hen
 amser

Arglwydd cyuod, cymhoorth ni, a' gwared ni er dy anrdded.

Gogoniant y'r Tad, a'r Mab, a'r yspyr glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu , y mae yz awrhon ac y
 bydd yn ofstat yn oes oesoedd. Amen.

Rac ein gelynyon ainddeffen ni, Christ.

¶ Pn rasawl edrych ar ein poenedigaethae.

Pn dosturus ystyria wrth dymnder ein calonne.

¶ Pn drugaroe made pechodae dy Bodul.

Pn garedigol gan drugared gwando ein gweddion.

¶ Iesu bap David, trugarcha wrthym.

Pz awrhon a' phop amser teilynga ein gwando, a' Christ.

¶ Pn rasawl clyw ni a' Christ, Pn rasawl clyw nyny, Arglwydd Christ.

¶ Gwers.

Arglwydd dangos dy drugaredd arnam.

¶ Atteb.

Mal ydd ym yn yndiriet ynot.

¶ Gweddiwn.

Pny atolygwn yty Arglwydd Dat, yn dra-
 garawc edrych ar ein gwendit, ac er gogoni-
 ant dy enw, ymchwel y wrthym yz oll ddy-
 geu ry ddarbu y ni o wir gyfiawnder ei hae-
 ddu, a' chaniatha bot y ni yn ein oll trallot,

Y Letaniae.

ddody ein cyfan ymddiriet a'n gobeith yn dy drugaredd, a' byth dy wasanaethy, mew'n santeiddwydd a' phurdep buchedd, ith anrydedd ath ogoniant, trwy ein bnic gyfryngwz an dadlewz Jesu Christ ein Arglwyd. Amen

¶ Gweddi tros balwzhydi y Brenhines.

Arglwyd ein Tad nefawl, goruchel a' galluoc, Brenhin y Brenhinedd, Arglwydd yz Arglwyddi, llywya'ldz vnben y tywysogion, yz hwn wyt oth eisteddole yn edrych ar oll drigolion y ddaiar, ys atolygwn ac erbynwn y ty, edrych o hanot yn ddarbodus ar ein grasusaf ddaionus Arglwydes Brenhines Elizabeth, ac belly hei chyslowm o rad dy sanctaidd yspryt, yd pan bo iddi yn oystadol bwyso yth beddwl, a' rhodio yn dy fford, cynyscaedda yhi yn ehelaeth a doniae nefawl, caniatha iddi mew'n llwyddiant ac iechait hir * hoedl; nertha yhi, modd hi gallo' o'escyn a' * gorchybygy hei oll elynion, ac o' dywedd yn ol y buchedd hon, bot iddi bwyntay llywennyd a' dedwyddyt, tragwyddawl, trwy Jesu Christ ein Arglwydd. Amen.

*oes, eini-
oes bylwy
*gozbot

¶ Ll * gyboethawc a' thragybythawl Dduw, yz hwn wyt yn bnic yn gwnepthy cyueddodae, danfon y lawz ar ein Escopion a' Churatieit, a'r oll gynulleidbaon y orchymynwyt y dan ei gobal hwynt, iachwysol yspryt dy rat, yd pan bo yddynt wir ryngy bodd yty, * dinea arnaddynt ddybal wlith dy bendith: Caniatha hyn Arglwydd, er anryded, ein dadlewz a'n cyfryngwz Jesu Christ. Amen.

*alluawc

*tywallt
arnynt

¶ Gweddi o waith Chrysostom.

¶ Ll * gyboethawc ddyw, yz hwn a roddeist y ny rad y pryd hyn d'wy gyfndep, a' chydgybarch y weddiaw arnat, ac wyt yn gaddo pan yngynullo dau nei d'ri yn dy enw, bot y ty ganiathau ei gobynio: cyfllwna yz a'wz hon,

*alluoc

hon, Arglwydd, ddamunet a deislyfiat dy weision, mal y
bo mwyaf buddiol yddynt, gan ganiadha y ni yn y byt
hwn, wybodaeth am dy wirionedd, ac yn y byt a ddaw,
bywyd tragybythawl. Amen.

R At ein Argulwydd Iesu Christ, a serch Ddyw, a
* chynideithas y Pŵylt glan, a bo gyd a ni oll
byth bythoedd. Amen. * chebel-
llach

¶ Gweddi am glaw pan bo angenreidiol.

Dduw nefol Dat, y hwn drwy dy Clap Iesu
Christ, y addewist i bawp y geisio dy Deyr-
nas aei chysionwnder, pop peth sy angenreidi-
ol yw * cynhalieth corphorawl : danfon y ni * llunfaeth,
wrth ein angenoet, ni atolygwn ity, gyfryw
* hinon a chalwodydd * ardeinherus, mod y gallom gaffa * dyforydd
cymmedrol
el ffrwythae y ddaiar in mwyntant ni, ac ith bydduni-
ant tithae, trwy Iesu Christ ein Arglwydd. Amen.

¶ Tros hinon neu dywydd tec.

Arglwydd Ddyw, y hwn am bechot dyn y
boddeist vnweith yz oll byd, o ddiethr wyth-
nyn popul, ac yn ol hyn y oth bawr drygareb,
y addewist na's destrobyd byth drachefyn :
ni atolygwn pty kyd bot y ni am ein enwired
* ryglyddy y bla glaw hon a dyfredd, eto wrth ein gwir * haeddu
edibeirwch, bot pty ddanbon cyfryw dolydd a hinon, yd
pen allom dderbyn ffrwythae'r ddaiar melwn amser dy-
ladwy, a' dyscy trwy dy gospedigaeth wellhay ein bu-
cheddae, ac er dy warder roddy pty volpant a' gogoniant,
trwy Iesu Christ ein Arglwydd. Amen.

¶ Ar amser djudaniaeth a newyn.

A Ddyw Tad or Ffelf, drwy ddawn pa vn y descen
y glaw, ac y mae y ddaiar yn ffrwythlaw, yz hi
lia anifeilliet, ac ydd amylha'r pylscawt : edrych
C(iij) * atolwc

Y Letaniae.

*adolwyn

*atolwch ar adfyd dy popul, a chaniatha am y prinder ar drudaniaeth (ydd ym ni yr owhon yu ei ddyoddef yn gwbyl gyfion am ein enwired) iddo drwy dy drugarawc ddaoni ymchweylt yn rat ac yn helaethwydd, er cariat ar Iesu Christ ein Arglwyd, i ba vn, gyd a thydy a'r ysprit glan, y bo moliant yn oes oesoedd. Amen.

¶ Ar amser Ryfel.

*bn
*boent

¶ Llalludc Ddew, Brenhin yr oll Brenhin-
edd, a phenlywyaidd pop peth, yr hwn ny
ddychon *neb creadur wrthladd ei nerth,
ar yr hwn y perthyn o gyfiownder *gospi
pechaturieit, a bot yn drugarawc wrth y
rei y bo gwir edifeiriol: Cadw a gwared

*adolwyn

nyny (erbyn ac *atolwg y ty) rac drwyllaw ein gelyni-
on, gestwng ei balchder, tola ei drigion, a gwradwydda ei
bwnadae, mod y galloni yn arbogion gan dy amddeffen,
bot byth yn gadwedid rac pop perigl, ith ogoneddy di yr
hwn wyt vnictoddwr pop victori, a *gouzchafiaeth drwy
*ryglyddae dy vn map Iesu Christ ein Arglwyd. Amen.

*Go:uo deth

*haedde
digaethe u

¶ Pryd pla gyffredin, ai haint cynwypnol.

*chwazren,
manne, co:
wyn

¶ Ll gyboethawc Ddew, yr hwn yn dy lid yn am-
ser y Brenhin David, y leddeist a phla y *nodae
lxx. 9. ac yn lleigys gan goffa dy drugaredd, a
vaddeneist y lleill: trugarha wrthym wir pecha-
turieit, yr ei in ymwelir y gan ddirbawr haint a marwo-
leth, yd pan bo mal y gorchymyneist ith Angel peidiau a
*chospi: bot yn deilwng genyt yr owhon wrthlad y wr-
thym y bla ar gofidus haint *yma, trwy Iesu Christ ein
Arglwyd. Amen.

*phoent

*hyn

Ddew, yr hwn bia e o naturiaeth a phriodoldep
drugayhay yn oystat, a madae, derbyn ein vfyd
weddiu: a chyd boni ni yn rhwym gan gaethi
wet catwynae ein pechatae, er hyn y datoder, ni
y gan dosturi dy drugaredd, er anrhydedd Iesu Christ
ein cyfryngwr a'n dadleuwr. Amen.

Ydrefn am wenidogeth

ciiij.

Swpper yr Arglwydd neu r Com-
mun bendigeid.

Cy nifer obo yn amcanu bot yn gyfranoc o'r Com-
mun bendigedic, a arwyddocaant eu enwau i'r Cu-
rat cyn y nos, neu'r bozae cyn dechreu y Weddi boze-
uawl, ai yn y bati gwedy. Ac a bydd bi o'r ei hynny yn
ddrwsfucheddol cyhoedd bal y *bo gwrthwynebus
gan y Gynulleidfa, neu a wnaeth gam yw gyny-
dawc ar air ai ar weithred : y Curat gan gael gwy
byddiaeth o hynny, ai geilw ef, ac ai cynghoza, na rybygo ef er dim
ddyfod i bwrdd yz Arglwydd yd yn y ddeclaro ef yn gyhoeddus ei bod
yn twit edifeiriol a darbod yddo wellhau ei ddugfuchedd o'r blaen,
bal y boddloner y gynulleidfa wrth hynny, yz hon a rwystrfist yn y
blaen : A' darbot yddo wneuthur iawon i'r neb y gwnathoedd gam-
wedd o'r blaen neu o'r lleia yn datcan i bod mebon cyflawon bydd i
wneuthur bell yd yn gyntaf ac i gallei yn gymetrol.

*francwys
dder ec

Y drefn hon a arfer y Curat a'r sawl rhwng yz ai y gwyppo ef bod
ntalais a chasineb yn teyrnasu, heb oddef yddynt bod yn gyfranol o
bwzdd yz Arglwydd byd pan wyppo i bot hwynt wedi cytuno. Ac os
bi o'r rhannau anhyddychol a fydd bodlawon i baddae o waelod i ga-
llon gwbwl ac a wnaethpwynt yni erbyn ac i wneuthur iawon i babob
ac a rwystrawdd yntau i hunā, ar rhan arall ni byn i ddwyn i ddwy
wol bndeb amyn sefyll yn wastat yni tynigtrwydd ai balais. y Gwe-
nidoc yn yz achos hynny a ddwy dderbyn yd yn edifeiriol i'r Commun
bendigeid ac nid y dyn * anhydyn.

*pstyfneic

Y bwzdd ar amser y Commun. a lliain gwyn tec arno a saif yng
hanol yz Eccleis neu yn y t Gauell lle bo'r Uozeuol ar Byddnonawol
weddi wedi o'denio i dywedyd. Ar offeiriad gan sefyll wrth yz ystlys
Gogledd i'r bwzdd a ddwyaid weddi r Arglwydd ar Collect fydd yn
canlyn.

*gangell

Eyn tad ni yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Koll alluawc Dduw i'r hwn y mae pob calon
yn agozed, a phob deillys yn gydnabyddys, a
rhac yz hwn nid oes dim dirgel yn guddiedic
* glanha beddylia eyn calonau trwy yspzrydo-
uaeth dy lan yspzryt, bal y carom dy di yn berffaith, ac y
ma wrhaom yn deillwng dy enw sanctaid trwy Christ eyn
Arglwydd. Amen.

*carth

Pna yz Offeiriad a draetha yn eglur ydec Gair deddyf oll. Ar bobl
ac ei gliniau ac ol pob bi o'r gozchymynnau a archant druga-
redd Dduw am y tozi hwy, yn y modd hyn.

Y Commun.

¶ Y Gwenidawc.

Uw a lafaraidd y geiriau hyn aca
ddyraidd: Dybi yw yz Arglwydd
dy dduw. Na bid yf Dduwieu eraill
a nyd mybi.

¶ Popul.

Arglwyd frugarha wrthym, a ge
stwg eun calonen y gadw y * Dde-
ddyf hon.

¶ Gwenidawc.

† Na wna y tyhyn ddelw gerbie-
dic, na fun dim y sy yn y Nef uchod,

neu yn y ddaiar isod, nac yn y dwy y dan y ddayar: na* ost-
wng yddyn, ac na addola hwynt. Can ys ini yz Arglwyd
dy Dduw wyf Dduw eiddigeddus, yn† ymweled a phe-
choden r tadeu ar y plant, hyd y drydedd ar pedwaredd
* genedleth o: ei a m casaant, ac yn gwneuthur frugared
y billoedd yn yz ei am carant ac a gatwant byggorch-
mynneu.

¶ Popul.

Arglwyd frugarha wrthym, a† gestwg eun calonen
y gadw y† Ddeddyf hon.

¶ Gwenidawc.

Na chymmer enw yz Arglwydd dy Dduw yn* ouer,
can nad† gwirian gan yz Arglwydd yz bn a gymero y
Enw ef yn ouer.

¶ Popul.

Arglwydd frugarha wrthym, a gestwg eun calonen
y gadw y Ddeddyf hon.

¶ Gwenidawc.

* Coffa gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath. Chwe di-
ernot y gweithy ac y glwnai dy oll waith: eithz y saith-
ued dydd yw Sabbath yz Arglwydd dy Dduw:† Ar y
dydd hwnw na wna ddim gwaith, tydy, ath vap, ath
berch, ath was, ath vorwyn, ath* yscrubl, ac dyn die-
ithz a vo o belwn dy byrth. Canys† yn chwe diwernot y
glwnaeth yz Arglwydd Nef a Daeaf, y Mor, ac oll ys yd
ynthyn, ac a' o'p'wysawdd y saithued dyd. Erwydd paam

y ben.

* Gyfraith

† Plwnei

* chylwm

† gofwp

* hiliogeth,
ac)

† phlyc, ne
hyblyc
† Gyfraith

* gozwa-
gedd
† ancuoc,
glan

* Coffa

† Plu

* anibail,

† mecton

y bendoithia wdd y? Arglwydd y saithued dydd, ac y sancteiddia wdd ef.

¶ Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y* Ddeddyf hon.

* Gyratth

¶ Gwenidawc.

Anrydeda dy Dad ath Uam, bal y prestynner dy ddyddi-
eu ar y ddaear y? hon a rydd y? Arglwydd dy Douw y ti.

¶ Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y* Ddeddyf hon.

† Gyratth

¶ Gwenidawc.

Na ladd.

¶ Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y* Ddeddyf hon.

* Gyratth

¶ Gwenidawc.

Na wna 'odinep.

¶ Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y* Ddeddyf hon.

† Gyratth

¶ Gwenidawc.

Na ledzata.

¶ Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y* Ddeddyf hon.

† Gyratth

¶ Gwenidawc.

Na ddwc* gam destiolaeth yn erbyn dy gymyda wc.

* ffale

¶ Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y* Ddeddyf hon.

* Gyratth

¶ Gwenidawc.

Na chwenych Dwy dy gymyda wc, na chwenych wreic
dy gymyda wc, na i was, na ei bozwyn, na ey ych, na i A-
sin, na diu o? sy iddo.

¶ Popul.

Arglglwydd trugarha wrthym, ac escribenna y? oll
† Ddeddfen hyn yn eyn caloneu ni atolygwn y ty.

† Gyratth
thieu

y na y canlyn y Collect o? dydd, y gyd ac bn o? ddau Collectae hynn
sydd yn canlyn, dzos y Azenbines, ac Ofseiriad yn ei sefyll wrth y
bord a ddywed.

Y Commun.

Yr Offeiriad.

*Wyeic

QL-alluaŵc Dduw yz hŵn y sydd ei deyrnas
yn dragwyddawl, a'i allu yn anfeidrôl, cy-
mer drugaredd ar yz oll gynnulleidfa, a reo-
la belly galon dy ddewisedic wasanaethy*
ddes Elizabeth eyn Brenhines an llywydd,
bal i gallo hi gan y-ddhi wybod i bwy i mae hi yn weini-
dod uchlaw pop dim geisio dy anchydedd ath ogomiant
ac bal y gallom ninau y deihait hi (gan beddylid yn by-
ledus o ddiwrth plwy y mae r y awdurdod sydd yddi) yn
ffyddlon hi gwasnaethu ai anchydeddu ac yn oftyngedic
vfyddhau iddi, ynoti, ac erot ti, yn ol dy bendigedic air
ath ordinat, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd, yz hŵn gy-
da thi ar Pŵrpt glan, y sydd yn byw ac yn teyrnasu yn
tragywydd yn vn Duw, eb dranc na gorphen. Amen.

QL-alluaŵc a thragwyddawl dduw, in dys-
cir gan dy air sanctaidd bod calonau bren-
hinoed wrth dy reolaeth ath lywodraeth di,
ath bot ti yn y goset hwy ac yn *ymchweylt
bal y mae dy ddurwialwl doethineb yn gwe-
led bot yn orau: ydd ym ni yn oftyngedic yn atollwg y-ty
belly ofot a lywodraethu calon Elizabeth dy wasanaeth
+ ydd eyn Brenhines a n llywydd bal i gallo hi yn i holl
beddyliau, geiriau a gweithredoedd yn wastad geisio dy
anchydded* d: ath ogomiant, a inefyrto i gadw dyd bobl a
roddet yn i chadwreth hi, mewn* diganoldeb, tangneddf,
a duwiolder: Camata hyn drugaroc dat er cariad ar dy
anwyl bab Jesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

¶ Yn y ban wedi'r Collectae y ddarllen yz Offeiriad yz Epistol, gan
ddechrau bal hyn: Yr Epistol scrifenedic yn yr Penod o &c.

¶ A gwedi diweddu'r Epistol, ef a ddyswaid yz Euangel gan ddechrau
bal hyn Yr Euangel a yscrefir yn yr Penod o &c.

¶ A chwedi gorphen yz Epistol ar Euangel, y doedit y Credo.

*Kedaf yn bn Duw Dat oll alluoc creawd:
 nef a' daiar ac oll weledigion, ac angweledi-
 gion. Ac yn ein Arglwydd Iesu Christ bnic
 cenedledic vap Duw, cenedledic gan ei Dat
 cyn yz oll oesoedd, Duw o Dduw, + llewyrch o
 lewyrch, gwir Dduw o wir Dduw, cenedledic nyd gwneu-
 thuredic, yn bn hanbot a'r Tat, gan yz hwn y gwnaeth-
 pwyt pop peth, yz hwn* etom ni ddynion, ac er ein iechyd
 wrieth a ddescennodd o'z nefoedd ac a + gnaudiwyt d'wy
 yz Pŷpŷt glan o Clair boz Wyn, ac a wnaethpwyt yn dyn,
 ac a grogwyd hefyd trosom, y dan Pontius Pilatus. Ef a
 ddyoddefawdd aca gladdwyd, a'r crydydd dydd ef a gyfo-
 barodd* erwydd yz Scrythurae ac a elcennawdd er nef,
 ac yz ydd yn eistedd ar ddeheulawz Tat, a thrachefn y
 daw ef + d'wy' ogoniant y barnu y byw a'r meirw, ac ar
 ei deyrnas ny bydd* franc. A chredaf yn yz pŷpŷt glan,
 Arglwydd a' bylwiaudur, yz hwn yz ydd yn deillaw o'z
 Tat a'r Bap, yz hwn y gyd a'r Tat a'r Bap, a gydad-
 lir ac a gydogoneddir, yz hwn a* lafaraidd trwy'z Pro-
 phwyti. A chredaf bot bn Catholic ac Apostolic Eccles.
 Addefaf vn Batydd er maddenant pechoae. Ac edrychaf
 am gyfodiad y meirw, a bywyd y byt yz y ar ddawot. A-
 men.

* yd wyl yn
credu+ lleuer, go-
launi, go-
tchuat* trosom
+ gmerth
gnaud

* twyth, ynel

+ melon, a
* dywedd,
diben+ ymdol-
ddanodd

¶ Ar ol y Credo, any bydd Brecaeth, y canlyn bn o'z Homeliae a ddo-
 ded allan eisioes, neu a ddoder allan rac llaw d'wy a'wdurdod
 gŷfredin.

¶ Ar ol cyfryw Brecaeth, neu Homelia neu'r Cyngoz, y Curat a be-
 neic i'r bobl a bydd na g'wille nac bmyrdiaie o be'wn yz tophnos a
 bo yn canlyn, gan ei cyngoz i hwy yn + ddyfal y beddwol am y tylo-
 dion, a' ddywedyd bn ai angwanec o'z ymadzoddion hyn sydd yn
 canlyn bal i gwelo ef bot yn o'zau wryth ei ddeall ei hun.

* brysur

Psgleiried eych goleuni garbron dynion bal
 y gwelont eych gweithredoedd da, ac yz anr-
 hybeddant eych tad yz hwn y sydd yn y ne-
 foedd.

Math. v.

Na ddodwch y gadw ywch ych hunain dre-

Math. vj.

lawz

Y Commun.

* payten

salwz ar y ddaiar, lle mae rhwd a *gwyfon yn llygru, a lle
mae lladron yn tori * drylwodd ac yn lladrata, eithyr bod-
wch y gadw ywch ych hunain drefsalwz yn y nef lle nid oes
na rhwd na phryfed yn llygru, na lladron yn tori drylwod
nac yn lladrata.

†o;wydda w

Mārḥ.vij.

Beth bynac a bynoch i ddyinion Wneuthy: icwbi: belly
gwneuwch chwithau pddyn hwy: can ys hyn yw? Dde-
dyf a'r prophwyti.

Math 7

Mid pawp ys ydd yn dywedyd wrthyf, Arglwydd, Arglwydd, a ddaw iddynas nefoedd, anyd yz ei sy yn gw-neuthyr ei wyllys by- Tad yz hwn fydd yn y nefoedd.

Luc. xix.

Zacheus a safawdd ac a ddyfalwdd wrth y Arglwydd,
 Mele, Arglwydd, hanner byngolyd a rof i'r tlodion, ac o
 gwynethu'n gamweddi neb, mi ei adveraf yn bedwar
 cymeint.

i. Cōr. ix.

¶ Pwy a i rŷfela yn amler ar i goŷt i hun : pwy a blann
 winllan ac ni bwyty, oi ffrwyth : neu pwy a borth gadw
 : n ddefeid ac ni bwyty o laeth y defaid :

‡b2a100

i Cor. ix. 2.

A's nymt a heulesom y chwi bethau ysprytol, at mawr
i ninnau. Vodi eych pethau bydol.

1. Cor. ix.

A wyddo-chwi bod yr ai n ys ydd yn gwasanethu ynghylch pethau sanctawl yn byw o'r aberth ar' ai ynt yn gwasanethu ar yr alloz ynt gyfranogion o'r alloz belly'r ordeniodd yr Arglwydd yr ai n a bregetha'r E-
uangel byw o'r Euangel.

1j. Cor. ix

Y neb a hâyd echydic, a ved echydic: ar neb a heuo yn a-
mhl, a bet yn amhl. Gwnaed pob dyn yn ol meddwl i ga-
lon mid trwy ymrwngnach, neu rac angen: can ys Duw a
gar y rhoddw; llawen.

Gal.vj.

Gwŷanaethed yz hŷwn a ddyscir yn y gair, yz hŷwn at
dysco, yni pob peth da. Mach twyller. Ni watwerir Duw
tan ys beth byniac a hawo dyn, hynny a bet.

Gal. vj:

Tra gaffom amser gwynawu dda i barwb ac yn enwe-
die i'r eyn ynt o deulu y ffydd.

i. Tim. vj.

Durwiolder fydd gyfoeth mawr o bydd dyn bodlaŵn
 i'r peth fydd ei ddio : can ys ni ddaeth genym ddim i'r byd
 ac ni ddygwn ddim o'r byd ymaith.

Bozhy=

Gorchymyn yr sawl ynt gyfoethogion yn y byd hwn i. Tim. vj.
bod yn barod i roddi ac yn llawen i gyfrannu, gan oflod
grŵndwal da yddynt i hun erbyn yz amser sydd yn dyfod
bal y caffont y bywyd tragwyddol,

Id ydiw Duw yn anghyffion bal y gellyngo dros gof Hebr. vj.
ych gweithredoedd, ach traelaela ddel o gariad: yz hwnn a
ddangoselo-chwi er mwyn y Enw ef, y sawl a roesoch
te sainct ac ydych etto yn roddi.

Na ellyngwch dros gof wneuthyz daioni a chyfranu Hebr. xij
canys a chyfrwyd aberth y boddlonir Duw.

Pwy bynac ys iddo da yz byd hwn, aca welo ei brawd i. Ioh. iij.
mewn eisiau ac a gayo ei drugaredd oddiwrtho, pa bodd y
mae cariad Duw yn trigo yntho ef?

Dyzo gartod oth dda, ac na thro vn amser dy wyneb o Tob. iij.
ddiwrth vn dyn clawd ac belly ni thry yz Arglwydd i wy-
neb o ddiwrthyd tithau.

Bydd drugaroc yn ol dy allu. A's bydd llawer ith helw Tob. iij.
dyzo yn ampl. A's bydd echydic, bydd dyfal i roddi yn lla-
wen o: echydic: canys belly i cynnulli yt dy hun ob: da yn-
dyddy: angenraid.

P neb a gymero drugaredd ar y clawd, y sydd yn roddi Parab. xix
echwyn yr Arglwydd: ac edrech beth a roddo ef ynaith, ef
a delir iddo drachefn.

Bendigedic bo: dyn a roddo i'r claf ar anghenus yz Psal. lxj.
Arglwydd ai gwarded ef yn amser trwbl.

Yna bod i wardenieid yz Eglwys neu'r ei a osfont hwy, gynnul
ddeuofion y bobl, ai ddodi ymblwch y tlodion: ac ar y dyddie go-
fodedic y offrymu, talu o bob dyn i'r Curat yz offrymau dyledus
ac arferedic. Gwedi darbod hynny y dywaid yz Offeiriad.

Gweddwn dros oll ystat Eccles Christ sy yn milwri-
aw yma ar y ddaiar.

Lalluawc a thragwyddawl Dduw, yz hwn
trwy dy sanctaidd Apostol a n dysceist i wneu-
thyz gweddiau ac erbymien, ac i ddiolch dros
bob dyn: ydd ymi ni yn oftyngedic yn adolygu
iti yn drugarocaf gymeryd eyn elusen, a derbyn eyn gwe-

Y Commun

Ani byd dim
eluseniwedi ei
roddi ir tlod-
dion, yno ge-
dir y gairie
hyn Gymeryd
eyn eluseni
heb ddywedyd

* espelal
† ieu

† gweini
* rintweda

* darboda-
dic

* llythgedoch

ddiaŵ hyn, yrei ydd ym yn ei hofferŵm ith ddwyŵol ba-
wzedd gan adolygu yti yspyrŵoli yn wastat yz Eccles gy-
ffredinaŵl ac yspyrŵt y gwirionedd, vndeb, a chytŵordio, a
chaniatha y bawb y sydd yn coffessu dy enw sanctaiddi-
ol, gytuno yn-gwirionedd dy sanctaidd air, a' byw
mewn vndeb a' ddwyŵol gariad. Si a dolygwn yty he-
fyd gadw ac ymddeffen oll Christianus Brenhinoedd,
Llywyslogion a Llywraŵdwyz, ac yn * enwedid dy wasa-
nayth † yddes Elizabeth eyn Brenhines, bal y caffom y
dani hi eyn llywodraethu yn dduŵiol ac yn heddychol: a
chaniatha y w oll gyngor hi, ac y bawb ac y sydd wedi eu
gosod mewn aŵdurdod y danei, allu yn gywir ac yn vni-
aŵn ranny cyfiawnder, er cospi drugioni a' phechot, ac er
maentunio gwir gredodyf Dduw a' rhinwedd dda: dyro
rat, nefawl dad, ir oll Escobieid, Bygeilleid a' Churadi-
eid, bal i gallont dŵy ei buchedd ac athraŵaeth ossod
allan dy wir ath byŵiol air, a' † gwafnaethu dy sanctaid
* Sacramentae yn iawŵn ac yn dlydus: a' dyro ith oll pobl
dy nefawl rat, ac yn espelal ir gynulleidfa hon y sydd yma
yn gydyrchiol, bal y gallont ac bydd galon a dyledus barch
wrandu a' derbyn dy sanctaid air, gan dy wasanaethu yn
gywir mewn sancteidwydd ac vniwedd bob dydd oi bywyd.
Ac yd ym yn oftyngedic yn atolygu yty oth ddaioni, Argl-
wydd, confordio a nerthu pawb ac y sy yn y bywyd * tran-
gedic hwn mewn trŵbl, tristwch, angen, clefyd, neu ryw
wirth wyneparall: Caniatha hyn, nefol dad, er cariad ar
Jesu Christ, eyn vnic gyfryngwz a' n dadleuŵz. Amen.

Yna y canlyn y cyngor hwn, ar ryw amseroedd, pan wedloz Curat
y bobyl yn escaelus am ddyfod ir Commun bendigedic.

Ddym ni wedi dybod ynghyd yz aŵrhon,
wir gredigawl brodyz, i ymborth ar swpper
yz Arglwydd, ir hon o ran Dduw ich gwa-
hoddaf bawb ac y sydd yma yn gynhyrchiol,
ac a dolygaf ywch er cariad ar yz Arglwydd
Jesu Christ, na * ommeddoch ddybod iddei, gan bod ych
galw mor garedigol ach gwahodd gan Dduw i hun.
Chwi wyddoch mor obidus ac mor ancaredic o beth yw,

pan

pan bo gwz Wedi arllwyallw gwled werthfawr, a chwed:
 trwsio i bwrdd a phob ryw arllwy, megis na bai ddim yn
 eisieu anid y * gohadowdwy: i eistedd: ac eto y: ei y al
 wyd eb ddim achos yn andiolchusaf yn + gwrthod dyfod. + gwellefor
 Pwy bn o hano-chwi yn-cyfrw gyflw: ny chyffroei?
 Pwy ni thybygei wneuthy: cam a syhaed mawr yddo?
 Erwyd paain by annwyl garedicaf brodyr yn Chryst, gwi
 llwch yn dda rhac y chwi, gan ymwrthladd oddiwrth y
 swpper santelddiol hon, annoc bar Duw ich erbyn. Ha-
 wdd i ddyn ddywedyd ni chomunabi erwydd bot nege-
 seu bydawl imi rhwystraw: eithy: cyfrw esculodion nyd
 ynt mor hawdd i derbyn yn gymradwy gar bron Duw.
 As dywaid neb, ydd wy bi yn bechadur + bywnt: ac am + taruths
 hyny yn ofat dybod: paain can hyny nad ydychwi yn edi-
 barhau ac yn * gwellhau ac a Duw ich galw, anid oes ar- + emendis
 noch gywiltid ddoedyd na ddeuwch: pan ddiceth ymch-
 welyt at dduw, a ymesculw-chwi a dywedyd nad ydych
 barod: Pstyrwch ynoch ychunain, pa rahanet a dal gy-
 fryw goec + escusion gar bron Duw. Y: ei n a wrthodol- + esculodis
 sont y wled yn y: Euangel, o bleit yddynt byyny Ty-
 thyn, neu brofi eu ieu ychen, neu o bleit eu priedi ni chaw
 sont belly ei esculodi namyn ei cyfri yn anteilwng o: w-
 led nefawl. Dybi o in rhan i sydd yma yn gynhyrchiol,
 ac erwydd by swyd, ydd wyfych gwahodd yn enw Duw,
 yddwyf ich galw o ran Chryst, a megis i caroch ych Je-
 chedwraeth ych hunain yddwyf ich cynghori, i bod yn
 gyfrannogion o: Commun bendigedic hwn. Ac val y bu
 wiw gan vab Duw baddae ei enaid gan angau ar y * + groch
 groc dros ych iechyd, belly yn y: bn modd yddleech chwi-
 thau gymeryd y Commun ynghyd er cof am i angau ef,
 val i gorchnynnodd ef hun. Y: alw: hon a's chwyychwi
 val hynn ny's gwnewch, meddylwch ynoch ych hun-
 ain vaint ycamwedd yddy-chwi yn ei wneuthur a Duw, + gospedi,
geth
 ac mor blin yw: + boen y sydd aruchaf eych penneu
 am y peth. A lle ddych chwi yn anboddloni Duw mor
 o:wm gan ywch wrthod y Wynfydic wled hon, ydd wyf
 ych rybuddio, ich cynghori, ac yn + ydolygu i chwi nad an- + erbyni ar-
hoch

Y Commun.

* a selu

† doir mſe

* Deddyf

† ymadel a
hort

* bysſe

Wanegoch yz angaredig: Wydd hyn ym-pellach: yz hwn
beth a wnewch, a's chwychiwi a ſaif gan lygad: ythu*
ac edrych ar y ſawl ſy yn Communo, ac eb bod yn gyfra-
nnogion o hanaw ych vnain, can ys pa beth y bernir hy-
ny aingen, no mwy o † dremic ac ancaredig: Wydd gan
dduw? Diau mae andiolch malwz yw ychiwi nacau pan
ich gallber: an d y mae'r bai yn bwy o lawer pan bo rhai
yn ſefyll heibio, ac etto eb na bwytta nac yfed y ſantaidd
Commun hwn gyda cerail. Atolwch ywch pa beth am-
genach yw hyn ainy gwaithar a diſtadlu dirgelediga-
ethau Chriſt? Arth balw ydd ys yn dywedyt, Cym-
erwch a' bwytechwch, cymewch ac yfwech balw o hwn,
gwnewch hyn er cof am danaf. Alpha ſemblant gan hy-
ny neu a pha ddigwilyddter y gwrandew-chwi y geiriau
hynn? Beth bydd hynn aingen onid eſculuſo, diſtyzu, a'
gwaithor? * Teſtament Chriſt: Pa erwydd, yn gynt nac i
gwneloch belly, ewch ymaith, a' gedwch le yz ei ys y a me-
ddwl dywiol. Eithz pan bo chwi yn myned ymaith, mi a
tolygaf ychiwi meddylwch ynochych vnain oddiwrth
bwy i ddych yn mynet: ydd y-chwi yn † myned ywrth b-
wydd yz Arglywydd, ydd ychiwi yn mynet ywrth eich bro-
dyz, ac o ddiwrth y wledd y nefolaf ymborth. As y pet hau
hyn a yſtyſtyziwch yn* ddiwzifol, chwi a drochwch drwy rat
Duw i bedwl a bo gwell: ac er mwy caffael hyn yz ubyd
erbyniwn, tra bydom yn cymeryd y Commun bendigedig

¶ Ac ar ryw amſeroedd y doedir hyn yma hefyd, pan welo y Curat
bod yn berthynafol.

¶ Anwyl garedigion, yn gymaint
a'n bot ni yn gwbl ddyledus i ro-
ddi ir oll alluawc dduw eyn Tad
neſawl wir galonawc ddiolwch
am yddo rodi ei bab ein Jachaw-
dz Jelu Chriſt, nid yn vnici barw
drosom, ainy hefyd y bod yn
ymborth ac yn gynhaliaeth yſ-
pyddol y nynt, bai yz eglurwyt y
ni, yn gyſtal drwy air Duw, a

thwy

thŵy y Sacramentae bendigedic y gorph a'i waed ef, yz
 hŵn gan y bod yn beth mor gonfforddus i'r ai na'i cyme-
 ro yn deillwng, ac mor beryclus i'r ai a* rŵygo ei gymryd ^{+byders}
 yn anteillwng: Wy dlyed i yŵ ych cyngori chwi i ystyried
 teilyngdallwdd y dirgeledigaeth bendigedic, a'r maŵ ber-
 cl sydd oi gymryd ef yn anteillwng, ac belly chwilio a holi
 ych kydwybodau ych hunain bal y dlyech dybod yn sanc-
 taid ac yn lan i'r duŵyŵolaf a' nefolaf ŵledd. Ac na dde-
 lech ddim anid yn y dillad priodas, yz ai n a obyn Duŵ
 yn y Scrythŵ lan, ac belly dybod a' chaffael ych derbyn
 bal teillwng gyfrannogion o gyfryŵ+ŵydd nefol. P ffordd ^{+bozt}
 ar modd i hynny, sydd bal hynny: Pn gyntaf bod i chwi
 chwilio, a' holi eych bucheddau a' chymddygiad wrth re-
 ol gorchymynneu Duŵ, ac ym-pa beth bynac y gŵypoch
 yŵch bechu, pa bn bynac ai ar air ai ar ŵethred, yna ymo
 fidŵch ain eych bucheddau pechadurus, coffestŵch ych
 bnain i'r oll alluawc Dduŵ, gan gyflawn bydd y Wellau
 ych buchedd. Ac a's chwi a' welŵch ych camwedddau yn
 gyfryŵ, ac nad yn yn bnic yn erbyn Duŵ, namyn hefyd yn
 erbyn ych cymydogion: yno bot y chwy * ymgysyllo a ^{+gymodi}
 hwy, gan bod yn barod i ŵneuthŵ yddynt iawn a' + di- ^{+thal}
 ŵic yd yz eithaf o' ch gallu, am bob camweddd a thŵha a'
 ŵnaethoch y neb atall, ac yn yz bn modd bod o hanoch
 yn barod y baŵae y eraill a ŵnaeth ich erbyn chwi, megis
 ac i mynne-chŵithau gaffael maŵnant am eich camwe-
 ddae ar law Dduŵ: canys as melwn modd amgen, nyd
 yŵ cymeriad y Commun bendigedic ddim anid angŵa-
 negu eych barnedigaeth. Ac erŵydd bod yn angenreidiol
 na ddel neb i'r Cōmun bendigedic, anid can gyflawn ym-
 ddiried yn trygaredd Dduŵ ac a' heddychol gydwybod:
 can hynny a bydd neb o hano-chwi o bleit y moddion hynny
 eb allu heddychu i gydwybod ehun, anid bot yn raid yddo
 angŵanec cygor, yna deued attau, neu ac bn arall doeth
 dylcedic ys y ŵlenidoc gair Duŵ, ac agozed i ddolur bal y
 gallo dderbyn gyfryŵ gyngori ystyrtol, fforddiat, a' chon-
 ffordd yni allo i gydwybod gael ymysgafnhan, a' hynny
 dŵy ŵeinidogaeth gair Duŵ, allu o hanaw derbyn * cō- ^{+kystur}
 ffordd a' +daioni y gellyngdod, er heddychu ei gydwybod, ac ^{+gryn}

Y Commun.

*dolot

ymochelyd pob * petruster ac anwybyddiaeth.

Cyna y dyboaid y? Ofeiriad y cygcoz hwn.

Anwyl garedigion yn y? Arglwyd,
y sawl y fydd yn meddwl dybod i
bendigedig Cōmun corph a gwaed
eyn Iachawd: Christ, rhaid ywch
ystyried beth y mae Sanct Paul yn
i yscryfennu at y Corynthieit. Val y
mae ef yn cyngori pawb yw probi ac
yw holi ei hunain cyn ydynt cyfygu
bwytta o? bara hwnnw, ac yfed o?
wppan hwnnw. Canys val y mae y

lles yn pawb, a s a chalon wir edifeiriol ac a bywiol ffydd
y cymerwn y Sacrament bendigedig hwnnw (can ys yna
yddym ni yn yspytawol yn bwyta cic Christ, ac yn yfed y
waed ef, yna i dym ni yn trigaw yn Christ, a Christ yn om
ninau, yddym ni yn vn a Christ, a Christ a nineu.) velly
ymae y ptericyl yn pawb, as ni ei cymer yn antellwng. Can
ys yna i ddyim ni yn euog o gorph a gwaed Christ yn Ja
chawdyr, y ddyim yn bwyta ac yn yfed eyn barnedigaeth
ein hunain, eb ystyried corph y? Arglwydd, y ddyim yn en
nyny * diglloni Duw in erbyn y dym yn i annog ef in plan
ac amrafael glefydau, ac amryw angau. Can hyny o bys
neb o hanoch yn gablwr Duw, yn † rhwystro neu yn en
llibio ei a? ir, yn odinebus, ai melwn malais neu gynyfgen,
ai melwn ryw bai ceryddus arall, y mofidiwch dros ych
pechodeu, ac na ddewch i bwydd tantaiddiawl hwn,
Rac (yn ol cymeriad y Sacrament bendigedig hwnnw)
y diabol byned ynoch y melwn megis i ddaeth melwn Ju
das, a ch llanwi yn llawn o bob enwired, a ch dwyn i
ddesrhw, enaid a chorph. Bernwch gan hyny ych hunain
(broder) megis na ch barner gan y? Arglwydd. Gwir e
difarhe wch am eych pechadau aeth heibio. Bid ywch by
wiol a * diogel ffydd yn Christ eyn Iachawdyr. Gwell
he wch eych buchedd a byddwch melwn cariad perffaith a

pha wpy

* bigoseint
amg

† llesteir

† ffyf

phawp, belly y byddwch weddus gyfrannogion o' dirge-
ledigaeth sancteiddiol hyn. Ac oblaen pop peth y mae
yn rhaid i chiwi roddi gostyngeddaf a' charedicaf ddiol-
wch i dduw Tad, y Dap a'r Pŵr glan, am bynediga-
eth y byd, d'wy angau a' dioddefaint eyn Jachawd' Christ,
Duw a' dyn, y' hwn ymlostyngodd i angau ar y⁺ groc ^{*groes}
drosom ni bechaduriaid truein y' ai n oeddem yn gorwedd
mewn tywyllwch a' gwascot angau, bal i gallai ef eyn
gwneuthy' ni yn blant y dduw, a n derchafel y bywyd
tragywyddafol. Ac er mwyn cofio o honant yn wastad
ddirvaw' gariad eyn Arglwyd a' n bnic Jachawd' Jesu
Christ bal hyn yn marw drosom, a' r aneirif ddontau dar-
onus (y' ai d'wy dywallt ei werthfaw' waed) a enillodd
ef i' ef a' ofodawdd ac a' ordeniawd sanctaidd ddirgele-
digaethau, bal gwystlon oi gariad, a' gwastadawl gos-
ant ei angau, er maw' ac anterfynawl confort y n'y. Can
hynny iddo ef gyd ar Tad a' r Pŵr glan rhoddwn (bal
yddym rwyndicaf) wastadawl ddiolch gan ymlostwng
yn gwbl yw sanctaidd epyllys ef, gan beryio yw wasa-
neuthu ef mewn gwir santeiddwydd a' chysiaunder, oll
ddyddieu ein einioes. Amen.

Yna y dywaid y' Offeiriad wrth y' ai a' bo yn dyfod i gymeryd y
Commun bendigedic.

hychwi y sawl y sydd yn wir ac yn^{*} ^{*o bystus}
ddisrifol yn edifarhau, am eich pe-
chodau, ac y sydd mewn cariad per-
ffaith ach cymydogion, ac yn miedd-
wl dilyn buchedd newydd, gan gan-
lyn gorchmynion Duw, a' rhodio o
hyn allan yny ffydd sanctaiddiol ef,
deuwch y nes, a chymerwch y Sa-
crament santeiddiol hwn ich confortdd, a gwnewch eych
gostyngedic cyffes i' oll alluawc dduw, gar bron y gyn-
nulleidfa hon ysydd wedi ymgynull yma ynghyd yn y
sanctaidd enw ef, gan⁺ estwng yn bfydd ar ych gliniau. ^{†benlino}

Y Commun.

Yna y dywedir y gyfles gyffredin hon, yn enw pawb o'r ein a bo
meton meddwl cymryd y Commun bendigedig, y naill ai gan
bn o hanpntwy, ai gan bn o'r Gwenidogion, ai gan y'r Dfeiriad
ehun, gan 'ostwng o pawb yn bfydd ar ei gliniau,

Li-alluawc Dduw, tad eyn Ar-
glwydd Iesu Christ, glwneythpydd
pob dim, barniwr pop dyn, ydym ni
yn cydnabot ac yn ymosiduo dros
eyn amryw bechodau a'n enwired,
y'r ai'n oddy ddydd yn 'orthwrm a
wnaethom, ar bebw, gair, a' gwa-
ithred, yn erbyn dy duwioi balwred
gan annoc yn gyfiownaaf dy digo-
feint ath wat yn eyn erbyn: Pdd

to bzylur

*obidus

ym + yn ddisfrifol yn edifarhau, ac yn ddwr gan eyn calo-
nau dros eyn camweithzedoedd hynn, eu coffa ys y*
dwm genym, ey baych y fydd anrhaith i oddef: trygar-
ha wrthym, trugarha wrthym, dugarocaf dad, er niwyn
dy bn-niab eyn Arglwydd Iesu Christ, maddde y ni y'r hyn
oll aeth heibio, a' chaniatha yni allu byth o hyn allan dy
wasaneuthu ath boddloni melwn newydd-deb buchedd,
er anchydedd a' gogoniant dy enw: trwy Iesu Christ eyn
Arglwydd. Amen.

Yna y'r Dfeiriad neu'r Escop a's bydd yn gydrychiol, a sailf gan
drol at y bobl a ddywaidd bal hyn.

*gellytgo

Li-alluawc Dduw, eyn Tat nefawl, y'r hwn
o ei balwr dugarredd a bewis baddeuant pe-
chodau i balwb gan edifeirwch calon a' glwir
ffydd a ymchwel ataw, a dugarho wrthyfch,
a baddeuo ychwy, ac ach* rhyddhao oddi-
wrth eych oll bechodau, ach nertho ac ach cadarnhao yin-
pob daioni, ac ach duco i bylwyd tragywyddawl, trwy
Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yna y dywaidd hefyd y'r Dfeiriad.

Gwrande-

Gwrandewch pa ryw eiriau confforddus a ddywait eyn
Iachawdyr Christ wrth bawb ac a wir ymchwelo ataw.

Deuwch attafi bawb ac y sydd yn trabaellu ac yn ll-
wythoc a mi a esmwythaf arnoch. Uelly y carodd Duw
y byd, val y rhoddes ef i vnig anedic bab, val nad elai neb
a gredai iddo ef ynghyfergoll namyn cassael y bywyd tra-
gwyddawl.

Gwrandewch hefyd beth y mae sanct Paul yni ddy-
wedyd. Hwn sydd air gwir a * theillwng i bawb yw der-
byn dybot o Iesu Christ i'r byd hwn y iachay pechad-
urielt. * dyleon

Gwrandewch hefyd pa ddywaid Ioan sanct, As pe-
cha neb, ymae yn i ddadleywz y gyda'r tad, Iesu Christ y
cyfion, ac ef yw'r aberth dros eyn pechodau.

¶ Yn ol yz ei hyn ydd a yz Offeiriad raddo, gan ddywedyd.

Derchewch eych calonau.

¶ Atep.

Ydd ym yn eu dyrchafael yz Arglwydd.

¶ Yr Offeiriad.

Diolchw'n i'n Arglwydd Dduw.

¶ Atep.

Bae yn + addas ac yn gyfiawn gwneuthy'r hynny.

† ddiolchwng,
wedus

¶ Yr Offeiriad.

Ymae yn gwbwl addas, yn gyfiawn a'n rwyddedic dy-
lyed ni yw, bob amser ac ym-pob lle, ddiolchwch yty Ar-
glwydd santaidiol dad, oll alluawc dragybyddawl
Dduw.

¶ Yma isot y cessir y Ractmadzoddion priddatol wrth yz amser, a's
bydd yz bn wedy'r osot yn espeladol. A'r anyd ef yn ddiddor yz ym-
lyn, Can hynny gyd ac Angelion ac Archangelion, &c.

Racymadrodion

priawt.

¶ Ar ddie-Natalic Christ, a faith die gwedy.

An yti roddir Iesu Christ dy bn Mab yw eni ar gyfenw y heddyw y drosom, yz hwnn trwy weithred yz yspryt glan a wnaethpwyt yn wir ddyn, o hanfot y vorwyn Clair ei bam, a hynny eb * bann pechot, i n gwneuthur yn lan oddiwrth † oll pechot. Can hynny gyd ac Angelion ac Archangelion. &c.

* bacul,
brych,
brycheuyn

* pop

¶ Ar dydd Pasc a faith die gwedy.

Ad yn bendibaden ydd ym yn rwy meddith bolianu, dros anchydeddus gyfodiad dy Mab Iesu Christ cyn Arglwydd, canys ef yw gwir oen Pasc yz hwn a offeymwyd drosom, ac a dileawd bechot y byt, yz hwn trwy y angau ei hun a ddinistrawd angae, a thwy i adgyfodiad y bywyd a † adberawd yni bywyd tragyuythawl. Can hynny. &c.

† ddur

¶ Ar dydd Derchafael a faith dydd gwedy.

Rwydy annwylaf Mab Iesu Christ cyn Arglwydd, yz hwn yn ol ei anchydeddus gyfodiad a ymddangosodd yn gyhoeddus yw oll ddiscipulon, ac yn eu golwc ef ascennodd i nefoedd y baratoi lle ini, bot i ni lle mae ef, ascennu hefyd, a theyrnasu gyd ac ef i melwn gogoniant. Can hynny gyd ac Angelion. &c.

¶ Ar ddyd Sulgwyn a'chwech diernot gwedy.

Trwy

Bwy Jesu Christ cyn Arglwydd, ac yn ol ei
gywiraf addelwyd y descennawdd yz Pŵsryt
glan heddiw o: nef, a disymwth * son mawr * sain, trwy
megis gwynt nerthoc, † ar wedd tafodau † yn rhith
tanllyd, gan ddescen ar yz Apostolon yw dyf-
cu hwy, ac yw harwein y bop gwirionedd, gan roddi yd-
dynt ddawn amryw iethoedd, a hyder hefyd gyd a * cha- * gwynbyr,
riad gwarefawc yn ddyfal y brecethu r Euangel yz cened- alydd
loed, o bleit yz hyn cyn dycpwynt a' an o dywyllwch a' † chy † ddyo
feilom ith eglur olauni ac y wir wybodaeth am danati
a' th Uab Jesu Christ. Can hynny. &c.

Ar ddydd gwyly Trintot yn vnig.

Mae yn wir addas, yn gyfiawn, a'n rwyne-
dic ddyled bod i ni bob amser, ac ym pob lle,
ddiolwch y ty, Arglwydd, oll-alluawc a
thragybythawl dduw, yz hwn wyt bn Duw,
bn Arglwydd, nid bn person yn vnig, onid * sylwedd
tri * pherson mewn bn hanbot. Can ys yz hyn ydd ym yn-
ei gredu am ogoniant y Tad, hynny a gredwn am y Mab,
ac am yz Pŵsryt glan eb † ohanred neu * ancymmedz. Can
hynny gyd ac Angelion. &c.

¶ Ar oly Racymaddroddion hyn, y

cânlyn ym y vamm.

An hynny gyd ac Angelion ac Archangeli-
on, achyd ac oll cwmpeini nef, y moliannwn * malwyr,
ac yn * malwchawd dy' ogonedus Enw, gan gion
dy voliannu yn wastad, a dywedyd, Sanct,
sanct, sanct, Arglwydd Dduw: lluoedd. Nef
a datar ys ydd lawn oth' ogoniant: gogoniant [abo] y ty
Arglwydd goruchaf.

¶ Yna yz Oseiriad ar ei liniau wrth bwrdd yz Arglwydd a ddy-
waid yn enw yz oll rei a gymerant y Commun, yn y wedd ys
ydd yn canlyn.

Y Commun.

*hyderu
*hwn

Id ym ni yn * rhyfygu dyfod ith v-
wdd + yma, drugaroc Arglwydd,
gan ymddiried yn ein cifionder ein v-
nain namyn yn dy amplath ddirfa-
wz drugared di, nid ym ni deilwng
cymaint ac y gasclur briwsion y dan
dy vwd: Eithr ty yw: vn Argl-
wydd y: hwn biau o briodoldep yn
wastat drugarchau. Caniata yny
gann hynny Arglwydd grasawl belly bwyta cnawd dy
annwyl bab Jesu Christ, ac yfed ei waed, bal y gallo eyn
cyrph pechadurus gael ei gwneuthur yn lā dŵy y gorph
ef, a n enaidiau ei golchi dŵy y Werthfawrocac waed ef,
bal i gallom byth drigo yntho ef ac yntau ynom ninnau
Amen.

Yna y: Offeiriad yn ei sefyll a ddywaidd bal y mae yn canlyn.

Et alluawc Dduweyn Tat nefawl, y: hwn
oth drugaredd a roddais dy vn mab Jesu
Christ y ddioddef angau ar y *groc, er eyn
prynu, y: hwn a wnaeth yno (trwy y offw-
miat ei hū yn offrymedic vnwaith) gyflawn
berffaith, a digonawl aberth, offwmi, ac + iawn, dros
bechodau'r oll byd, ac a ordeiniodd ac yn y santaidd Euan-
gel a orchmynodd ini * gadw tragywyddawl goffa am i
Werthbalw angau hynny, nes i ddyfod drachefn. Gw-
ando ni drugarog dat, ni atolygwn y-ty, a chaniata i
ni gan gymryd dy creadurieid hyn o vara a gwin, ynol san-
taidd ordinat dy bab Jesu Christ eyn Iachawdyr, er cof
am ei angau a i ddioddefaint, ally bod yn gyfrannogion
o ei bendigedic gorph a i waed. y: hwn ar y nos hon y bra-
bradychwyf, a gymerth vara, a gwedi yddaw diolwch, ef
ei torrodd, ac ei rhoddes yw ddiscipulon, gan ddywedyd,
Cymerwch, bwytwch, hwn yw be-corph. Y: * vn ydd
ys yn i roddi drosloch, gwnewch hyn er cof am danaf. Y:
vn modd gwedi swpper, efa gymerth y + cwpan, a gwedi

yddo

*groes

+diwygiat

*genhal

*hwn

+phiol

yddo diol'wch ef, ei rhoddes yddynt, gan ddoedyd, P'wch o
hwn barw, can ys hwn yw by gwaed o' Testament ne-
wydd, yz hwn ydd ys yn ei dywallt drosloch a' thros lawer
er maddewaint pechodau, g'wnewch hyn cenifer gwaith
ac ei h'yfoch, er cof am danaf.

* phol

Yna y Gwennidoc a gymer y Commun yn y ddau rylw y hun, ac
yn nefaf y dyry i'r Gweinidogion eraill, a bydd yno neb o han-
upnt, (bal y gallont gymport y Gwennidoc penaf) ac wedi h-
ny, i'r bobyl yn ei dwylaw yna * gestwng ar ei gliniau: Ac wrth
reddi y bara, ef a ddywaid.

* gan lutt-
aw neu
benlino

Gorph eyn Arglwydd Iesu Christ yz hwn a * co-
espwyd drosot, a gatwo dy gorph ath enaid i
bywyd tragywyddawl: a chymmer a bwyta hwn
er cof barw Christ drosot, ac ymborth arno yn
dy galon drwy ffydd, gan roddi diolch.

* roddwyd,
roed

Ar Gwennidoc a bo yn rhoddi'r * chopan a ddywaid.

* phol

Gwaed eyn Arglwydd Iesu Christ yz hwn a dy-
walltwyd drosot, a gatwo dy gorph ath enaid y
bywyd tragywyddawl: ac yf hwn er cof tywallt
gwaed Christ y trosot, a bydd ddiolchgar.

Yna yz Officiari a ddywaid weddi'r Arglwydd, gan adrodd o'r
popul bob arch o haneu ar y o' ef.

¶ Wedi hynny y dywedir val y canlyn.

Arglwydd, a' nefawl Tad, y bym-
ni by oftyngedig weision yn cwbl
disifu ar dy dadol odaioni, yn dru-
garoc dderbyn eyn aberth * hon o
volant a diol'wch, gan * erfyn ar-
nat yn oftyngeddaf bot trwy ry-
glyddon ac angau dy Uab Iesu
Christ, a thrwy ffydd yn y waed ef,
ni ac ith oll sanctaidd Eccles ga-
ffael maddewaint o'n pechodau a

* then

* a dlostyn
ete

Y Commun.

*presento,
cynbrycholi

†oth ras
*Ac er ein
bot
†neb

*camlwedd,
au

phob * doniae eraill ei ddioddefaint ef. Ac yma ydd ym yn
offrwm ac yn † cynnyrch y ty, Arglwydd, eyn vnain eyn
enaidiau, a n cyrph, y bod yn aberth resymol, sanctaidd, a
bywiol y-ty, gan adolygu y ty yn ostyngedig allelo bawb
ohanom ys yd gyfrangion o'r Commun bendigeid hwn,
gaffael eyn cyflawni † ath rad ac ath nefol vendith * a
chyd boni ni yn anteilwng dŵy eyn amrafaelion bechode
y offrwm y ty † vn aberth: eto ni atolygwn y-ty gymryd
eyn rwyddedic ddyleed a n gwasanaeth hyn, nid gan bw-
ylo eyn haeddedigaethau, anid gan baddan eyn * pecho-
dau, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd, trwy hwn, a chyd
a'r hwn, yn vndawd yz yspirt glan, oll anrhydedd a' go-
goniant abo y't Dad oll-alluawc, yn oes oesoedd. Amen.

¶ Neu hyn.

†hoffedd

Dl-alluawc a' bythfywiol Dduw, yz ym ni
yn dirfawr ddiolwch y ty, am bod yn wro-
genyt eyn porthi, yz ein a gymerfom yn dy-
ledus y dirgeledigaethe lanteiddiol hyn, ac
yspyrdawl ymborth werthfawrocac gorph
a' gwaed dy Clab eyn Iachawdyz Jesu
Christ, ac wyt yn ein cadarnhau dŵy hynny oth * ym-
geledd ac oth ddalloni y-ni, sef ein bod yn wir aelodau
gwedi eyn corphi yn dy dirgel-gorph di, yz hwn yw gwyn-
byddedic cynnulleidia o oll ffydlon bobl, a' bod hefyd yn et-
feddion dŵy obaith, dy deyrnas dragywyddawl, gan
haeddigaeithau gwerthfawrocac angau a dioddefaint dy
annwyl bab: Pdd ym ni yz olwz hon yn ostyngedig yn ato-
lygu y-ty nefawl iad, bod belly yn cynnorthwya a th
rat, bal y gallom y n wastad drigio yn y sanctaidd gyndei-
thas honno, a' gwoneuthyz pob ryw weithredoedd da ac
a ordeiniaist, y ni re dio ynddynt, trwy Jesu Christ eyn Ar-
glwydd i'r hwn gy d a thi a'r yspirt glan, y bo oll anrhy-
dedd a' gogoniant yn dragywyddawl. Amen.

¶ Yna y dywedir, neu i cenir.

Gogo-

Ogoniant y Dduw yn yz vchel-
der, ac yn y ddaiar * tangneddyf,
ewyllys da i ddynion. Ni ath a-
dolwn, ni ath bendithiwn, ni ath
anchydeddwn, ni ath ogonedwn,
iti y diolchwn am dy valwz ogo-
niant, Arglwydd Dduw brenhin
nefawl, Duw dad ollalluawc, Ar-
glwydd yz bnic genedledic Uab Je-
su Christ, Arglwydd Dduw, oen

† ar
* heddwch
† tu arat

Duw, bab y Tad, yz hwn wyt yn diley pechodau r byd,
trugarha wrthym. Ti yz hwn wyt yn dileu pechodau
yz byd, trugarha wrthym. Ti yz hwn wyt yn dileu pe-
chodaer byt derbyn cyn gweddi. Ti yz hwn wyt yn eistedd
ar ddeheuław Duw dad, trugarha wrthym. Canys ti yn
bnic wyt * sanct, ti yn bnic wyt Arglwydd, ti yn bnic,
Christ, gyd a'r yspryt glan wyt, ozuchaf yn-gogoniant
Duw Tad. Amen.

† tobdi

* sanctadob
† yw?

Yna yz Offeiriad neu'r Episcop as bydd ef yna yn * gyndrychiol
a ellwng y bobl ymaith a'r bendith hon.

* preseunol,
y ban

Angneddyf Duw yz hwn ys yd vchlaw pob
dyall, a gatwo eych calonau a ch medylliau
yn-gwybodaeth a chariad Duw, a i bab Je-
su Christ ein Arglwydd. A bendith Dduw
ollalluawc, y Tad, y Mab, a'r yspryt glan
abo ich plith ac a dricio y gyd a chwi yn wastad. Amen.

† heddwch

¶ Collecte y w dywedyd yn ol yz Offertozi, pryd na bo bn Commun
bob rpw ddiwarnod, bn. A'r bn rei ellir i dywedyd hefyd genffer
amser ac y bo achos yn gwofanaethy, wedi'r Collectae neu'r Glo-
reuawol a'r Brydnawonol weddi, Commun, neu'r Letaniae bal
y gwelo? Gwenidoc bod yu gymmesur.

* offerynfa

Annozthwya ni yn drugaroc Arglwydd, yn
ein gwediau hyn a'n erbynie, a llywodraetha
ffordd dy wasanaethddynion tuagat gaffae-
liat iechyt tragywyddawl, bal y mysc oll
gyfnewidieu a damwyniaer * bywyt mar-

* buchedd
barwol yd

Y Commun.

wol hwn eu gallont byth gaffael ei hamddeffen drwy dy
radlaw naf ath barotaf borth, trwy Christ ein Argl-
wydd. Amen.

*Gyfreit-
thieu

Allua we Arglwydd, a byth bywiol Dduw,
ni a dolygwn y-ty bod yn Wiw genyt unia-
ny, sanctaiddio, a llywodraethu ein calonau
a n cyrph yn ffyrdd dy Ddeffeu, ac yn-gweithre-
doedd dy orchmynnion, megis trwy dy gy-
darnhaf nodet, ac yma ac yn dragywyddawl, y gallom bot
yn gatwedid gorph ac enaid, trwy eyn Arglwydd a n Ja-
chawdur Iesu Christ. Amen.

CAnniata ni a dolygwn y-ty ollallua we
Dduw, am y geiriau a glywsam heddiw a n
clustie o ddiethz, ei bot belly drwy dy rat we-
dy eu plannu yn ein calonau o dyneid, val y
gallont ddwyn ynom ffyrth buchedd dda
y anghydedd a moliant ith enw, trwy Iesu Christ eyn
Arglwydd. Amen.

Rhacflayna ni, Arglwydd, yn eyn oll weithre-
doedd, ath radlonaf hoffter, a rhwyddham
ath barhaus gymport, val yn eyn oll wei-
thredoedd dechreuedic, anterfynnedic, a ther
fynnedic ynoti y gallom bolianu dy sanc-
taid Enw, ac yn y diwedd gand ngaredd gaffael bylwyd
tragywyddawl, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

tefnydd

Ollallua we Dduw, ffynnon yz oll doethineb,
rhwn wyt yn gwybot eyn angenreidiau
cyn y gofynnion, a n anwybodaeth yn go-
fyn: Ni a dolygwn y-ti dosturio wrth eyn
gwendit, a r pethau hynny yz ei n * o bleit eyn
anteilyngdod ny beiddiwn, ac o bleit eyn dallineb ni be-
ddiwn eu gofyn, bod yn deillwng genyt eu rhoddi y ni, er tel-
lyngdod dy Glab Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Ol-alluawc Douw, yz hwbh addewaisf Wzando
eirchion yz ain a obynnant yn enw dy Uab, ni a
doligwn y-ti ostwng yn drugaroc dy glustiau
atom yzei n a wnaetham yz owhon ein gwe-
ddie a'n erfynnon atat, a' chaniatha y pethau hynni a * ar
chesam yn ffyddlaw yn ol dy cwyllys allu eu taffael yn
ollawl i borthi eyn angen, ac er eglurhau dy'ogoniant,
trwy Jesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*ddeslyse-
sam

Ac ddwyddiau gwtllie any bydd Commun, y dywedir cwbbwl ac a osoda
hwyf ac y Commun, yd ddiweddd yz homeli, gan * ddibennu a'r ywe-
ddi gyffredin dros oll ystat Eccles. Christ yn mlybwrta yma ac y dda-
iar, ac yn neu angwaneg o'z Collectae bcho, bal y bo y deunydd yn
gwasanaethu. Ac yna ni bydd gwasanaethu Swper yz Arglwydd,
any bydd swm nifer y gymuno gyda'r yz Offeiriad, bal y gwelo ef bod
yn iawn. Ac any bydd y mwy nac hge in dyn yn y plwyf, o bwyll i gy-
nieryd y Commun beidgedic: etto ni bydd yna b'n Commun any bydd
pedwar, neu d'oz lleiaf y gymuno gyda'r Offeiriad. Ac mewn mam
Eglwysydd ac * Ecclesi + Collegiat, lle bo llawer o Offeiriaid a
* Diaconieid cymerant wy' oll y Commun y gyd a'r Gwendoc bob
Sul o'z lleiaf any bydd ganthynt achos resynoli e' gworthwyneb.

*ddwyddu,
ozpheu

+oddia

*Eglwys-
feu
+Cynnull-
eidfaol

*Gwendoc-
gion

Ac er ddeu yz ouergoel ys ydd, ai a allu bot gan neb yn y bara ac gwin,
ef a wasanaetha bod y bara yn gyfryw ac ys ydd yn arferedic yw
bwyta ac y bwydd gyd a bwyddedd eraill, eithz y bara gwenich o'z go-
rau at puraf a'r aller i gael yn weadaidd. Ac a gweddilla peth o'z
bara neu'r gwin, y Curat ei caiff yw bwyntiant i hun.

Ac bara a'r gwin ic Commun a bararoid gan y Curat ac wardeniaid
yz Eglwys ac gost y plwyf, a'r plwyf a' ryddheir o rybo symme arian,
neu' dyledion eraill yz oeddent arferedic o'z blaen yw talu am da-
naw, wrth ddygymbot ei tai bob Sul.

A * nota bot y bop plwyfol Communio o'z lleiaf dairgwaith yn y bl-
wyddyn, ac o hynny bot y Pasc yn b'n, a chymeryd hesyd y Sacra-
mentae a defodae eraill + erbydd y drefn osodedic yn y llyfyr hwn.
A phob blwyddyn y Pasc, bod i pob plwyfol gyfri at Berson, Uicar,
neu ei Curat, neu ei bzocuratoz neu ei bzocuratozieit, a' thalu ydd-
ynt neu yddo ef oll ddyledion Ecclesie yn arferedic ddyledawc yna
ac ar yz amser hynny y'w talu.

*bitt i bop

+ynol yz
ozet

Gwasanaeth y Betydd

ys ydd yw arfer yn yr Eccles.

*Kintwedd

*admetwydd

Mae yn eglur trwy hen yscrifenyddion, pan yw nad oeddit yn gyffredin yn arfer yn yr hen amser o wasaneuthy *Sacrament y Betydd oddieithr dau amser yn y vlwyddyn, sef y pasg ar Sulgwyn. Ac ar yr amserae hynni gwasanaethid e ar gyhoedd yngwydd yr oll gennulleidfa yr hon ddefod yr awrhon aeth yn anarferawl (cyd na ellir er mwyn llawer o achosion ei⁺ adueru) er hynny e gredir bod yn iawn canlyn y ddefod honno, cyn neset aci gellid yn gymesur. O blegit paam bitryddio'r pobl, vod yn gymesuraf na wasanether y Betydd namyn ar y Suliau, a' dyddiau gwiliau eraill, pan allo y nifer mwyaf or bobyl ddyfod ynghyd yn gyftal er mwyn bod ir gynnulleidfa yno yn bresennawl, testiolaethu erbynniat i sawl a vedyddier ir amser hinni i nifer Eccles Christ, a hefeid o bleit im Bedidd Rai bichain bot i bob den a vo ino in bresennawl a lw ei gof attaw am i profess ac addewit a wnaeth ef gint in i vetidd. Erwidd hinni hefid mai in reidiol bod gwasanaeth i bedid in iaith Camberaec. Ac er hin ima oll (as angen ei gofin) ef a ellir bediddio rhai bichain bob amser gartref.

Betydd public.

CXVI.

* cyffredin,
cyoedd neu
at oystec

¶ Pan bo plant yw betyddio ar ddydd Sul neu ddydd gwyl arall, e
ddylei ei tadau beri rhydd tros nos, neu y bozau cyn dechrae y
wrethol weddi, i'r Curat. yno bot y tadau bedydd, a'r mamau be-
dydd, a'r bobyl yn barawt wrth y * ffons, yn aill ai yn y mann ar ol
y Llyth ddiwethaf o'z y Wrethol weddi, neu ynte yn y mann yn ol y
Llyth ddiwethaf ar y Brynatonol weddi, megis y gosoto y Curat yn
ol y pŷtlaeth ef. Ac yn sefyll yno gofynnnet yz Offeiriad, a bedyddio-
wyd y plant ai na bedyddiwyd: as attebant na do: yna dyweded yz
Offeiriad val hynn,

† Betydd:
baen ai
fan

* batyddi-
wyd

¶ Y caredigio, yn gineint ac ymddw-
yn a geni pop dyn * ym-pechot, a' † mewn
bod eyn Iachawd: Christ yn dywe-
dyd, na bichon neb [bn] gael myned
i mewn i deyrnas Duw dyethy: i
ail eni ef o ddwyf: a'r pŷt glan:
atolwg i chw i alw ac ddw tad
trwy eyn Arglwydd Iesu Christ,
yd y ny bo iddo oi ddaionus truga-
reb ganiathau i'r plant hyn (y peth
dywy nerth natur ni allan ddybot yddo) cael o hanyn i
bedyddio a dwyf: ac a'r pŷt glan ai derbyn i lán Eccles
Christ, a bod yu aelodau bywiol * o'z vnryw.

* yz

¶ Yna y dywait yz Offeiriad.

Gweddiwn.

¶ Llalluoc a' thragywyddol Dduw
yz hwn o'th * bawz drugaredd a † dwylwyth
* y llong
gedwaist Noe a'i dwylu yn * yz
Arch rhac ei cyfzgolli gan ddw-
fyz, a' hefyd * a dywysaist yn ddian- † y arwe-
neist
gol blant yz Israel dy bobyl trwy
mor coch, can arwyddocau wrth
hynny dy lan betydd, a' thwy be-
tydd dy garedic vab Iesu Christ
y * sancteiddiaist afon Jorrdonen

* cyflecteist

¶ (iii)

a' phob

Betydd public.

*teuwy
can

†trwy

a phob dwfyr arall, er dirgel olchedigaeth pechodau:
Atolwgwn y ty er dy aneirif drugareddan edrych o hanot
yn drugaroc ar y plant hyn, eu sanctaiddio hwy, a i glan-
hau * a rpspryt glan, yd ydynt wy yn waredawco diwath
dy lid, gaffael i derbyn y Arch Eccles Christ, a chanu byrn
gedyrn mewn ffydd, yn llawenion gan obaith, a gwedi r
ymwreddio yn cariat perffaith, allu o hanant borthwyaw
dros donnau y byd trallodus hwn, ac oz diwedd ally dyfod
y dir y bywyd tragwyddawl, yno y deyrnasu gyd a thi
eb drant na gorphen, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd.
Amen.

*diwarw

Al-alluawc ac * am-marwol ddurw, porth
pob angenoc, naiddwz pawb a glia atat
am cynnozthwy, bywyd yz ei accedant, a chy-
fodiat y meirw: ydd ym yn galw arnat tros
yz ai bychain hyn, yd ydynt wy yn dyfod
ith lan bedyd, gael derbyn maddeuaint o i pechodau drwy
anedigaeth ysprydawl. Derbyn hwy Arglwydd megis yz
addewaist i rwy dy garedig bab, gan ddywedyd, † Arch-
wch a chwi a gewch, caiswch a chwi a ddeuwch yddo, cu-
rwech, ac ef agozir ichwi. Uelly yz awron dyro y ni a ni yn
erchi, par y ni gael a ni yn ceisio, agoz y porth i ni y fydd yn
curo, bal y gallo yz ai bychain hyn bywynhau tragwydd-
awl bendith dy nefawl olchiat, a dyfot i r deyrnas dragy-
bythawl yz * hon a ddewaist, trwy Christ eyn Arglwydd.
Amen.

†Gofrit
luch

*hyn

¶Yna y dyvvaidd yr Offeiriart, Gwzandewch ar eiriau yz Euangel
a yscrpfennod Sainct Marc yn y deffed pen.

*bachenos

K amser hynny y ducesant * biant bychain at
Christ, iddo yw cyfwrdd: a i discipulon a gery-
ddent yz ei a i ducesont. Aphan weles yz Jesu
[hynny] y digiaidd ac y dyfod wrthynt, Gedy-
wch i r ei bychain ddyfod attabi, ac na waher-
ddwch hwy: can ys i r cyfryw * y mae teyrnas Duw. Pn

†plant
+bieu

Wir

Wir dywedaf wrthych, þwy bynnat ni dderbynnio deyr-
nas Duw megis * dyn bychan, nid aiff ef i mewn iddet.
Ac wedi yddo eu cymeryd yn i breichiau, ef a' osodes [ei]
ddwylaw arnynt, ac ai bendithawdd.

*bachcenyn

¶ Yn ol datllen y: Euangel, y traetha y Gwenidoc y cyngor byr hwn
yma ar eiriau'r Euangel.

Caredigion, chwí glywch yn y:
Euāgel hon eiriau eyn Iachawd:
Christ, yn gozchymyn dwyn plant
attaw, * pa wedd y ceryddawdd ef
y: ai a bynesynt ei cadw oddi wrth-
aw, pa wedd y cynghora ef i balw
dyn ddilyn ffordd y + gwiriondeb
hwy. ¶ Ddychwi yn dyall wrth
y agwedd efa i weithred, modd y
dangosles ei ewylls da yddynt:

*y modd

†dargys-
oeddep,
diniweid,
luch

*ddych
†bzeichedo
*phetrust-
luch, ddow-
tluch
†garedigol,
dueddawl

tanys ydawl ei + cosleidiau yn i breichiau, dodi ei ddwylaw
arnynt, ai bendithaw. Nac * anihewch gan hynny, eithz
credwch yn ddifri y cymer ef y: vn ffynyt yn + ymgeledd-
gar y: ei bychian hyn yma, y cosleidia ef hwy a breichiau ei
ddugaredd, y dyry yddynt bendith y bylyt tragywydd-
ol, ac y gwna wynt yn gyfranogion o ei ddidranc deyrnas.
Erwydd paam a nym yn credu bal hyn am ewylls da
eyn tad or nef * tu ac at y: ai bychain hyn, wedy amlygu
trwy ei bab Jesu Christ, ac eb ddin + amau y bod ef yn ca-
niathau yn ewyllsgar ein gweithred, * gardodawl hon,
* yn dilyn y plant hyn yw santeidd bedydd ef: diolchwn
yn ffyddlaun ac yn ddefosiionol yddo, gan ddwydded.

*ar duedd
†ddoluto
*gariadol
†ar dd: yn

¶ Alluawc a thragywyddol Duw, y nefol
dad, ydd ym yn ystyngedig yn diolch y: ti bot
yn deilwng genyt ein galw y wybodaeth
dy rat, a ffydd ynot: Alwgauega y gwybo-
daeth hwn a chadarnha y ffydd hon ynoim yn
wastad, dyro dy yspirt glan i: ai bychain hyn, bal y ganer

hwy

Betydd public.

hwy eilwaith, at glwneuthyr yn etifeddion Iechyt tragy-
wyddawl, trwy eyn Arglwydd Jesu Christ, yr hwn sy yn
byw ac yn teyrnasu y gyd a thi a'r yspryt glan yr awhon
ac yn tragybyth. Amen.

Yno bot i'r Offeiriad ddywedyt wrth y Tadeu betydd a'r Hamae-
betydd yn y modd hyn.

Caredigion bobl, chwi ddugoch y
plant hyn yma y w bedyddia w, chwi
a weddiaf och ar bod yn deillwng gan
eyn Arglwydd Jesu Christ y derbyn
hwy, rrodi eu ddwylo arnynt, i ben-
dithio, maddae eu pechodau, rhoddi
yddynt deyrnas nefoedd a bywyd tra-
gywyddawl. Chwi glywsoch hefyd
dd'arfod y ein Arglwydd Jesu Christ
ada w yn ei Euangel geniady yr oll bethau hyn a weddia-
f ochwi am danynt: yr hwn addewit yfe o'i ran ai cal-
dw yn wir ddiogel ac ei cwplā. Erwydd pa achos yn ol
yr addewid hyn a wnaeth Christ, rhaid yw it ai bychain
hyn yn ffyddlou ac i rhan hwythae adaw trywio-chwi ys-
ydd yn * veichiae, drostynt ymwrthod a diabol a'i oll wei-
thredoedd, ac yn wastad credu gwynbyddic air Duw, ac
yn bydd cadw ei orchymynion.

*veichion

Yna yr ymosyn yr Offeiriad a'r Tadeu betydd, a'r Haminau be-
tydd yr ymosynnion hyn iso.

†bolach

†arwenir

Wyti yn ymwrthod a diabol ac ei oll weithre-
doedd, coec rodres, a gwac † orfoledd y byd, ai oll
chwantau cupyddus, anysprydol e wyllys y cna-
wd, mal na ddyllynch ac * na th dywylir gan-
thynt?

☞ Atep.

Pdd wyf yn ymwrthod a' hwynt oll.

☞ Gwenidawc.

A Wyti

Ayti yn credu yn-Duw Tad oll gyboethoc
creawdyr nef a daear: Ac yn Iesu Christ i vn
Bab ef eyn Arglwydd, ai † genedly o'r yspryt
glan, ei eni o Uair * Wryy, yddo ddioddef dan
Pontius Pilatus, ei † roddi ar bren croc, ei ba-
rth, ai gladdu, descen o hanaw y pyffern ai gyfodi y trydydd
dydd ac elcen i'r nefoedd, ai bod yn eistedd ar ddeheulau
Duw tad oll gyboethoc, ac o ddyno y daw y barnu byw a
meirw. A yw-ti yn credu yn yr yspryt glan, yr Eccles * Iau
Catholic, Commun y sainct, maddeuant pechodau, cyfo-
diad y cnawd, a † bywyd tragybythawl:

* yn-nuw
† ymdd-
wyn, enill,
gabel
* bozwyn
† grogi,
gnoesi gra-
ethoelo

* sanctatod

† buchedd

† Atep.

Hyn oll ydd wyf yn ei gredu yn ddilys.

† Gwenidawc

A bynnny dy beddyddio yn y ffydd hon:

† Atep.

Hynny yw b' ewyllys.

† Yna ydywaidd a'r Offeiriad.

Qrugaroc Dduw, caniatâ bellu gladdu yr
hen Adda yn y plant hyn, bal y cyfoter y dyn
newydd ynthynt wy. Amen.

Caniata bot i'r oll * chwante cnawd wol
barth ynthynt, ac i bob peth a berthyn i'r y-
spryt allu byw a † chynnyddu ynthynt. Amen.

* iontae

† thefa

Caniatâ bod ydyn nerth a gallu i gael yr ozuchafiaeth,
a † gorbot yn erbyn diabol, y byd, a'r cnawd, Amen.

* gorhzech

Caniata bod i bwy bynnac ysydd yma wedi'r gyslegu
y ty trwy eyn swydd a'n * gweinidogeth allu hefyd bod yn
gynyscaeddol o rinweddau nefawl, a' bot yddynt ei trag-
wyddawl obryau drwy dy drugaredd, bendigedig Ar-
glwydd Dduw, yr hwn wyt yn byw ac yn llywiau pop
peth, yn oes oesoedd. Amen.

† gwala-
nerth

Ql gyuoethoc bywythol Dduw, rhwng y bu ith ga-
redicaf bab Iesu Christ dros baduuant o'n pechode
o'def gellwng oi werthfawr ystlys dwfr a gwaed, a

rhoddi

Betydd public.

rhodi gorchymyn yw disciplon byned a dyscu pop tenedl,
at badyddio yn enw y tad, a'r mab, a'r yspryt glan: Psty-
ria atolw y ty wrth weddiae dy gynnulleidfa, a' chania-
ta bod i bawb oth weision a betyddier yn y dwfr hwn,
dderbryn cyflawnder* dy rat, ac aros byth yn nifer dy ffydd-
lon blant etholedic, trwy? Jesu Christ eyn Arglwyd.

*orh

Yna y cymer yz Offeiriad y dyn bychan yn ei ddwyplaw, ac y gosyn
yz enw, a' chan enwi y plentyn, ei drochi yn y dwfyz, a's bydd
gwnethyz hyn y dielcaelus ac yn ddarbodus, gan dywedyd.

E. Yz wy bi yn dy betyddiaw yn enw y Tad, a'r Mab,
a'r Yspryt glan. Amen.

Ac a bydd y dyn bychan yn wan, digon bydd blyz dwz arnaw,
gan ddywedyd y geiriau dywededic bcho.

E. Yz wy bi yn dy betyddiaw yn enw y Tad, a'r Mab,
a'r Yspryt glan.

†groes, neu
arwydd y
groc.

Yna gwnethur o? Offeiriad † groc yn-tal y dyn-bychan gan,
ddywedd.

*prafdd
†nod i

†adde

*diawol

Dd ym ni yn derbyn y plentyn hwn i gyn-
nulleidfa* debeid Christ, ac yn i† arwyddo
ef ac arwydd y groc, yn arwyddocâd na bo
id rhac llaw gymeryd yn gywilidd* cyffesu
ffydd Christ wedi'r grogi, ac yddaw ymladd
yn wrldan i baner ef yn erbyn pechot, y byd, a'r† cythrael,
a pharhau yn bllwz ffyddlaw nac yn was i Christ yn oll
ddyddiau ei einioes. Amen.

Yna y dywaid yz Offeiriad.

†impio,
phlannu

An ddarfod yz ollwz hon, garedigion brodyz, dda-
deni a† dodi y plant hyn yn-corph cynnulleidfa
Christ, diolchwn ninau i dduw am i ddaioni hyn,
ac o gydbndeb gwnethyd yn gwedi ac y goruchaf dduw,
ar bod

ar bod yddynt wy ddyweddy y rhan arall yw bywyd yn ol hyn o dechreuat.

Yna y dywedir.

EP N tad yz hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Yna y dywaid yz Offeiriad.

Awz ddiolchwn y-ty, ducarocaf dad, ryngu bodd yt bot * dadeni y plentyn hwn, ath yspryt glan, ai oderbyn yn blentyn de wisol y-ty hun, ai gorphori ith gynnulleidfa sanctaidd : Ac yn ostyngedic ydd atolygwn y-ty gamatau, gan i bod ef yn varw o ran pechod, ac yn byw tu a chyfiawnder, ac yz yn gladdedic gyd a Christ yn ei angau,

*all gened-ly, dadenill

*fodol gladdwy

allu crogi yz hen ddyn, ac yn ollawb ymwrthod ac oll corph pechod, a megis y mae ef wedi'r wneythyd yn gyfranoc o angau dy bab, yddo bod yn gyfranoc oi gyfodiad, ac belly o'z diwedd, y gyd ar ran arall o' th sanctaidd gynnulleidfa bot o hanaid yn etifedd dy deyrnas draggywyddol : dzyw Jesu Christ eyn Arglwydd.

Ac yn y pen dywethaf, yz Offeiriad can alw y Tadau bedydd a'r Phannau betydd ynghyd, a ddywaid hyn o byz athzoeth yma iso.

N gymaint a darbod i'r plant hynn addaw trywo-chwi, ymwrthod a diauol ai oll wetthredoed, credi yn-Duw, a i wasanaethu, rhaid ychwi * beidw mae eych rhan a ch dlyet, yw, gwelet dyscu o'z plant hyn, cy glymet ac i gallont dyscu, pa ryw hynot adunet, adewit, a phroffes a wnaethat drywo-chwi. Ac er mwyn gallu o hanant wybot hyn yn well, bot ychwi alw arnynt y Wrando Prege-

*gofia

Betydd priuat.

*go:chy-
myn

† sef ma:
ethd:ino

*gyffellip

† rhac

*ladd

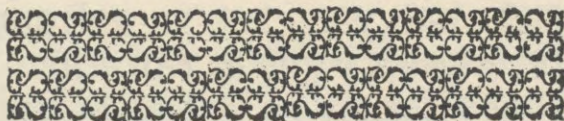
†cadarnhan
sicrau

*bynneu

†Gred-bedf

theu . Ac yn benddifadde bot ichwi welet dyscu o ha-
no ef y Gred-ddeddyf , gweddi yz Arglwydd , ar dec-
air deddf yn yz iaith a ddeallo , a' phob peth arall a ddylei
Christian ei wybod ai credy er iechyt y'w enaid, a' bod†mei
thrin y plentyn hwn yn rhinwedol, yw hyWeddu meWn
bucedd dderwiol a' Christianus, gan goffa yn wastad bod
Betydd yn†arwyddocau y nyni eyn proffest, nid aingen,
canlyn o hanom esempl eyn Iachawdur Christ , a' bod
eyn gwneuthyd yn * gynhebic iddo ef : Ac mal y bu ef
barw , ac y cyfodes drachefn drosom, belly y dlem ni yz ei
a betyddiwyf, barw † o ywrt h pechot , a' chybod y gyff-
awnder, gan*barwolaethu yn wastad ein oll drigioni, a'n
gwniae llygredic , a' pheunydd myned rhagom y m-pob
rhinwedd dda a' buchedd dduwiol.

¶ Gwenedoc a' ozchymyn dwyn y plant at yz Episcop yw † con-
firmo ganthaw cyn gynted ac y medzant ddywedyt yn ei tafod
iaith cyffredin † bannae y ffydd, gweddi yz Arglwydd, a'r dec air
deddf, a' bod hefyd wedi eu haddyscu yn y * Cathechism a 'o-
sodwyf ar bedz hynny, yn berthynasol megis, y mae yn eglact
yno.

¶ Am

Ym yr ai a vetyddiwyf

CXX.

yn-tai diawdurdot ar amfer angenraid.

It yz Bugeilleit Ecclesie a'r Curadiet rybyddio yn bynych y bobyl, nad oeddan bedydd y plant pellach y Sul nen'r dydd gwyl nefaf yn ol geni y plentyn, dyethz am achos mawr a' rhelym a' yspeler i'r Curat, ac a dderbynio yntau.

¶ Ai Rybyddio'n hwy hefyd, na bedyddiant eb achos mawr ac angen ei plant gartref yn i tai: a' phan gym-

pell angenrhaid ydynt wneuthyd hynny, yna ydynt ei *wneythyd yn y modd hyn.

¶ Yn gyntaf yz ai abo yn y ban galwan ar Dduw am i'rat, a' dywedan weddi yz Arglwydd, as gad yz amfer. Ac yno bn o hanynnt a' entwa'r plentyn ai drocht yn i dwoir, neu bwzwo dwoir arnaw, gan ddywedyd y geirieu hyn.

E. Yz wyf yn dy vetyddio yn enw y Tad, a'r Mab a'r Ysprit glan. Amen.

¶ Ac nac amheuant am y dyn-bach a' badyddier hely ybot ef wedi i bedyddio yn *dodedfol ac yn ddigonol, ac na ddyl ei bedyddio mwy yn yz Eccles. Cithz er hynny i gyd, las y plentyn yz hwn a bedyddiwyd yn y modd hwn a bydd byw rhac llaw, iawn bydd i ddwyn ef i'r Eccles, bal y gallo? Offeiriatt ymwybot a' threio a bedyddiwyd y plentyn yn dodedfol ai na *ddo. Ac a's yz ei a ddugant y plentyn i'r Eccles, a attebant ddarfod i bedyddio eisioes, yna holet yz Offeiriatt hwyra bo pellach, gan ddywedyd.

Gan bwy y bedyddiwyd y dyn-bachan?

Pwy oedd yn y van pan badyddiwyf y dyn bachan?

A bu ydynt wy allw ar Dduwam *rat a' chymorth yn yz anghenraid hwnnw?

A pha beth neu a pha ddebnydd y bedyddesont wy y plentyn?

A pha'eiriau y badyddiwyf y plentyn?

A dybiant wy bod y plentyn wedi ei vetyddio yn dodedfol ac yn berfaith?

¶ Ac as y Gwenidoc a' brawd wrth atepson yz ei a ddugesont y plentyn ataw, bod pob peth wedi ei wneuthur modd i dlei: yna na bedyddiet ef y plentyn drachefyn, cithz ei dderbyn yn bn o nifer y gwir Chriſtnogion, gan ddywedyd bal hyn.

*binistro, wafanae, thu

†ras

*Entwet yn gyntaf y plentyn

†pbeurus, sant, ddowtant *gyfreithol, gyfreithlon †badyddiwyf

*rag

Betydd priuat.

† i
* dechreuol,
cynenið
† ddogfeint,
ba?

* gwahadn

Marc. x.
* bachcenos

† plant
* bieu

† bachcenyn

* modd

† diargyo-
beddtep,
diniweid
* wch
* ddych
† bachceidn
* phetrust
* wch, ddolw
* wch

D Wy bi yn espesu ywch, wneuthyd o hanoch
yn da yn y treigl hyn, ac wrth iaith drefn ber-
thynasol † ar bedydd y plentyn yma, yz hwnn
wedi eni ympechod * original ac yn † lld duw
y sydd yz o wihon d'wy olchiat y dadenediga-
eth ym-bettyð, wedi derbyn yn rhif plant Duw, ac etifedi-
on bybyd tragwyddawl: canys nad yw n Arglwyð Jesu
Christ yn necau ei rad at drugaredd i gyfryw tai bychain,
anid y bod yn garuaiddiaf yn ei * galw ato, megis y te-
stia'r Euangel bendigedic er cyn confordd, yn y mod hyn.

R amser hynny y ducesant * blant bychain at
Christ, iddo yw cyfwrdd: a i discipulon a gery-
ddent yz ei a i ducesont. A phan weles yz Jesu
[hynny] y digialwdd ac y dyfod wrthyn, Gid-
wch i'r ei bychain ddyfod atabi, ac na waher-
ddwch hwy: can ys i'r cyfryw * y mae teyrnas Duw. Yn
wir dywedaf wrthyh, Pwy bynnac ni dderbynnio deyr-
nas Duw megis * dyn bychan, nid aiff ef i mewn iddei.
Ac wedi yddo eu cynieryd yn i breichiau, ef a osodes [ei]
ddwylaw arnynt, ac ai bendithawdd.

¶ Yn ol darllen yz Euangel, y traetha y Gwenidoc y cyngo: hwn y-
ma ar eiriau'r Euangel.

Y Caredigion, chwi glywch yn yz
Euangel hon eiriau cyn Jachawd
Christ, yn gorchymyn d'wyn plant
ataw, * pa wedd y cerddawdd ef
yz ai a bynesynt ei cadw oddi wrth-
aw, pa wedd y cynghora ef i balw
dyn ddilyn ffordd y † gwiriandeb
hwy. Pdd-ychwi yn dyall wrth
y * agwedd ef a i weithred, modd y
dangoses ei ewyllys da yddynt:
can ys yda w ei † cofleidiaw yn i breichiau, dodi ei ddwylaw
arnynt, a i bendithiaw. Pac * amheuwch gan hynny, eithz
credwch

credwch yn ddifri, ddarbot yddo gymeryd y vn ffynyt yn
 † ymgeleddgar y dyn bychan hwn yma, ei gosseidi o a bre-
 ichiau ei drugaredd, rhoi yddaw bendith y bywyd tragy-
 wybol, a i wenthur yn gyfranog o ei ddidrancdeyrnas. Er
 wydd paam a nymt yn credu val hyn am e wyllys da cyn
 Tad or nef* wedy amlygu trwy ei bab Iesu Christ, tu ac
 at y dyn bychan hwn : diolchwn yn ffyddlon ac yn ddefo-
 sionol yddo, gan ddywedyd y weddi y hon ys yd o addysc
 y Arglwydd y hun, ac er manegy ein ffydd, adroddwn y
 * bannau a gynwylir yn ein Credo.

† gareddigol,
dueddawl

* artuedd

* pynneu

Yma y Gwenidawc, gyd ar Tadau-bedydd a'r Hammau bedydd
 a ddyw edan

Eryn Tad yz hwn wyf yn y nefoedd. &c.

Yma y gosyn yz Offeiriad enw y dyn bachan, yz hwn wedi darbo
 i'r Tadau bedydd ar Hammau bedydd ei adzodd, y dylwaid
 y Gwenidawc.

Yw-ti yn enw y plentyn hwn yn ymwrthod
 * a diabol a'i oll weithredoedd, gwac roddes a
 gogoniant y byd, a'i oll chwantau cubyddus,
 † dythryll e wyllysion y cnauld, ac na chanly-
 nyth, ac nath* dywylser ganthynt?

* ar cyhza-
el† anspytol
* arwenic

✠ Atep.

Ydd wyf yn ymwrthod a hwynt oll.

✠ Gwenidawc.

Yw-ti yn enw y plentyn hwn yn † proffessio
 y ffydd hon, yn credu * yn Duw Tad oll gy-
 boethoc creawdyr nef a' daiaf? Ac yn Iesu
 Christ i vn Bab ef eyn Arglwydd, ai † gened
 ly o'z yspryt glan, ei eni o Uair* wry, yddo
 diobed dan Pontius Pilatus, ei † rodi ar bren croc, ei barw,
 ai gladdu, descen o hano y pyffern ai gyfodi y trydyd dyd, ac
 escen i'r nefoed, ai bod yn eisteid, ar beheulo Duw tad ef gy-
 boethoc, ac o ddyno y darw yn diwedd byt y barnu byw a
 meirw. Ayttychi yn credu yn yz yspryt glan, yz Eccles* lan

* ymardeltw
yn

* yn'uto

† ymde-
wyn, enill,
gabel

* bozwyn

† grogi,
groesi, gro-
choclo

Betydd priuat.

Catholic, Commun y saintet, madddeuant pechodau, cyfo-
diad y cnawd, a' † bywyd tragybythawl gwedy angen:

✠ Atep.

hyn yma oll ydd wyf yn ei gredu yn ddiyscoc.

GWeddiwn.

Oll allua wr a thragywyddol Dduw, y nefol
dad, ydd ym yn oftyngedic yn diolch y-ti, bot
yn deilwng genyt ein galw y wybodaeth
dy rat, a ffydd ynot: Alwganega y gwybo-
daeth hwn a' chadarnha y ffydd hon ynom yn
wastad, dyro dy yspirt glan i'r plentyn hwn, val y ga-
ner ef eilwaith, ai Wneuthyr yn etifedd Iechyt tragywy-
ddawl, trwy eyn Arglwyd Iesu Christ, y allu parhau yn
was pty a mwynhau dy addewit trwy: bn-ryw ein Ar-
glwydd Iesu Christ dy vap yr hwn sy yn byw ac yn teyr-
nasu y gyd a thi a'r yspirt glan yr awhon ac yn tragy-
byth. Amen.

Yna gwnaed y Gwenidawc yr exortation hwn wrth y Cadau ar
Mammau betydd.

N gymaint a dar bod i'r plentyn hwn addaw
trywo-chwi, ymwrthod a diauol ai oll wei-
thredoedd, credu yn nuw ai wasanaethu, rh-
aid ychwi * beowl mae eych rhan a' ch dlyet,
yw gwelet dyscu o'r plentyn hwn, cy glymet
ac i gallo, pa ryw hynot addunet, addewit, a' phroffes a
wnaeth ef drywo-chwi. Ac er mwyn gallu o honaw wy-
bot hyn yn well, bot ychwi allw arnaw y wrando Prege-
th eu. Ac yn benddifadde bot ichwi welet dyscu o ha-
no ef y Gred-ddeddyf, Gweddi yr Arglwydd, ar dec*
air deddf yn yr iaith a ddeallo, a' phob peth arall a ddylei
Christian ei wybod ai credy er iechyt y w enaid, a' bod† mei-
thrin y plentyn hwn yn rhinweddol, yw hyweddu meewn
buchedd dderwiol a' Christianus, gan goffa yn wastad bod

Betydd

† dyn by-
chan

* goffio

* gofychy-
nlyn

† sef nia,
etho:ino

Betydd yn [†]ac wyddocau y nynn cyn proffest, nid aingen, canlyn o handin esempl eyn Fachawdur Christ, a bod eyn gwnethyd yn ^{*}gynhebic iddo ef : Ac mal y bu ef ^{* gffellip} barw, ac y cyfodes drachefn drosom, belly y dlem ni yz ei a betyddiwyt, barw [†]o ywzth pechot, a' chybod y gyfi- ^{† chas} alwnder, gan ^{*}barwolaethu yn wastad ein oll drigionni, a n gwniae llygredic, a' pheunydd myned rhagom y m-pob rhinwedd o da a' buchedd o du wiol.

¶ Ac velly rhac llaw, mal yn y Betydd public.

¶ Eithz as yz ei a dducant y plant i'r Eccles, a wnant atep anespe-
satiol i obynnion yz Offeiriad, a' dywedyd na wyddant beth o-
edd yn ei bryd, ei dywedyd, neu ei wneythyd, mewn cyfryw ba-
wz o'n a' chythrybwl meddwol (megis y damwain yn brynch)
prio byddoddied yz Offeiriad e yn oly ffurf yscrefenedic becho, am
y Betydd public, dyethz wozth ^{*}betyddio y dyn bachan yn y ^{* drosch}
ffons, bot yddo arber y ffurf hyn ar eiriau.

A ny ddarfai dy bytyddio ^{*}bnwaith E. ydd wyf ^{* el ffoes,}
yn dy betyddio. Pn enw y Tad, a'r Dab, a'r yspyr glan. ^{yn barot}
Amen.

£(litt)

Confirmation, yn yr hwn

y cynwysir Cathechism, sef addysc
y Blant.

* pynciau

† Cred-dded

* 0202

† yn gyhoedd

* addessiat

† githenod
geth Ca-
darnhat
* pprobodi-
geth a' dno
bol

R mwyn bod mynistro confirmation er mwyn o adeilati i' lawl ai derbynio (yn ol athraweth Sanct Paul, yr hwn ys fydd yn dyscu y dleir gwneuthr pob peth yn yr Eccles er adeilati iddi) e dybir bot yn dda, na bo confirmo neb rhac llaw anid cyfryw ac a v eiro dywedyd yn tavodiaith ei mam a v anau'r ffydd, gweddi yr Arglwydd, ar dec air deddf, a medry hefyd atep i gyfryw ymfynion o'r † Cathechism byr hwn, ac y bo'r Episcop, (neu ir neb a ofoto ef i hyn) yn oli veddwl i opposio'n hwy ynthaw. Ar drefn hon y fydd weddusaf y chadw, er mwyn amrafaellon ystyriaethac.

¶ Yn gyntaf, erwydd pan ddel plant mewn oedran synwyr, a gwybod pa beth a ddawodd ei tatau betydd ai imaniau bedydd drostynt wrth ei bedyddiauw, yna i gallâr i hun ai genau ei hunain, ac o'r cydsyniac i hunain, * ar o'r cyngwydd yr Eccles confirmo a' chadarnhau yr vnryw addewit a' hefyd yddyn addo, iddwy nerth ras Duw, i ddarpar yn wastad gadw yn ffyddlawn cyfryw bethau, ac a v yddynt wy ai genau eu vnain ac a' † cofessl gyd-synniaw arno.

¶ Ail yw, yn gymeint a' bot * ministro confirmation i'r ei a vedyddiwyd pan yw trwy ofot dwylaw arnynt a' gweddi, allu harynt dderbyn meddiant ac ymddeffeti yn erbyn pob profedi gaeth y bechy, a'rhythrae'r byd * a'r cythrel: cymesuraf yw ministro confirmation pan ddel plant i'r cyfryw oedran pan yw yddynt peth o ran gwendit y cnawd ei hun, peth o ran rhuthurae'r byd a'r cythrael, ddechrau bod mewn pericyl syrthiaw mewn amryw bechodau.

¶ Trydydd, bod hypony yn gysson a' defod yr Eccles, yr amfer gynt lle daroedd ordino ministro confirmation i'r ai v yddent o gyflawn oedran, yd yddynt wywedy eu h'addyscu yn Cred-ddeddyf Christ allu yn gyhoeddawe broffello ei ffydd ei hunain, ac addaw bod yn vfydd i ewyllys Duw.

¶ Ac na bo i neb tybied uod dim eniwed yn dyfod i'r plant erwydd oedi ei Confirmation, gwybydded e yn ddiau, vod yn ddilys wrth air Duw am y plant a vedyddiwyd, d'arfod yddynt cael pob peth angenrheidiol i' rhechyt i heneit, a'i bod yn ddiamau yn gadwedic.

Cathechism, sef yw hy=

CXXiii.

ny, athrawaeth yw ddyfscu gan bob plen-

tyn, cyn ei ddwyn yw confirmo can
yr Epiſcop.

¶ Y Question.

Eth yw dy enw di?

¶ Atep.

David, neu William, neu'r cyfryw.

¶ Question.

Idwy a rodres yz enw hwnw*arnat? *y-ty

¶ Atep.

Uy-tadau bedydd a'm mammau-
bedydd with be-bedyddiaw, pan im-
gwnaethpwyd yn aelod Christ, yn
plentyn Dew, ac yn etifedd teyrnas
nef.

¶ Question.

Pa beth a wnaeth dy tadau-bedydd ath vamau bedydd
yz amser hwnnw y trofot?

¶ Atep.

Idwy a ddaifant ac a eddunefant tri pheth yn by enw.
Pn gyntaf ymwrthod o hanof a †diabol ai oll weit hredo=
edd, ai rodres, gorwagedd y byd enwir, a' phechadurus
chwantan y cnawd. Pn ail, bot i mi gredu oll †Clan=
neu'r ffydd Christ. Ac yn drydydd, cadw o hanof wynfyde=
dic ewyllys Duw ai orchymynau, a rhodiau ynthynt
oll ddyddiau by-bylyd.

¶ Question.

Anyd wyti yn tybiet dy bod yn rhwymedig i gredy ac i
wneuthyz megis ac yz addaifant wy trofot?

¶ Atep.

Pd wyf yn wir. A thrwy nerth Duw belly y gwnaf. Ac
ydd wyf yn ma'wz ddiolch y ein Tad nefawl am yddo by-
galw y gyfryw iechydwieth hyn, trwy Jesu Christ cyn
Iachawdur. Ac mi atolygaf y Dduw roddi ymi ei rat,
modd y gallwyf aros yntho oll ddyddiau by einioes.

¶ Question.

Adrodd i mi bannae dy ffydd.

¶ Atep.

Credaf

Confirmation.

* yn nwl

† a roed ar
y groes ne
a groes
hoelwyt

* bytwyt

† weth y
pyucen

* ynnwl

† glanhan

* grybwy,
llawdd,
ad: oddaw

† Egypt

Credaf* y Dduw dad oll gyuoethoc, creawdd
nef a dayar. Ac yn Iesu Christ y vn mab ef,
ein Arglwydd ni. Yr hwn a gahad trwy'r
Yspryt glan, ac a aned o Clair vorwyn. Y dy-
oddevodd y dan Pontius Pilatus, y grog-
wyt, y bu barw, ac a gladdwyt. Descennawd y pffern. Y
trydyd dyd y cybododd o veirw. Ef a ascennawd i'r nefo-
edd, ac estedd y mae ar ddeheulaw Duw Dad ollgy-
uoethawc. O ddyno y daw y barnu byw a meirw. Cre-
daf i'r yspryt glan. Yr Eccles lan Catholic. Commun
y Sanct. Mabenant pechodeu. Cyuodiadigeth y cnawd.
A* buched tragybythawl. Amen.

¶ Qwestion.

Pa beth wyt yn ei ddyscu yn bennaf yn y Bannae hymn
oth ffydd?

¶ Atep.

Yn gyntaf ydd wyf yn dyscu credu* yn Duw dad, yr
hwn amgwnaeth i a'r oll byd.

Yn ail, ydd wyf yn credu yn Duw bab, yr hwn am pryn-
awdd i a phob ryw dyn.

Yn drydydd, y credaf yn Duw yr yspryt glan, yr hwn ys
y im† sancteiddio i, a'r oll etholedic pobl Duw.

¶ Qwestion.

Li ddywedais ddarfod ith tabau-bedydd ath vamau
bedydd addaw trosot ar yti gadw gorchmynnion Duw
Dywaidd tithes y mi pa nifer ys ydd y hanwynt?

¶ Atep.

Dec.

¶ Qwestion.

Pa'r ai ydynt?

¶ Atep.

Ra i hynny a* lafaraidd Duw yn yr vgeinfed
pen o Erodus, can ddywedyd, Byfi yw'r Ar-
glwydd dy Dduw, yr hwn ath dduc di ymaith o
dir yr† Aipht, o duy y caethiwed.

i. Na bid y-ty Dduwiau eraill anyd myfi.

ii. Na wna y tyhun bu ddelw-gerbiedic, na llun dim ys
ydd yn y uefoedd vcho, neu yn y ddaiar iso, nac yn y dy-

fredd

fredd y dan y ddaiar: na * ostwng yddwynt, ac nac addola
wynt. Can ys mi y? Arglwyd dy Dduw wyf Douw eiddi-
gus ac yn ymwelet a phechodau y tadau ac y plant, yd y
dyddedd a'r bedwaredd † genedlaeth o: ai am calaant i, ac
yn gwlneuthy? trugared i biloedd yn y? ai am carant, ac a
gatwant by-gorchmynion.

*chylwm

† hiliogeth,
ach

iiij. Na chymier enw y? Arglwydd dy Dduw * yn-gwa-
gedd: can nad aneuoc gan y? Arglwydd y? vn a gymero ei
enw ef yn-gwagedd.

*melwn
oberedd

iiiij. Coffa gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath chwech
diernot y gweithi ac y gwai dy oll waith: eith? y saithfed
dydd yw Sabbath y? Arglwyd dy Duw. [Ar dyd hwnnw]
na wna ddiu gwaith, tydi ath vap, ath verch ath was, at
borwyn, dy † esculbl a'r dyn dieth? a bo ovelwn dy byrth:
can ys melwn chwech * diernot y gwnaeth y? Arglwydd
nef a daiar, a'r mor ac oll ys ydd ynthywynt ac y gorph-
wysodd y saithfed † dydd. Erwydd paam y bendithiaidd
Duw y feithfed dydd, ac y sancteiddiodd.

† ny tonat
*anibal† diwar,
nod

v. Anchydedda dy dad ath bam, er estyn dy ddyddiau
ar y *ddaiar y? † hon a ddyr y? Arglwydd dy Dduw y-ty.

*yn y rir
† hwn

vi. Na ladd.

vij. Na wna' odineb.

viiij. Na laddata.

ix. Na ddwg gam testiolaeth yn erbyn dy gymydawc,

x. Na chwenych dy dy gymydawc, na i wraig, na i was,
na i borwyn, na i ych, na i asin, na dim ys ydd * eiddaw.

*yddo

¶ Qwestion.

Beth wyt yn ei ddyscy yn benaf wrth y gorchmynion
hyn?

¶ Atep.

Ydd wyf yn dyscu dau beth. Uy-dlet tu ac at Dduw,
a'm dlyet tu ac at by-cymydawc.

¶ Qwestion.

Pa beth yw dy ddlet tu ac at Dduw?

¶ Atep.

Uy-dlet tuac at Dduw yw, credu yntho, ei ofni, a'i garu
† a'm oll galon, a'm oll enaid, ac * a'm oll nerth. P addoli ef.
Diolwch yddaw. * Roddi by oll ynddiriet yntho. † Galw

† ont
*dodi be oll
blyes arno

arno

Confirmation.

arno. Anrpdeddu ei sanctaidd Enw a'i air, a'i wasanathyr
yn gywir oll ddyddiau be-bywyt.

¶ Question.

Pa beth yw dy ddlet i ti ac at dy gymydaŵc?

¶ Atep.

Uy-dlyet tuac at by-cymydaŵc yw, ei garu mal my
bnan, a' gwneuthyd i bob dyn, megis i chwenychwn ydd-
aŵ wneuthyr dy minne. Caru o hanof, anrpdeddy, a'
chymorph be-tad, a' m niam. Anrpdeddy, ac bfyddhau i'r
y Arenhinnes ai fwyddo gion. Ymddarostwng i ni oll lly-
wiaŵdwy, disciaŵdwy, Bugeilieit ysprydol ac athra-
on. Ymddw yn o hanof yn * oſtyngedic, gan berchi paŵb
o m' gwell. Na wnelwyf, niwed i neb ar' air, na gwei-
thred. Bot yn gywir ac yn bnion ym-pob peth a wnel-
wyf. Na bo na chas na digaledd yn by-calon y neb. Cadw
o hanof be-dwylaŵ rac chwilenna a' tadzata, a' chadw be-
tafaŵd rac dywedyt celwydd, cabl-eiriau, na drug absen.
Cadw be-corph mewn cymedroldeb, * sobredd, a' diwe-
irdeb. Na chybyddwyf, ac na dysfwyf dda na golud neb
arall. Eithr dyscy a llafurio yn gywir y geisio enill by-
wyt a' gwneuthyr a ddylwyf ym-pa ryw buchedd bynac
y rengo bodd y ddunw by-galw.

¶ Question.

Uy annwyl * plentyn gwybyd hyn yma, nad wyt' abl
y allu gwneuthyd y pethau hyn o hanot dy bn, na rhodio
yn-gorchmynnau Duw, nai wasanaethy ef, eb ei espesol
rat ef, yz hwn ys prait y-ty dyscu yn wastat ymoralw am
danaŵ trwy dyfal wedi. Can hynny gad y mi glywed a be-
dy ddywedyt weddi yz Arglwydd.

¶ Atep.

Pn Tad yz hwn wyt yn y nefoedd, sanctei-
ddier dy enw. Deuet dy deyrnas. Wit dy wy-
llys * yn y ddaiar megis y mae yn y nefoedd.
Dyzo y ni heddyw eyn bara beunyddiol. A ma
ddae y ni eyn dledion, megis y maddewwn ni-
nau i'n dyledwy. Ac na thywys ni ym-profeditaeth. Ei-
thyr gwared ni rhac drwc: canys ti biau'r teyrnas, a'r
nerth, a'r gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

¶ Que-

† meistr

* isel

† gozen

* tempet

* pwyllor

grwydd

† bab, neu

berch

* ar

† arwein

¶ Question.

Pa beth ydd wy-ti yn y erchi ar Dduw yn y weddi hon?

¶ Atep.

Ydd wyfi yn erchi ar be Arglwydd Dduw eyn Tat nef-
fawr, yz hwnn yw rhoddwz pob daioni, ddanfôn i * cat
arnaf, ac ar yz oll bobyl, mal y galloni i aurchydeddy ef, a i
wasanaethy, ac byddhau ydd aww megis y dlyeni. Ac yd-
wyf yn gweddïaw ar Dduw ddanfôn i ni bob peth angen-
reidiol, yn gystadi in eneidiau ac in cyrph. A bod yn du-
garoc wrthym, a madde y ni eyn pechodau: A rrengu
bodd iddo eyn cadw a n amddeffen ymrop pericul, yspry-
dawl a chorphorawl: A chadw o hanaw nyni rhac pob
pechod ac anwired, a rhac eyn gelyn ysprydol, a rhac
angau traggwyddawl. A hyn ydd wyf yn ei obeithïaw
y glwna ef o i drugaredd ai ddaioni, trwy eyn Arglwydd
Jesu Christ. A chan hynny ddwyf yn dyweddy. Amen.
Doet gwir.

¶ ras i mi

¶ * Er cynted y metro y plant ddyweddy yn iaith ei mam, Uannaer
ffydd, gweddï'r Arglwydd, y dec * air Weddyf a' hefyd meddyd o
hanynt atep i gyfryw ymosymion o: Cathechism byz hwn yma,
ac y bydd i'r Episcop (air neb a osoto ef) yn ol i beddwl yw opolio
hwynt: yna y ducir hwy ad yz Episcop gan bn y bo ei dad hedydd
neu bant bedydd, mal y bo test i bob plentyn oi + gonfirmation.

¶ Cy
* gozchp
myn

Wedydd C
cop y gel-
wir gynt
y gan yz ei
andyscedic

¶ A'r Episcop y confirma' n hwy' val hyn.

¶ Confirmation.

Yn porth ni ys ydd yn enw yz Arglwydd.

¶ Atep.

Yz hwn a wnaeth nef a' datar.

¶ Gwenidawc.

Bendigaidd yw enw yz Arglwydd.

¶ Atep.

O hyn yd yn oes oesoedd.

¶ Gwenidawc.

Arglwydd gwranddo eyn gweddï.

¶ Atep.

A deued eyn llef yd atat.

¶ Gweddïwn,

Confirmation.

*anbarwol
†doadent

Ol afuoc ac*am-marwol duw rhwŷn bu deil
wng genyt† adgenedlu yz ai hyn dy weision
trwy dŵfr a'r yspryt glan, ac a robaist ydynt
vadenant oi ol bechode: nertha hwy nynt ato
lygwn pty, Arglwyd, a'r yspryt glan y didda-
nwy, a pheunydd angwanega ynthynt dy aml ddoniae o
rat, yspryt doethineb a' deall, yspryt cygcoz a' nerth yspry-
tol, yspryt gwybyddiaeth a' gwir dduwoldeb, a chyflaw-
na hwynt, Arglwydd, ac yspryt dy sancteid o'n. Amen.

*wrtho e-
hun

¶ Na y gosot yz Episcop ei law ac bob plentyn* o'z neuilly, gan
ddywedyd.

†dyn bach
*pti

Addessen Arglwydd, y* plentyn hwn a' th rat
nefawol, val ybo ydau barchau† yn ei bot ti byth,
a' pheunydd angwanegu yn dy yspryt glan v-
wy vwy, yn y ddel ef ith deyrnas dragywyddol.

Amen,

¶ Na y dywaio yz Episcop.

Gweddiwn.

*doddesam

Ol alluawc a' bythfywiol Dduw,
yz hwn wyd yn peri i ynt ewyllly-
su, a' gweuthyd yz hyn a wnelom
o daioni ac ys y gynradwy y gan
dy balwedd: ydd ym yn gwneu-
thyd yn oftyngedic eyn erfynion a-
tat dros y plant hynn, yz ei (yn ol
esempl dy ddwywol Apostolion)
y* geslodesam ein dwylo arnynt, er
i sicrau hwy (gan yz arwydd hwn)

†o:offynt

bod dy ymgeledd ath radlaw ddaioni ac ei tued: bod dy
dadol law, ys atolygwn pty, byth† arnynt, bod dy yspryt
glan byth ygyd a' hwy, ac belly ei tywys wy yn-gwybo-
daeth ac bfydod dy air, mod y gallont yn y diwedd bwynt
hau bylwyf dragywyddol, trwy eyn Arglwyd Jesu Christ,
yz hwn ygyd a' thi a'r yspryt gla ys y yn byl ac yn teyrna-

su yn

fu yn bn Duw, eb dranc na gorphen. Amen.

Yna y bendithia yz Episcop y plant, gan ddywedyt yn y modd hyn.

Bendith yz oll gyboethawc Dduw, y Tad, y Mab, a'r Pŵr glan, a bo arnoch, ac a drigo y gyd a chwi yn dragywydd. Amen.

Bit i Curat pob plwyf, ai ryw bn atall ar a osoto ef, yn ddielceulys ar y Suliau a'r gwiliâu hanner abwz o blaen * Gelper, ar oystec yn yz Eccles, ddyscu ac a ymosyn a chynifer o blant ei blwyf yz ei addanbonrwyf ataw, ac y gwasanaetha yz amser, a megis y tybio ef bod yn gymesur, yn ryw barth o'z † Cathechism hwn.

*prydaton
lwebdi
†Gred-
dodedf

A bid i bob tad a' mam, † a' phop ryw berthen beri yw plant, ei gwasnaethddynion ai prëitiseit (rhaf ni ddyscesont i Cathechism) ddysfod i'r Eccles yz amser golodedic, ac yn ddyddatol gworanbo, a' bot wryth lywodraeth y Curat, yd yz amser y dyddo yddynt ddyscu pob peth yz fydd yma wedi osot yw ddyscy. A pha bryd bynac y dydd yz Episcop esparwydd i ddwyn y plant gar i hwn y bn lle cyfaddas yw confir-
mio: Yna Curat pob plwyf, duced neu ddanfoned yn ysgrifennedic, enwe yz oll blant o' i blwyf, yz ei wyddant ddywedyd bannae y dydd, gweddi yz Arglwydd, ar der air deddf, a' hefyd pa fatol bn o hanynt a bedzant ateb i'r Questione eraill a gntwysir yn y Cathechism hwn.

*maistr, a
meistr

Ac na dderbyniet neb i'r Commun bendigedic, yd pan betro ddywe-
dyd y Cathechism, a' bod wedi ei * confirno.

†sef gwedy
cabel betyd
Escop yn
ol y termi
ancymme-
sur

P(ii)

CP furs

Y ffurf solempnization, neu * drefnit Priodas.

*b2dd, b2,
ddas, gwei-
nidogeth

Yn gyntaf rait yw gosyn y cerennnydd ar dzi Sul gohanthedabwl ne-
wille, pryd gwasanaeth, ar' oystec yn-gwpydd y bobl, yn ol yz arfer
ddefodabwl.

teu gopste-
gion
*espestwyd

Ac a's y rai a dderperynt gael ei priodi, byddant yn trigato meton am-
rafael blwyfe, rhaid gosyn * y cerennnydd yn y ddau-blwyf, ac na bo ir
Curat o'z naill plwyf, ei priodi hwy, nes cahel+certificat darbot gosyn
ei cerennnydd dairgwaith gan y Curat o'z plwyf arall. Y dydd gosod-
edic y bod b2ddas y bziodas, deuet yz ai a bzioder i gozph yz Eccles, ai
cereint ai cymydogion: ac yno y dywaid yz Offeiriad bal hyn.

* meton
tanryde-
ddus

tgwrician-
dep

*b2ddasa-
wyf

*pop rylw

*yffyned

*ny chaw-
sant

Caredigion bobyl, ydd ym Wedi'r
ymgynnull yma yn-golwc Duw,
ac yn wyneb ei gynnulleidfa ef, y
gyffyllty y ddeuddyn hyn yncyd*
yn-glan priodas, yz hon ys y stat
+barchedic, Wedi'r ordeiniaw gan
Duw ym-pyradwys yn amser +
diargoedd dab dyn, gan arwyddo-
câu y nyni y dirgel vnder ys ydd
rhwng Christ a i Eccles: yz hon

Wynfydedic stat a addurnawdd ac a byrferthawd Christ
ai gynyrycholdes y hun ar gwyrythie cyntaf a wnaeth yn-
Cana Galilea. A phriodas hefyd a dywait sanct Paul i bod
yn anchydeddus ymplith + oll ddynion, ac am hynny ni
ddylei nep ei chymeryd arno yn ddiamynedd, o yscafnder
medwl, nei nwyfiant, er mwyn digoni dyslyfiad a' chwan-
tau cnaiddol, mal anifeiliaid yscryblaid yz ai ni roddet
refwm yddynt: eithz bod cymeryd priodas yn barche-
dic, gan blwyll yn sobz, ac ofn Duw, gan ddyledus*
synniaw er mwyn pa achosion ir ordeiniwyd priodas:
Un achos oedd, er enill plant, yw meithdrin yn ofn yz
Arglwydd, a' moliant Duw. Yn ail, yz ordeiniwyd yn ym-
wared yn erbyn pechot, ac y ymoglyd rhac godineb, me-
gis ac i bo ir cyfryw rai* nyd oes yddyn roddiat y ym-
gynnal ailu priodi, ai cadw y hunain yn ddihalogion ac-
lodau corph Christ. Ptrydydd, er cydgymdeithas ai gy-

lidd,

lidd, cymmorth, a diddanwch a ddylpei yn aill gael gan y
llall, yn gystadi mewon hawddfyd ac adfyd, i'r hon stat y-
maer ddau-ddyn hyn wedi dyfod y * ymgysyllty. Erwyd
pa am o gwyb neb bn achos cyfion, mal na eilir yn gyfra-
ithlawon y cyssyllty hwy yn-cyt, dywedod yz awwhon, neu
na ddyweto byth rhac llaw.

* ymgysyllty

¶ A chan grybwyll hefyd wrth yz ai a bzioder, dywedod ef.

2 Dd wy bi yn erchi ac yn gorchymyn
ychwi (mal y bo ichwi atep ddydd y
barn pan + gyhoeddor dirgelion pob
calon) ad yw i'r bn o hanochwi wy-
bod bn * anach mal na ddlech yn gy-
freithlawon byned ynghyd ym-prio-
das, + gyffesu o hanoch yn y mann.
Canys gwybyddwch yn dda, am y
nifer a + gysylltir yn amgen nac y
myn gair Duw, ny's cyssylltir wy gan Dduw, ac nyd yw
ei priodas yn gyfreithlawon.

* ddydd y
barn pan +

* chwyllir

+ gyladdef

* gysylltir

¶ Ac ar ddydd y bziodas a bydd y neb ddywedod bot bn + anach megis
na ddlenr gahel ei cyssylltu ym-priodas, wrth gyfraith ddubw, a' chp-
fraith y deyrnas hon, ac ad a yn rbyma, a' meichie digonawol y gyd ac
ef i'r partie: ai ynte rhoddi + gwarthol, am gwbwl a dal cymeint a
chollet yz ai oedd yw priodi, i bzofi ei ddadl: yna y bydd rait oedi dydd
y bziodas yd yz amser y treir y gwirionedd. Ac ani honnir bn anach,
yna y dywed y Curat wrth y gwy.

* chwyllir

* c yd

meion

+ Caution

¶ * A bynni dy y verch hon yn wraic bzialld y-ty, y
+ byw ynghyd, yn ol ordinat Duw, yn-glan radd
priodas? A gery di y hi, i diddanu, hi pherchi ai cha-
dw yn glaf ac yn iach? A gwrthot pob bn arail, ath gadw
dy hun yn bnig iddy hi, tra byddoch byw ych deuedd?

* Entwyr y

gwy yma

¶ Map a atep.

Gwnaf.

¶ Yna y dywaid yz Dffeiriad wrth y Werch.

Furf solemnization,

*Enwer
y berch
†glwz

E * A bynni di y † mab hwn yn wz priawd y-ty, y
byw ynghyd ynol ordinat Duw, yn glan stat prio-
das a bfyddhei di yddo, a' ei wasanaethy, ei garu, ei
*berchi, a' i gadw, yn glaf, ac yn iach, a' chan wrthod pawb
arall, dy gadw dy hun yn vnig yddaw ef, cyhyd ac y by-
ddoch byw ich deuoedd:

*anrpedu

¶ Y Werch a atep.

Gwnaf.

¶ Yna y dywaid y Gwenedawoc.

†ar

¶ Wy ys yd yn rhoddi y Werch hon yw phriodi * ir mab
hwn?

*pmtfölo

¶ Ar Gwenedoc can dderbyn y Werch y ar labo ei thad neu i cheraint, a
bair ir Mhab gymeryd y Werch erbyn i llaw ddeau, ac bely bot
y bob bn * pmgredy ai gylidd. A' bot ir Mhab ddywedyd yn gyntaf.

†chytal

¶ Dd wybi E. ith gymeryd ti E. yn wraic priot y-my, y
gadw a' † chynnal oz dydd hwn allan, er gwell, er gwa-
eth, er cyboethogach, er tlodach, yn glaf ac yn iach, ith ga-
ru ac ith bawrhau, yd pan in gohano angau, yn ol glan
ordinat Duw, ac ar hynny y ddwyf yn rhoddi y-ty by-cred.

¶ Ac yno y datodant ei dwylaw, ar Werch a gymer dzechefn y Mhab
erbyn i labo ddeau, gan ddywedyd.

¶ Yd wybi E. yn dy gymeryt ti E. yn wz priot y-my, y ga-
dw a' chynnal, o'z dyd heddiw allan, ir gwell, er gwaeth, er
cyboethogach, er tylodach, yn glaf ac yn iach, ith garu,
ith bawrhau, ac y bfyddhau y-ty, yd pan in gohano an-
gau, yn ol glan ordinat Duw, ac ar hynny y roddaf y-
ty by-cred.

¶ Yna trachefyn y gollyngan ei dwylaw yn rrydd, ac a ddyr y Mhab
Uodwy i'r Werch, gan ei dodi ar y llyst, y gyd ar ddylt defodol
ir Offeiriad a'r Scolaic. Ar Offeiriad a gymer y Uodwy ac ai dy-
ry ir Mhab, yw gosot ac y pedweryd bys y llaw asw y Werch. Ar
Mhab, wrth addylt yz Offeiriad, a ddywaid.

* parchaf

¶ Ar Uodwy hon ith priodaf, a'm corph ith * anrhyde-
ddaf,

ddaf, ac ain golyd bydol ith[†] gynyscaydaf. Pnenw y Tad, [†] waddolaf
a'r Maf, a'r Pspyr glan. Amen.

¶ Yna y Mab yn gadu y Uod[†]wy ar y pedwerydd bys o'z llaw aswo
ir * Werch, y dywaid y Gwenidawc.

* Tyst

¶ Gweddiwn.

Dragwyddawl Dduw, creawdyr a' cheid-
wad pob rylw dyn, rhoddiaid pob rhat
yspytawl, awdur y bywyd a bery byth :
Anfon dy bendith ar dy wasanaeth-dy-
nion hyn. ¶ mab hwn ar verch hon, yz ei
ddym yn eu bendithio yn dy enw, bal ac y

bu y Isaac a' Rebecca byw yn ffydlaon ynghyt, velly ga-
llu o'z dynion hyn gyflawni a' chadw yz eddunet a'r * am-
bot a' wnaed rhyngthynt, am yz hyn y mae rhoddiat a
derbyniat y Uod[†]wy hon yn [†] arwydd ac yn wystyl, a' ga-
llu byth o hanant aros ynghyd mewn perffaith gariad a
thangneddyf, a byw yn ol dy Ddeddfeu, trwy Jesu Christ
eyn Arglwydd, Amen.

† targoel

¶ Yna y * cyffyllta yz Offeiriad ei ddyplaw ddeau ynghyd, ac y dy-
waid.

* cydla

¶ Ai a' [†] gyffylltodd Duw ynghyd, na 'oahaned dyn.

† gydioedd

¶ Yna y dywaid y Gwenidoc wrth y bobyl.

M gymmaint a darfot i E. ac E. gydsyniaw
mewn * glan briodas, a' thestiolaethu hyn
y garbron Duw a'r gynulleidfa hon, ac ar
hynny darfod yddynt yngredy ac ynwyst-
lo bob vn yw gplydd, a' declario hynny gan
roddi a' derbyn Modyw, a' chyffylltu ddyplaw : Pdd Wyl
yn espesu y bod hwy yn wz ac yn wraic ynghyd : Pnenw
y Tad, a'r Maf, ar Pspyr glan. Amen.

* sanctaid

¶ A'r Gwenidawc ai bendithia ar bendith hon angwanec.

Furf solemnization,

*bywyt.

Duw Tad, Duw Uab, Duw Pſpryt glan, a'ch bendithio, ach catwo, ac ach cymortho, edrychid yz Arglwyd yn drugaroc ac yn yngledd arnoch, ac bel y pch cyflawni ac pſprytawl bendith a'rat, modd y galloch byw ynghyd yn y* buchedd hon, yd pan bo ichwi yn y byd a ddaw allu meddiannu bywyt tragwyddawl. Amen.

¶ Yno y Gwenedogion neu'r pſcoleigion gan bynet i bwrdd yz Arglwyd, a ddywedant neu a ganant y psalm hon ps y yn canlyn.

Pſa. cxxviii
Beati omnes,

*ſprys

†bwzdd
*Synna

Wyn ei byd pop bn a ofna yz Arglwydd, ac a rodia yn ei ffydd ef.

Pan bwyte i lafur dyddwylaw, gwyn dy byd, ac ys da bydd y ty.

Dy wraig [bydd] bal gwinwydden ffwrthlaw ar ystyfſae dy duy, [ath] blant bal* plannigion yz †ole-wydd amgylch dy †bort.

*Wlele, ps bal hyn y bendithir y dyn, y ofna yz Arglwydd.

*meddiant
†Sef dy
wyfion

¶ yz Arglwydd o Tſion ath bendithia a' thi a wely* dda conſi Caerufalem oll ddyddiau dy einioes.

† A' thi weli* blant dy blant, [a] †thangnedyf ar Iſrael.

Gogoniant ir Tad, ac ir Dap, ac ir. &c.

Megis ydd oedd yn y dechre. &c.

¶ Neu yntae y Psalm yma Deus miſereatur.

Pſal. lxxvii.

*Cloddyet

Duw a drugarhao wrthym, ac an bendithio, a' thywynet i wyneb ein plith [a' thrugaræd wrthym. Sela

¶ Mal yz adwaenant dy ffordd ar y ddaiar, ath iechydwrïeth ym-plith yz oll genedloedd.

* Molent dydi y bobloedd, Dduw, molent dydi yz oll bobloedd.

¶ Wit y bobloedd lawe a' hyfryd: cans bern y bobloedd yn gyfiawn, ac a

a lywo-

a lawodraethi y cenedloedd ar y ddaiar. Selah.

Molent dydi'r bobloedd, Dduw, molent dydi yz oll bobloedd.

[Pna] y dyry y ddaiar hi ffrwyth, ac i'n bendithia Duw, [sef] eyn Duw ni.

Duw a'n bendithia, ac oll derfynau y ddaiar a*ofiant rhacddaw.

*ai hofnant
ef

Gogontant ir tad ac ir mab ac ir yspyr glan.
Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yz awrhon a' phop amser ac yn oes oesoedd. Amen.

¶ Gwedi gozphen y Psalm, a'r mab a'r berch yn gestwng gar bron
bwzdd yz Arglwydd, a'r Offeiriad yn sefyll wrth y bwzdd, a' chan
ymchwelyt ei wyneb atynt wy, y dywaid.

Arglwydd trugarha wrthym.

¶ Atep.

Christ trugarha wrthym.

223

¶ Gwenidawc.

Arglwydd trugarha wrthym.

¶ Eyn tad yz hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Ac na† thywys ni ym-probedigaeth.

223

†arwein

¶ Atep.

Eithz gwared ni rhac dyw. Amen.

¶ Cwenidawc.

Arglwydd cadw dy wasanaethwz, ath wasanaethwzaic.

¶ Atep.

¶ Ai yz ydd yn ymddirect ynot'.

¶ Gwenidawc.

Arglwydd anfon yddynt gymorth oth gylegrfa.

*sanctible

¶ Atep.

Ac amddeffen hwy yn Dragwydd.

¶ Gwenidawc.

Bydd [di] yddynt yn dwz cedernit.

223

¶ Atep.

† Oddiwrth wyneb ei gelynion.

†Rac

¶ Gwedi

Trefn Priodas.

Gvvenidavvc.

Arglwydd gwrandaw eyn gweddi.

¶ Atep.

A deued eyn llef yd atat.

¶ Gvvenidavvc.

Uw Abraham, Duw Isaac, Duw Jaco, bendithia dy wasanaeth ddynion hyn, a ha-
ya had buchedd tragwyddawl yn y me-
ddyliau, megis pa beth bynnac yn dy air
cyssecredic yn buddiol a ddyscant, yddynt a-
llu gyflawni, hynny yngweithred. Edrych
arnynt, Arglwydd, yn drugaroc, o nefoedd, a bendithia
nhwy. Ac mial yd anfonais dy bendith ar Abraham a
Sara y w mawr ddiddanwch hwy, velly bid gwlw genyt
anfon dy bendith ar dy wasanaeth ddynion hyn, moddy
bo yddynt (yn bfyddion ith ewyllys, ac yn bod bob amser
dan dy nawdd) allu aros yn dy * serch yd diweddd ei by-
wyd, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*garlat

¶ Y weddi hon a baddeuir pan bo' berch dzos oedran planta.

Drugaroc Arglwydd a nefawd dad, trwy
radlawd ddawd yz hwn ydd amylha hilio-
gaeth dyn: Atolygwn y ty cymorth ath
bendith y ddau ddyn hyn, mial i gallont bod
yn ffrwythlon y hilio plant, a hefyd cydfod
a byw mewn cariad ddywyl, a lyberwyd yn y welant
blant ei plant, yd y dzydedd a'r bedwaredd genedlaeth, ith
voliant, ath anchydedd, [di] trwy Jesu Christ eyn Ar-
glwydd. Amen.

†ac honest
glwydd

Uw, yz hwn drwy alluawc nerth a wnae-
thost bob peth o ddiddim ddebydd, yz hwn
hefyd wedi gesot pethe eraill mewn trefn, a
ordeiuias val [allan] o ddyn (a creawyd at
dy lun ath ddelw dy bn (gaffael o wralc i de-
chreuad, a chan y cyspyltu hwy ynghyd,

yz *

yz * arwyddoceist na byddai byth gyfraithlon gohanu
yz ai, trwy briodas a wnelyt ti yn vn. A Dduw, yz hwn a
gyslegreist ystat priodas i gyfryw ragozawl dirgelediga-
eth, megis ac yz arwyddoceir, ac y coffeir + ynthei y brio-
das ysprytawl a'r vndeb rhwng Christ a'i Eccles. Edrych
yn drugaroc ar yz ai hyn dy wasanaeth-ddynion, mal y
gallo y gwz hwn garu ei Wraig, yn ol dy air, (megis i ca-
rawdd Christ ei * briawd yz Eccles, yz hwn ai rhoes i hu-
nan drostei, gan i charu ai mawrhau mal i gnaidd i hu-
nan) a' hefyd bot y Wraig hon yn garuaidd ac yn serchog
yw gwz megis Rachel, yn + ddilemwl megis Rebecca, yn
ffyddlaidd ac yn bfydd megis Sara, ac ym pob heddwch
Sobrywydd, a' thangneddyf, hi bod yn canlyn cyfryw
sanctaidd a dwywol bodragedd. Arglwydd bendithia
hwy ill dau, a' chaniatâ yddynt etifeddy dy deyrnas dragy-
wyddawl, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

* ddango-
seist

+ ynthei

+ ddoeth
+ tymozeidd
rwydd

Yna y dywaid yz Offeiriad.

Ql gyboethawc Ddyw, yz hwn yn y dechre-
uad a creawdd eyn rhieni Adda ac Eua, ac
ai cyslegrawdd ac ai cysylldawdd ynghyd
yni-priodas: a dywalldo arnoch olud i rad
ef, ach * cyslegro, ac ach bendithio, modd y
galloch i boddhau ef yn-corph ac enaid, a' bywynghyd
mewn dwywol serch, yd diwedd ych oes. Amen.

+ sanctaidd,
glanhau

Yna y dechreir y Commun, a' gwedy yz Euāgel y dywedir Pre-
gaeth yn yz hon yn ozdeniol (pob gwaith ac y bo priodas) swydd
gwz a gwraic gwedy eu priodi, a ddatcenir ynol yz yscruthyr lan.
Neu any bydd Pregaeth darllenet y Gwenedawc y traethawd
hwn iso.

Gwchwi * oll yz ei a brioded, ne ysy yn dar-
par cymeryd glan ystat priodas arnoch,
gwrandewch pa beth a ddywaid yz scru-
thur lan, o blegid dlet gwyr yw gwragedd
a' gwragedd y'w gwyr.

* bawp

Sanct Paul yn ei Epistol at yz Ephesie-
it yn

Furf solemnization,

it yn y peimpet pennot, ys y yn rhoddi y gorchymyn hwn i bobryw wr priod, sef yn y geiriae hyn.

*sant ei ddo

†glanhau

*mann

†crych,
plyc

*ddibagl

*Pz hwn

†bawrhau,
lonhi

*D blest,
Er mlyn
hyn

†gladir
wrth

*crybwyll,
dywedyt

Chwyrchwi wr cerwch ych gwagedd, megis y carawdd Christ i Eccles ac y rhoddes i vn drosti, er i * a chyslegry, gan i†charthy yn y ffynnon ddwfr trwy y gair, mal i galley i gwneuthyd yddaw y vn yn gynnulleidfa ogonedus eb arnei na * magyl na † crych, neu ddin cyfryw: eithr i bod yn lan ac yn * ddiargroedd. Ac y mae'r gwy yn rwyndic i garu i gwagedd mal i cryph ei hunain. * Pwy bynac a garo i Wraic, eicar y vn. Can na chassad neb e-rioed i gnawd i hun, eithr i bagu ai † baethu megis y [gwna] yz Arglwydd am y gynnulleidfa: can ys aelode y gorph eftyym, a ei gnawd, ai esryn * Erwydd pa achos y gad dyn dad a' mam, ac y† cyfylltir ai Wraig, ac wy ill dau byddant vn cnawd. P dirgelwch hyn sydd bawr: eithr am Christ ac am y gynnulleidfa ydd wyfi yn † cymwyl, Erwydd paam cared pawb o hanoch ei Wraic megis y bnan.

Collof. iij.

Ac eisioes yz vnryw Sanct Paul (yn yscribennu at y Colossiet) a bwylla bal hyn wrth bob gwz gwreigioc. P gwyr cerwch eych gwagedd, ac na byddwch chwerron wrthynt.

Petr. iij.

Gwrandewch hefyd pa ddywaid Petr Apostol Christ, yz hwn hefyd oedd y hun yn wr gwreigioc, ys ef wrth y gwyr gwreigioc. P gwyr trigwch gydach gwagedd yn ol gwybodaeth, gan berchi y Wraig megis llest gwanach, a megis cydytiffeddion rad y bywyd, bal na * rwystrer eych gweddian.

*lesteirter

†ran

Pd hyn y clywloch am † ddlyed gwz tu ac at y Wraic. Pz awrhon yz vn ffynyt y gwagedd gwrandewch ych dlyed chwithe i ch gwyr, erwydd y mae yn eglur wedi'r ddatcan yn y scrythur lan.

Ephes. v.

*ubyddion

Sanct Paul (yn yz vnryw Epistol at yz Ephesiet) ach dysc bal hyn. P gwagedd byddwch * ddatof-tyngedic i ch gwyr priot, mal i r Arglwydd: can ys

y gwz

y gwyl sydd benn ar y wraig, megis y mae Christ yn benn
[ar] y Eccles: ac efe yw iachawdyr y oll gorph. Wrt
hynny, megis ymae y Eccles *sef y gynnulleidfia, yn ddar-
ostyngedig i Christ: velly y vn modd ymddarostynged y
gwylagedd yw gwyl ym-pob peth. A thrahefn y dywaid,
Parchet y wraig hi gwyl. Ac (yn ei Epistol at y Colosiet)
y mae sanct Paul yn rhoddi ywch y wers ver hon, Y gwyl-
agedd ymostyngwch i ch gwyl priot, megis y mae yn
Weddus yn y Arglwydd.

*neu'r

Col.ii.

*gymme-
sur

i-Petr,ii.

Sanct Petr ys ydd hefyd ich dyscu yn wir ddywiol, can
ddywedyd val hyn, Ymostynged y gwylagedd yw gwyl
priot, begis as bydd neb eb vfyddhau ir gair, allel i enill eb
y gair, dylwy ymbyreddiad i gwylagedd wrth yddyn weled
ych diwre ymddygiad yn gysyllbedic ac ofn. Ac na bid
eych *trwfiat oddi allan wedi r osot [megis] *briger ple-
thedic gyda'r arddodiad aur, a ym-gwiscoedd hoyw: eitha
bod y dyn cuddiedic y s id yn y galon, yn ddilwylwyl, a bod
y pspirt yn + war ac yn heddychol, y hyn ys ydd beth
*ardderchawc ym-golwc Duw. Canys yn y modd hynny
(yn y cynbyd) y ymddwllai y gwylagedd sancte se ar oe-
ddynt yn ymddiriet i ddulw, can bod y ddarostyngedig y
orchymyn ei gwyl priot: megis yn vfyddhaodd Sara i
Abraham, can y allw ef yn Arglwydd, ir hon ich gwnaeth
pwyd yn verched tra boch yn gwnenthur daioni, + a chyd
na bo arnoch ddim ofn.

+addurn
+gwalle

+llednats
+gwertth-
bawr

*sef eb na
dir na
chympell a
nyd och bod

¶ Dynion nebydd *weddoc (y dydd ef prioder) rait yddynt gym-
ryd y Commun.

Z(I)

Drefni

*gofwy,
ymbweliat
y: hainus

Drefn am * visita- tion y claf.

¶ Offeiriad yn myned y mewon i dny y Claf, a ddywaio.

Tangneddyf bo yn y ty hwn, ac i ba w b y sy d yn trigi-
aw yn tho.

¶ Pan ddal ef' wydd yn-gwydd a'r claf, ef ddywaio gan esthong y
labo: ac i liniau.

A choffa Arglwydd eyn enwired,
nac enwired eyn rhieni. Arbed
nyni Arglwydd daonus, arbed dy
bobyl y: ai n a bynaist ath werth-
faw: waed, ac na lidia wrthym yn
dragywydd.

Arglwydd trugara wrthym.
Christ trugara wrthym.
Arglwydd trugara wrthym.

*nac arwe-
m

¶ Eyn Tad y: hwn wyt yn y nefoedd. &c.
Ac * na thypys ni ym-probedigaeth.

¶ Atep.

Eithy: gwared ni rhac dywc. Amen.

¶ Gwenidawc.

*ymwared,
cadw

Arglwydd † iachady was.

¶ Atep.

*rho: ei o
glyd

¶ y: hwn ys ydd yn ymddiriet ynot.

¶ Gwenidawc.

*gy: egrfa

Anfon yddo borth oth † sancteiddfa.

¶ Atep.

A byth yn nerthol am ddeffen ef.

¶ Gwenidawc.

¶ Na ad i'r gelyn gael yllaw bchaf arnaw.

¶ Atep.

¶ Pac i'r enwir nelfau yw ddzugu,

¶ Gwenidawc.

Bydd iddaw Arglwydd, yn dw: cadarn.

¶ Atep.

¶ Atep.

* Rac wyneb ei elyn.

*pwrth

¶ Gwenidawc.

Arglwydd gwranddo eyn gweddiau.

¶ Atep.

A' * del eyn llef yd at-y-ti.

†datwet

¶ Gwenidawc.

Arglwydd edrych i lawr o'z nefoedd, golyga, ymwel, ac ysmwytha ar dy was * hwn. E-
drych arnaw a golwch dy drugaredd, dyro i-
ddaw gonfforth a' diogel ymddiried ynot,
amddeffen ef rhac pericul y gelyn, a' chadw ef
mewn tangneddyf dragywyddawl a diogelrwydd, trwy
Jesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*yma

Erglyw ni oll gyfoethawe a' fhrugarocaf
Dduw ac iachawdyr, esten dy arferedic ddai-
ont y hwn dy wasanaethwz, ys ydd obidus
gan ddolur, ymwel ac ef Arglwydd, megis
ydd ymweleis a' † mam gwraic Petr, [ac] a'
gwas y captayn. Uelly ymwel a' dyro i' * clas hwn i ie-
chyt gynefin (ad yw dy ewyllys) neu ddyro yddaw † rat
i gymryd belly dy ymweliad, y ny bo iddo yn ol diweddu
y buchedd * boenedic hen, allu o hanaw drigio gyd a thi
yn buchedd tragywyddawl. Amen.

†chwegz,
*haintus,
o'w ef
†ras

*o'wion

Cy na cytozed y Gwenidawc y Clas, o'z ffurf hyn, neu'r cyfrybo.

Rannwyl garedic, gwybydd hyn, mae'r oll
gyboethawc dduw ys ydd Arglwydd ar by-
wyd ac angau, ac ar bob peth a berthyn ydd-
ynt, megis, ieuntit, nerth, iechyt, † oedran,
gwendid, a' haint. Erwydd pa bleit beth by-
nac ydiw dy * clefyt gwybydd yn ddilys mae ymwe-
liat Dduw ydiw. Ac am baryw achos bynac yd anfon-
wyd y † clefyt hwn arnat, ai ir prawf ar dy ddyoddef er es-
empl y eraill, ac er caffael dy ffydd yn dydd yz Arglwydd

†benaint

*ddolur,
haint

†y'ant,
hwyne

Visitation y claf,

yn gammoleddic, yn barchedic, ac yn anthydeddus, a'r an-
 Wanec ogoniant a' didranc ddedwyddyt, neu ddanfon y
 clefyt hwn y gospi ynot y peth bynnac ys ydd yn anfodd-
 hau golwc eyn tad nefol: Gwybydd yn ddiamau, as tydi
 a bydd y wir edifeiriol am dy bechodau, a' chymrydd y gle-
 fyd yn oddefgar, can amddiriet yn rugaredd Dduw er
 mwyn ei annwyl bab Jesu Christ, a' rhoddy yddaw oslyn-
 gedic ddiolwch am i dadawl ymweliad, gan y ty ddary-
 mostwng yn ollawl yw ewyllys ef, yz ymichwyl ith budd,
 ac ith gymorth rhagot ir union ffordd, yz hon a dywys y
 buchedd dragywyddawl.

¶ As y dyn ymweledic bydd yn dymglaf, yno y dyhon y Curat or-
 phen ei gygcwz yn y ban hon.

D hynny cymer yn groysawys gospedigaeth
 yz Arglwydd. Can ys y neb a garo yz Ar-
 glwydd a gospa: Ac (mal y dywait Sanct
 Paul) ef a' *wialenna bob mab ar a dderby-
 nio. Ac a's tydi a' oddefi gospedigaeth, y mae
 ef yn † darbot o hanot bal oi blant i hun. Pa bap ys ydd
 ar ny chospir gan y tat? A's ty ny bydd y dan gospediga-
 eth (oz hyn y mae'r oll wir blant yn gyfranogion) yna yd
 wyt yn † bab gwrthodedic, ac nid yn *bn o'z gwir blant.
 Erwydd pa-am, † a nynti wrth ein cospi yn bbyddhau
 yn barchedic in tatau cnaiddol: an d bfyddhaw ni yz o'wz
 hon yn ubyddach o lawer yn tad ysprydawl, ac belly byw?
 Ac wyntwy dros echydic ddyddiau in cospi wrth ei * dym-
 pwy i hunain, eithz ef ys ydd in cospi er budd a lleihad i
 nynti, ys ef yw hynny er mwyn yddo eyn gwneuthy yn
 gyfranogion oi santeiddwydd. ¶ geiriau hyn, garedic
 brawd, yw geiriau Duw, ac yn scrifennedic yn yz scrithur
 lan ir confordd ac addysc y ni, bal y gallom yn oddefgar
 ac yn ddiolchgar, ddwyn cospedigaeth eyn tad † oz nef,
 ba bryd bynnac drwy bodd yn y byd ar wrthwynep yz e-
 ewyllysia y radlaw ddaiont ef ymweled a ni. Ac ni ddy-
 ly bod * confort mwy gan Chriftnogion na chael ei gw-

neuthyd

*gur, ffu-
 ffa, ffryw,
 llia

†baffard
 *foirbap
 †can

*bodd,
 plw:pos,
 ewyllys,
 meddwl

†nefol

*didan-
 wch, eplir

gŵneuthyd yn gyffellip i Chriſt gan ddiioddef yn bŷdgar,
 gŵrthwyneb, trallot a * chlefydae. Can ys ef i hun nid
 aeth y meŵn i'r llawenydd, nes yn gyntaf iddo ddyoddef
 poen, nid aeth ef y mylwn yw ogoniant nes dyoddef angau
 ar bren croc. Welly yn wir yz union ffordd y ni + i'r gorfo-
 ledd tragywyddawl, ytiw, cyd ddyoddef yma a Chriſt, a'n
 drws y byned y meŵn y bywyd tragywyddawl, ytiw,
 marw yn llawen y gyd a Chriſt, mal y gallom gyfodi dra-
 chefn o angau a thrigiaŵ gyd ac ef ym-bywyt tragywy-
 ddawl. Yz oŵr hon can hynny a's cymery dy glefyt ac
 yntef yn gyſtala hyn ar dy les, yn'oddefgar, yddwy bi yn
 eiriol arnat yn enw Duw, goffau * y profeſt a wnaethofst
 y Dduw yn dy bedydd. Ac erwydd yn ol y buchedd honn
 bot yn + ddiſt gŵneuthy: cyfri i'r barnwz cyſiaŵn, gan ba-
 bŵ y bernir pob dyn, eb * pleidio: ydwyf yn erchi yty + ym-
 chwilio dy hun, a th * gyflwz, tu ac at Dduw a dyn, yd pan
 bo yty drwy dy gyhuddaw ath barnu dy hunan am dy be-
 iau, allu cael frugaredd ar law eyn Tad o: nef er mwyn
 Chriſt, ac nid bod yn gyhuddedic, ac yn varnedic yn amſer
 y ddiſtllon barn ofnedic. Ac am hynny yz a droddaf ar byz
 eiriau + banneu eyn ffydd, modd y gellych Wpbod a Wyt
 yn credu mal y * dylly Chriſtian, ai nad Wyt.

* clwyfe,
 coluriau,
 beintiae

+ llawenydd

* yz ymar-
 ddellu, y
 gŵrzogeth,
 dygybot
 + amgen-
 raid
 * glwbl gy-
 fflon
 + ymboli
 * yſtad, ha-
 nes

+ bynceſt
 * dirper

¶ Yna yz adzodd y Gŵenidawc. Wanneu'r ffydd, gan ddywedyd
 bal hynn.

A Wyt ti yn credu yn-Duwwat oll gyboethawc?

¶ Ac belly rhac llaw mal yn y Betydd.

¶ Yna ymoſyft o: 2 Offeiriſt neu'r Curar ac ef a ytiw ef meŵn cartad
 perffaith a'r oll byd: can eiriol arnat baddeu o eigion ei galon
 i bob dyn a wnaeth yn ei erbyn: ac a's ef a wnaeth yn erbyn era-
 ill, gofyn o honat baddeuant pddynt. A lle gwnaeth ef gain
 neu draſtſter a neb, gŵneuthyd o hanat iawon yn ozau * diu
 ac allo. Ac o ddiethy: yddaw ym-blaenllaw wneythy: llywo-
 draeth am ei dda, gwnaed yna ei ewylls. Ac y mae yn an-
 genrheidol rhybyddio dynion yn-bywyd am wneythyd trefn
 ar i da byd ai tiroedd, tra bont yn iechyd. A hefyd dangos
 o hanat am i ddlet pa baint fydd arno, a pha baint ys ydd o dd-
 let yddo, er mwyn rhyddhau i gydwybot, a + heddwch yw ege-

* byth

* llonydd-
 wch, ddaſt-
 blo, dirly-
 ſtro

Visitation y claf,

cutozion.

¶ Y geiriau hynny ei a ddywethpwynt becho, ellir ei cymmbwyllyn cyn dechre o'r Gwenedawc ei weddi, megis ac i gwyl ef achos.

¶ Rait ir Gwenedawc nad * ebzbygo ac na baddeuo † eiriol ar y claf, a hynny yn gwbl ddifriol, ar yddo ddangos haelioni ir tlodion.

¶ Bod yma hefyd i'r dyn clwyfus teneuthy cyffes * espesawol, a's ef a glyw i gydwylbod meton cythrybbwl gan debydd o bwyg. Yn ol y gyffes hono, y gellwng y'r Dffeiriad ef y nol y wedd hon.

*ellyngo
drosogof,
anghoso
†annoc,
gyngbozi
*neilltuo

¶ Yn Arglwydd Iesu Christ, y'r hwn y adawodd beidant yw Eccles, y ellwng pob pechadur a bo-gwir edifeiriol ac yn credu ynddo ef, oi bawz dru-gared a baddeuo dy gamwedau : a thrwy y aw-durdot ef a ganiatawyd ymi, ith ellyngaf oth oll becho-dau, yn enw y tad, a'r mab, a'r yspyr glan. Amen.

¶ Ac yno y'r Dffeiriad a ddywaid y Collect yma iso.

Gweddiwn.

Dugarocaf Dduw, y'r hwn yn ol lliosow-grwydd dy drugaredde, wyt belly yn dileu pechodau y'r ai ys yd yn wir ediferriol, mal nad wyt * yw coffa miwy : agoz lygat dy drugared ar dy wasnaethwz † yma, y'r hwn o wir * ddifri ys ydd yn damunaw gellyn-dawt a' madeuaint. Adnewyda yntho, garedicaf dad, beth bynac a lestawyd trwy ddichell a malais y † cythrael, neu dwy i gnaudawl ewyllys y hun ai Wendit : cadw di a' chynnal y'r aelawd clwyfus hwn o bewn vndeb dy Eccles, * ystyria wrth ei wir ediferwch, * derbyn ei ddeigran † goystega ei ddolur, sef modd i gwelech di bod yn orau ar i les. Ac yn gymeint ai bod ef yn rhoddi clwbwl oi ymddied yn bnic yn dy drugared, na † llybia yddaw ei becho-dau o'r blaen, eithz cymer ef ith noddet trwy ryglyddion dy garedicaf bab Iesu Christ. Amen.

*yn ei cofo

†hwn, yzbn
*bzylar

†diabol

*synnia
ar
†edzpch ar
*roz ar
†dod yn ei
erbyn
*ymgeledd

¶ Pna

Yna y dywaid y Gwenidawc y Psalm hon.

N-y-ti, Arglwydd, yz ymddiriedais, na'm gwradwydder yn dra-gywyddd. Achub a gwared bi yn dy gyfiawnder: * gogwydda dy glust ataf, a' chadw bi.

Bydd y-m yz * graic cadarn, bal y gallwyf gyrch yddi yn wastad: gorchymynnaist bynghadw: can ys ti yw by † maendy a'm castell.

Gwared bi by-Duw, o law yz enwir, o law yz anduwi-ol a'r [dyn] * craws.

Can ys ti yw be gobaith, Arglwydd Duw, [ys] be gobaith o'm ieuntit.

Wthyt ti im cynhaliwyd * o'z bru: ty di am cymerth allan o † enyscaroed by mam: bymoliant bydd yn oystat * o hanot.

Mi euthym bal angenbil i lawer: eithz ti yw by * cadarn ymddiriet.

Cyflawner by-genau ath voliant, [a] phop dydd oth'ogoniant.

Na bwrw bi ymaith yn amser henaint: na ad bybi pan yw by nerth im pally.

Can ys by-gelymion a ddywedant † am danaf, a'r ai a bwriadant [ddw]c im enaid, a ymgynghorant ynghyt,

Gan ddywedyt, Duw ai gadawdd ef: erlidwch a' de-ldwch ef, can nad oes neb [ai] gwaredo.

Duw nac ymbella' o ddiwrthyt, be-Duw * bryslia i'm cymport.

Gwradwydder a dwancoller yz ai's yn erbyn by enaid: toer a gwarth ac a gwradwydd yz ei a geisiant ddw y-m y.

A mi ddysgwiliat yn wastad, ac ath bolaf bwy-bwy byth.

In te domi-ue sperau, Psal. lxxj.

* geistwng, plyc

* baenduy

† bynghzaic

* cranlon

† er pen im ganet

* goth

† am danaf

* diogel, dyls

† im erbyn

† crystia

Visitation y claf,

* uibeiri

Uy-genau a benaic beunydd dy gyfiawnder, [ath] ie-
chydwyrieth can na wnn[ei] * ribedi.

† yz eiddot

Af rhagof yn nerth yz Arglwydd Dduw, ac a goffaf
am dy gyfiawnder [ys] am † y taudi yn bnic.

† nerth
* to

Duw dysceist bi o'm ieuntit yd y pryd hyn: [am hynny]
y menagaf dy ryfeddodau.

Ac ys hyd henaint a phenillwyded, a Dduw na ad bi, yn
y benagwyf dy † bzaich i'r * genedleth [hon] ath allu i'r oll
rei a ddelont.

† mawrion
* blawrdu

Ath gyfiawnder, Dduw, [a dderchafaf] yn bchel: cans
gwnaethost bethau mawrion, Duw pwy sy debic y-ty?

Yz hwn a ddangosaist y-m y drallodau † lawer a' * dru-
gion, [eithy] ti ymichweli ac am bywhei bi, ac a ddau
drachefn, ac am cymery i byny o eigion y ddaiat.

† gyffur
nabel

Ti amylhei by mawredd, ac ymichwely i'm didbanu.

Cann hynny ith bolaf [am] dy wirionedd, Dduw,
ar † gerdd danneu: canaf y-ty ar y delyn, [tydi] Sanct
yz Israel.

* brynallt
† am dy

Hyfryd bydd gan by gwefusau pan ganwyf y-ty, a m
enaid yz hwn a' * waredaist.

* brynlluc

Uy-tafod hedyd a madrodd † oth gyfiawnder beunydd:
canys gwradwyddir a chywlyddir, yz ai a geisiant *
dwc y-m y.

Gogouiant i'r Tad, ac i'r Mab, a'r Yspryt glan.

Megis y ddoedd yn y dechrau, y mae yz alwihon ac yn
dragywydd. Amen.

¶ Can ddywedyd hyn angwanee.

* Celdwac
† cadw
* gan
† groes

* Achaudur y byd, † iachā ni, yz hwn * dwy
dy † groc ath werthfawr waed a'n pryneist, cy-
morth ni [ys] atolygwn yty, a Dduw truga-
rawc.

¶ Yn a y dywaid y Gwenidaboc.

Roll-alluawc Arglwyd, yz hwn yw y tŷ ca-
darnaf i bawb a roddant ei ymddiriet yn-
thaw, y ba bn ymae pob peth yn y nef, ac y
ddaiar, ac y dan y ddaiar yn * gofiong ac yn
vfyddhau, a bo yz alwz hon a' phob amser dy
amddeffen, ac a wnel y-ty wybod a' deall nad oes bn
enw y dan y nef wedi roddi y ddynion, ympa bn a' thrwy
pa bn y mae y-ty dderbyn iechyt, anyd yn baic enw ein
Arglwyd Jesu Christ. Amen.

* crym,
plyge

† bot yn
iach ac yn
gadwedic

Commun y clas.

A gymmaint a bot pob rŷto ddyn yn ddarystynge
dic i lawer o bericulon dyslyf, haintiau, a chlefy-
dau, a byth yn anespus pa bryd ydd ymydawanit or
bucedd hon: Erwydd paam, er mwy gallu o ha-
nynt bod bob amser mebon parod i barto, pa
bryd bynnac y rengo bodd ir oll alluoc Dduw alw
am danynt. Bid ir Curatieit yn ddyfal, o amser i am-
ser, ac yn enwedic yn amser pla, * cyngori ei plwyfolion gymeryd yn
brynych yn yz Eccles bendigedic Commun corph a' gwaed eyn Ja-
chawdur Christ. Yz hyn (as wyntwy ai gwnant) ny bydd achos ydd-
ynt yn ey * bisitat dysymwth, y bod yn anheddychol i meddwl o dde-
ffic hynny. Eithz a's y clas ni bydd abl i ddyfod ir Eccles, ac eto yn
damuno cymeryd y Commun yn ei duy, yno y bydd rhaid yddo byne-
gi dros nos, ai ynten y boze ddydd dzanoeth, i'r Curat, gan arwyddo-
cau hefyd pa sabol bn ys yz yn darparu cydcymyno ac ef. Ac a bydd lle
ryfaddas yn tui y clas, y gallo y Curat yn barchedic † binistro, a'
nifer da y gymeryd y Commun gyd a'r clas, a' phob peth angen-
rheididol y hynny, * ministret ef yno y Commun bendigedic.

* yn barot

† etiol

* ymwellat

† eisien

* deisyf

† twem,
wasanae-
thu
* gwasana-
thet

Y Collect.

Li gyboethawc a' bythfrybiol Dduw, gwel-
thydd [y] dynaibl rŷw, yz hwn wyf yn cospi*
yz ai a gerych, ac yn correctio pawb ac a
dderbyny-ch: nynt atolygwn yty drugar-
hau wrth dy was hwn yma* ymwledic gan

* y sabol

dy

Commun y clas.

†ddiamhur,
*gydychio
li gylwyno
ddwyn ger
dy bron

dy law, ac yty ganiatau gymeryd o hano i glefyd yn ddi-
oddefus, a' chaffael ei iechyt drachefn, (as dy radlon Wp-
llys di yw hynny) a' pha byrd bynnac yz ymyddawo ei ena-
id ai gorph, bot o hanaw yn ddiabael wrth ei* bresentio
y-ty, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Hebr. xij.
*ddyymyga
†ffeinta,
ymellwng
*ffrewyll-
ia, ffusta

V mab na * thremyga gospedigaeth yz Ar-
glwydd, ac na † ddigalonha pan ith gerydder
ganhaw, canys yneb y mae yz Arglwydd yn
i garu, hwnnw a gospa, ac ef a* ffynodia bob
mab a dderbynnio.

Yr Euangel.

Ioan. v.

M wir, yn wir y dywedaf wrthyf, y neb a
wrandawo [ar] by-gair, ac a greto yn hwnn
am anfonodd, bod yddo bywyd tragwy-
ddol, ac na ddaw y barnedigaeth, anid ef aiff
o angau i bywyd.

*dymnder
†clefyd
*erbyn
†llymdd,
argocl
†groes

Pan gyfranet y Sacrament bendigedig, cymered yz Offeiriad yntel
y Commun yn gyntaf, ac yn ol hynny ministret it ei a ddarpar
wyd comuno y gyd a'r clas.

*buddiol

Eithz a bydd (neb gan * ddir dza†dolur, ai o erwydd eisiau rybydd
mewn amser dyladwy it Curat, ai o eisie sworn y gymeryd gid ac
ef, ai o blegit ryw twystr cyfiawon arall heb * gymeryd * Sacra-
ment corph a gwaed Christ: yna bod it Curat ddangos yddo, a' s
ef bydd gwir edifeiriol am i bechodau, a' chzed y yn ddyfscod ddar-
fod i Iesu Christ ddoddef angau at y * groc drostaw, a' cholli ei
waed dzos y byrnedigaeth ef, gan goffa yn ddisri y mawz ddaio-
ni ys ydd yddawo o hynny, a' chan ddiolch yddawo oi galon am
danaw, y mae ef yn bwyta ac yn yfed corph a gwaed eyn iachaw-
dyz Christ yn * buddiol y iechyt ei enaid, er nad yw ef yn derbyn
y Sacrament ai enau.

*ymweler

*darbet,
†hwyddan
*ymwelat

Pan * bisiter y clas, ac yntau yn cymeryd y comun bendigedig yz bn
amser: bid yna i'r Offeiriad er mwyn * prysuro yn gynt dozi yma-
ith ffurf y * bisitat lle mae'r psalm, Ynot Arglwydd yr ymddir-
dais &c, ac aet yn bnion i'r Commun.

*gwen-
wynlyt

Pn amser pla, clefyd y Chwys, neu ar gyfryw amser eu haintiau neu
glefyde * llynn, pryd na aller cabel yz bn dz plwyf neu'r cymydogi-
on y gommuhio y gyd at cleision yn ei taie, rhac ofn cabel yz ha-
int: ac espesol ddeisyfiat y clas, ef a all y Gwenedawet yn bnuc com-
muno y gyd ac ef.

D drefn am *gladdedigaf

CXXXVI.

*aggladd

eth y marw.

Pz Dffeiriat yn dyfod yn erbyn y corph wrth borth y bontwent, a ddywaid: Ai yz Dffeiriat a'r Scoleigion a ganant, ac belly myned i'r Eccles neu tu ar bedd.

M Pfi yw'r cyfodiad ar bywyd (medd yz Arglwydd) y neb a gredo ynobi, ac er yddaw barw, ef bydd byw. A phwy bynnac a bywoca ac a gredo ynobi, ny bydd marw yn dragwydd. Ioan. xj.

M Pfi wn mae byw bym-prynwr, ac y cyfodaf o'r ddaiar y dydd dywethaf, ac im gwiscir drachefn am croen, ac y gwelaf Dduw yn bycnaidd. Pz hwn a gaf bi by hun ei weled a'm hysgait ei gwelât ef ac nid nep arall ytrosof. Iob. xix.
*om
†gollwoc

N ddugom ni ddim i'r byd hwn, ac ni allwn chwaith ddwyn dim allan o hanaw. Duw ys ydd yn rhoddi, a Duw ys ydd yn ddwyn ymaith, Megis ac bu dda gan yz Arglwydd, belly derfydd y bob peth. Bendigedig vo enw i. Timo. vj.
Iob. j.

y Arglwydd.

Ac byntwy yn dyfod tu ar bedd, tra bo'r corph yn ei baratoi yw ddydy yn y ddaiar, y dywaid yz Dffeiriat, neu'r Dffeiriat a'r yscolheigion a ganant.

D yn y aned o waic ys yd a byz amser ydo [y byw,] ac ys ydd yn llawn trueni, y mae ef yn bagluro bal llyseun, ac e doir llawr: ac ddiablanna bal gwascot, ac ny *sais. Pn-ca- Iob. xii. j.
*phara,
aros

y mae iui geislaw ymwarded anyd gen-y-ti, Arglwydd, yz hwn ani eyn pethodau wyt yn gyfiawn yn ddigllawn: Er hynny Arglwydd Dduw sanct aiddiaf,

Arglwydd

Trefn claddedigaeth y marw.

Ar glwyb galluocaf, a sanctaïd a thrugarocaf Iachawd, na ellwng ni y ddygyn chwerwaf boenae angau tragywyddawl. Li Ar glwydd adwaynost ddirgelion eyn callonnau, nac ymchwel dy olwe trugaroc o ddiwrth eyn gweddïau, eithz arbed nyny Ar glwydd sancteiddïaf, O Dduw galluocaf, O fantaïd a thrugaroc Iachawdur, tydi deilyngaf barnwz tra wyddawl, na ad ni yn yz awz ddiwethaf er neb rylw, boenae angau y llythio y ddiwrthyt.

Yna tra bydder yn bwrw priddat y corph gan y sawl a bo yn sefyll yno, yz Offeiriad a ddywaid.

R gynnaint a rengu bodd i'r goruchaf Dduw oi bawz drugaredd, gynnwyd ato y hun enaid eyn annwyl brawd yma a y myddawodd o? byd, can hynny yd ym ni yn roddi y corph ef i'r ddaiar, [sef] daiar i'r ddaiar, * lludw i'r lludw, † pridd i'r pridd, mewn gwir ddiogel obaith cyfodiad i buchedd tragywyddawl trwy eyn Ar glwydd Iesu Christ, yz hwn a newidia eyn corph gwael, mai y byddo yn gyffellip yw gorph gogoned ef, wrth y galluawc waithrediat, can ba vn y dichon ef darostwng pob peth ydd aw y hun.

Yna y dywedir, neu y cenir.

I glywais * lais o? nef yn dywedyo wrth yf, Pl-crifenna o hyn allan gwyrtydded yw y mairw, yz ei s y yn marw yn yz Ar glwydd. At vally yn dywaid yz yspryt, y bod hwy yn gorpho- wps o ywrth ei † llafur [gynr].

Yn ol hynny y canlyn y Llythion, toedi'r gynnwyd allan o? pemp thecbet pennot at y Corinthiait, yn yz Epistol cyntaf.

Christ

Christ a gybodwyf o beirw, ac a w-
 naethpwyf yn blaenffrwyth yz ei a
 hunesont. Canys gwedy trwy dyu
 [ddybot] angen, trwy ddyfyn hefyf [y
 daeth] cyfodiadigeth y meirw. Can-
 ys megys yn Adda y mae pawp yn
 meirw, bell hefyf yn Christ y byw-
 heir pawb, eithr pop vn yn y drefn
 y hun : y blaenffrwyth yw Christ,
 gwedy hynny, yz ei sydd i Christ, yn y
 ddybodiad ef y cybodant. Yno y bydd y dyweddd, gwedy
 troddo ef y deymas y Dduw, sef y Tat, gwedy yddo ef
 [* ddolen] pop pendebigaeth, a phob awturtot a meddi-
 ant. Canys † rait yddo deymas y * yn y ddoto ei oll elymion
 ydan ei draet. Y gelyn dywethaf a ddinistrio [bydd] an-
 gen. Canys ef a darestyngawd pop dim y dan ei draet. (A
 phan dywait ef darbot darestyng pob peth yddo,) y mae
 yn amlwg y bot [ef] wedy ei ddyreithro rhwng a ddarestyn-
 gawd bop peth y danaw.) A phan ddarestynger pop dim
 ydall, yno r Dap hefyf yntef a ddarestyngir y hwn, a da-
 restyngodd bop dim y dano, val y bo Duw bop peth oll yn
 oll. A's aingen beth a wnant wy a batyddiwyf † dros bet-
 rir : a's y meirw ny chyfodant * yn ollawt, paam y ba-
 tyddir hwy dros beirw? Paam iu periclit ni bop allw?
 Can * ein gorboled yd ydd genyf yn Christ Iesu ein Ar-
 glwydd ydd wyf yn marw beunydd. A's ymleddais ac
 anmueliaid yn Ephesus yn ol dull dynion, pa lesad ymy,
 any chyfodir y meirw : bwyfawn ac yfwn : can ys ybortu
 y byddwn beirw. Na rhwyller chwyl : ymadroddion diwe
 a lygrau byrseu da. † Dihunwch [y byw] yn gyfiawn, ac
 na phechych : can nad oes gan rai wybodaeth * o Dduw.
 Er cywilydd ywch y dywedaf [hynn]. Eithr e ddywait
 ryw vn, Pa bodd y cybodir y meirw : ac a pha [ryw]
 gorph y dauant allan? † A ynfyd, y peth ydd ywti yn ei he-
 heu, ny * byweiddir, addiethr yddo barw. A r peth yz wyf
 yn ei heu, nyf wyf yn heu y corph a bydd, anyd gromyn
 noeth, megis y dygwyd, o wenith, neu o ryw [rallw] eraill
 Eithr Duw a rydd yddo gorph val y bo da ganto ef, sef

* dirymio,
 dadwneu-
 thur
 † dir
 * nes yddo

* hwnw

* yn lle met
 rir
 † chwairh

* eich llaw
 nydd

† diffrostoch
 * am

† tdyf skol

* bywheir
 bywoeir

Trefn claddedigaeth y marw.

*pop cic	y bop heb yn y gorff y hun. Nyd [yw] oll *cnaibd yz bn
†chedaibd	[ryw] gnaibd, epyh yz y mae cnaibd dynyon, a chnaibd at
*bn	all y anibelieit, ac arall i byscod, ac arall i †adar. [P mae] he
	fyt gpyph nefawl, a' chpyph datarawl: anyd *arall [yw]
	gogoniant yz ei nefawl ac arall [yw gogoniant] yz ei dat-
†llenad	arawl. A rall [yw] gogoniant yz haul, ac arall gogoni-
*meirw	ant y †lloer ac arall gogoniant yz ser: canys amrafaelia
†dianrydd	seren rac seren yn-gogoniant. Uelly hefyd [y mae] cyuodi-
	adigeth y meirw. [P corph] a heur * yn llwgreddigeth
	ac a gybodir yn anllwgreddigeth. Et a heur yn †amparch
	ac a gybodir yn-gogoniant: e heur yn-gwendir, ac e gy-
*meirw me	uodir yn *nerthoc. Et heur yn gorff †anianol, [ac] a gyuo-
ddant	dir yn corph yspyrto: y mae corph anianol, ac y mae corph
†naturiol	yspyrtawl. Ac velly y mae yn escribedir, P dyn cyntaf
	Adda a Wnaethpwyd yn enaid bylw: a'r Adda dywethaf
*bylwgi,	[a Wnaethpwyd] yn yspyr *bylwgi. Et hynny ny [W-
bylwogeth,	naethpwyd] yn gyntaf yz hwn sydd yn yspyrtaawl: anyd
a tona yn	yz Wn anianawl, ac yno yz bn yspyrtaawl. P dyn cyntaf y
bylw	sydd o'z ddaiar, yn ddaiarol: yz ail dyn yw yz Arglydd o'z
	nef. Unrryw [bn] a'r daiarol, cyfryw yw ei sy yn ddaiar-
†ducesam	olion: a' megis yz bn sy yn nefawl, cyfryw hefyd yw ei
	nefol. A megis yz †arweddesam ddellw yz bn daiarol, be-
*cic	lly yz arweddwyn ddellw yz bn nefawl. Hynn a ddywedaf,
	broder, na ddychon *cnaibd a gwaed etiweddu teyrnas
†wely	Duw, ac nyd yw llwgreddigeth yn etiweddu anllwgreddi-
*balwp	geth. †Nacha, bi yn dangos yw ch ddirgelwch, Ny hu-
	mbwn ni *oll, eithz newidir ni oll, ym-moment [a] thra Wi-
†yz amrant	at †y llygat Wyth [lef] yz [bt-corn] dywethaf: canys yz bt
ar y llall	corn a gan, a'r meirw a gyuodir yn anllygredic a' ninhen
*newidir	a *psmutir. Can ys †dir yw i'r peth llygradwy hwn
†raib	wisco arllygredigeth, a'r peth marwol hwn wisco am-
	marwolaeth. Uelly gwedy i'r peth llygradwy hwn wisco
*goz bodi:	anllwgreddigeth, ac i'r peth marwol hwn wisco aminar-
eth golyri	wolaeth, yno y deruydd yz ymadrodd a sribenwyd, An-
†Ange ple	geu a lyncwyd er buddugoliaeth. *Angeu ple [may] dy
mae dy vu-	gonyn? y beddrod ple [may] dy buddugoliaeth? Conyn
ddugolia-	angeu [yw] pechat: a' nerth pechat [yw] r ddeddyf. An d
eth: bed ple	
mae dy go-	
nyn?	y Dduw

y Dduw yddiolwch, y hwn a roddes y ni y buddygoliaeth trwy ein Arglwydd Iesu Christ. Can hynny by care-
dic brodyr, byddwch * ffyrfion, a' diymmot, † helaeth-
on yn wastat yn-gwaith y Arglwydd, can y chwi wybot
nad yw eich llabur yn ouer * yn y Arglwydd.

* safadwy a
dyscor, di
serfll
taml
* trwy gar

¶ Gwedi darbo y Llith, y dywaid y Offeriat,

Arglwydd trugarâ wrthym.

Christ trugarâ wrthym.

Arglwydd trugarâ wrthym.

¶ Eyn tad y hwn wyt yn y nefoedd. &c.
Ac na * thywys ni yni-provedigaeth.

* arloafn

¶ Atep.

Eithr gwared ni rhac dŵc. Amen.

¶ Yr Offeriat.

¶ Ll gybdehauw Dduw, y gyd a'r
hwn y mae yn byw yspyrtoedd yz
ai a ymadawfant * o dd yma yn yz
Arglwydd, ac yn y hwn y mae,
eneidiau yz ai detholedic, gwedi
darbo ei rhyddhau o dŵrth baych
y cnawd, mewn llawenydd a ded-
wyddyt : ydd yni yn mawr ddiol-
wch y ty bot yn wŵ genyt ware-
dy hwn † E. eyn braidd allan o

* ac

† ymhoared
ymarto

* sefentwi
ymarto

dueni y byd pechadurus hwn, can atolygu y-ty ryngu-
bodd yt oth radlaw n ddaioni, gyflawni ar byrder niuer
dy ddetholedigion a' † phrysuraw dy deyrnas, modd y ga-
llom ni y gyd a' n brawd hwn ac eraill a ymadawfant yn-
gwir ffydd dy enw bendigedic, cassael y ni ddiweddd per-
ffaith a' gwynfyd, yn-corph ac enait, yn dy ogoniant tra-
gylyddawl. Amen.

† ffyrfo

¶ Y Collect.

Trefn claddedigaeth y marw.

*hunant

†gwirio
nedd,

*Deiuch,
Doluch

Dugaraŵc Dduw, tad eyn Ar-
glwydd Iesu Christ, yz hwn yw y
cyfodiad a'r bywyd, ym-pa bn pwy
bynac a greto, a bydd byw cyd bo-
niarw. A phwy bynnac a bo byw
ac a greto yntho ef, ny bydd ma-
rhw byth, yz hwn hefyd an dylca-
wdd (trwy ei Apostol S. Paul)
na thristaem i'nal rai eb obaith,
dros yz ai a * guscant yntho ef: ny

ni yn ostryngedig a atolygwn y-ty oruchaf Dad, eyn cyfo-
di o angau pechod y buchedd † cyfiawnder, yd pan i ni
wrth y mado a'r buchedd hon, allu gorphwys ynddau,
megis y mae eyn gobaith bod eyn brawd hwn: ac yd y
bo ar y cyfodiad cyffredin y bydd dywethaf, allu eyn cassa-
el yn gyniradwy yn dy olw, a derbyn y bendith yz

hon a ddatcan dy garedic bab yz amser hyn-

ny y bawb a'r ath ofnant ac ath ga-

rant gan ddywedyd, Deuwch ven-

digelt blant † beu Lat, derby-

nwch y deyrnas a bara-

ta wyd y-chwy o de-

chyeu'r byd.

Eaniata

hyn ni

atolygwn

y-ty, dugarocaf

Dad, trwy Iesu Christ

eyn cyfryngwr a'n

prynniawd.

Amen.

(*)

¶ Diolwch

Diolwch gwagedd yn

CXXXIX.

ol escor plant, yr hwn a elwir yn gyffredin
Rhyddhau, neu Eglwyfa.

¶ Y wrtaic a ddabw i'r Eccles, ac yno y gostwng ar ei gliniau yn rhyw le
cyfaddas, yn gpfagos i'r lle y bo'r Bodd yn sefyll : a'r Offeiriad
yn i sefyll yn ei h'emyl a dywaid y geiriau hyn, neu'r cyfryw, mal
y bo y debnydd yn erchi.

Y N gymmeint a rhyngu bod i'r goruchaf Dduw
o'i daioni roddi pty rhyddad ym waredawl, ath
cadw ym-mawr bericul wrth escor : ti a ddiol-
chi yn ewyllyscar y Dduw, ac a weddiy.

¶ Ac yna y dywaid y'r Offeiriad y Psalm hon.

Erchafaf* by llygait i'r mynydd,
o'r lle daw† cymport y-my.

*byngolwoc

†cymport

Uy-cymport i [a ddaw] y gan y'r
Arglwydd, y'r hwn a wnaeth nef a
dabar.

Ni ad ef ith droed lithro : can na
*huna dy geidwad.

*chtofc

†Nycha, y'r hwn ys yddyn cadw'r
Israel ni hepia ac ny hunia.

†wicle

¶ Argglwydd yw dy geidwad : y'r

*amdbesen

Argglwydd yw dy* wascot ar dy ddehau law.

Rith† tery y'r haul y dydd, na'r lleuad [yn hyd] y nos.

*cur, stussa

¶ Argglwydd ath geidw rhac pop dylw : efe a gadw
dy enaid.

baidd

¶ Argglwydd a geidw dy bynediad, ath ddyfodiad
o'r pryd hyn yd yn dragywydd.

to hyn allā

Gogoniant i'r Tad ac i'r Mab, ac y'r Ysprit glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu. &c.

Argglwydd trugará wrthym.

Christ trugará wrthym

Argglwydd trugará wrthym.

Diolwch y gwagedd, neu eglwysa.

*nac arwe.
in

CEyn tad yz hwn wyt yn y nefoedd. &c.
Ac * na thywys ni ym-probedigaeth.

¶ Atep.

Eithz gwared ni rac dŵc.

¶ Offeiriad.

Arglwydd, cadw dy wasanaethwraig hon.

¶ Atep.

Yz hon ys ydd yn ymddiried ynoſ.

¶ Offeiriad.

Bydd yddi yn dŵc cadarn.

¶ Atep.

Rac wynep ei gelyn.

¶ Offeiriad.

Arglwydd, erglyw ein gweddieu.

¶ Atep.

*dabwet

A* deued ein llef yd atat.

¶ Offeiriad.

CWeddiwn.

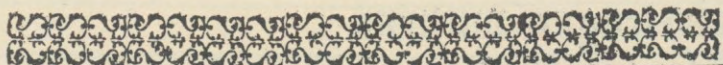
†wzth elcer
ei phlentyn

Yi-alluaŵc ddau, yz hwn a waredaist dy wasanaethwraig hon o ddiwrth y mawr boen a'r pericul * ar anedigeth dyn bach: Caniatâ atolwch yty, drugarocat dad, allu o haneſdŵy dy ganhoſthwy di, bywa rhoſio yn ffyddlaŵn yn hei galwedigaeth, yn ol dy eŵyllys yn y buchedd bresenol hon: A hefyd bot yn gyfranoc o'r gogoniant tragywydawl y buchedd a ddaw, Erwy Iesu Chrïst eyn Arglwydd.

¶ Ac rhaid i'r wraig a ddel i dalu dioltoch, offrymu offrynnau deſo:
dawl: ac a bydd Commun, iawn yw iddi gynyrd y Commun
bendigedig.

¶Com-

Commination neu vygwth

cxl.

yn erbyn pechaturiait, a' ryw weddiau
yw, harfer ar amrafael amserau yn y vlwyddyn.

¶ Ynol y Borau weddi, y bobyl wedi'r alw ynghyd trwy ganiad Cloch,
a' chweddi'r ymgynnull i'r Eccles, y dywedir y Letaniae Camberaia
yn ol ymodd arferedic: gwedy darbot hyuny aed yz Dffeiriait i'r
Dulpyt a' dywedod bal hyn.

Brodyz yn yz Eccles * primitif
ydd oedd dyscyplaeth dduwiauwl,
nid amgen yn-dechrau'r GraWys
rhoi cyfryw ddynion ac oeddent
bechaduriaid † cyoedd y benyt *
cyoed, ai poeni yn y byd yma, mod
y byddai ei heneidieu gadwedid yn
yn-dydd yz Arglwydd: a megis y
gallai eraill wedy rhybyddio d'wy
y esempl hwy bod ofnusach y

*gentaf,
genc

†golau
*agozet

Wneuthyd ar gam, yn lle yz hynn yd pan * adberer y dy-
wedid dyscyplaeth (yz hyn a ddleit ei † ddamunaw yn
balwz) e dybiwyd bod yn dda yz amser hynn (sef yn ych
gwydd chwi) bot darllen y sentensiae cyffredin melldi-
thiat Dduw yn erbyn pechaturieit anediueriol yz ei a
gasclywt allan o'z saithfed ar ugein penn o'z Deuterono-
minia lleoedd eraill o'z scrhythz lan: A' bod ychwi atep
i bob sentens, Amen. Er mwyn gwedy darbot belly ych
rhybyddio am balwz ddigllonder Duw yn erbyn pechad-
uriait gallu ych gwahodd yn gynt y ddifri a' gwir edifei-
rwech, a bod ychwi rodio yn ddiyscaelusach y dydian enby-
dus hyn, gan * gilio oddiwrth gyfryw † beieu am yz ei ydd-
y-chwi yn * ffyrfau ach geneuae ych hunain bod melldith
Dduw yn ddyledus.

*adnewy-
dder
†bacho

*ffo

gamweden
*siran

Melldigedic yw dyn a wna iddo ddelw cerfedic ai tobe-
dic, yn ffieiddbeth i'r Arglwydd, gwaith llaw y crefftwr, ac
ai † gosot mewn lle dirgell yw addoli.

†dyd

¶ A'r bobl a atepant ac a ddywedant,
Amen.

¶ Gwenidawé.

(iii)

Melldigedic

Y Commination.

Helldigedic yw'z neb a belldithio ei dad a'i bam.

¶ Atep.

Amen.

¶ Gwenidawc.

Helldigedic yw'z neb a ysmuto * derfyn tir ei gymyda Wc.

¶ Atep.

Amen.

¶ Gwenidawc.

Helldigedic yw'z neb a dduco y dall allan o'i ffordd.

¶ Atep.

Amen.

¶ Cwenidawc.

Helldigedic yw'z hwn a'lesteirio barn gyfion i'r estronddyn, i'r amddibaid, ac i'r gwagedd gweddwon,

¶ Atep.

Amen.

¶ Gwenidawc.

Helldigedic yw'z neb a drauo ei gymyda Wc yn ddirgel.

¶ Atep.

Amen.

¶ Gwenidawc.

Helldigedic yw'z hwn a'orwedd y gyd a gwaic ei gymyda Wc.

¶ Atep.

Amen.

¶ Cwenidawc.

Helldigedic yw'z neb a gymero * obz y ladd enaid gwaged gwirian.

¶ Atep.

Amen.

¶ Gvvenidavvc.

Helldigedic yw'z hwn a roddo ei ymddiriet † mewn dyn, ac a gymero ddyn yn ei amddeffen, ac yn ei galon yn myned oddiwrth yz Arglwydd.

¶ Atep.

Amen.

¶ Gvvenidavvc.

Helldigedic yw'z anrugaroc, y godinebus, ar ai a dor

ro pri

ro priodas, a'r cubyddion, addolwyr delwau * hortwyr, y
meddion, a'r breibwyr.

¶ Atep.

Amen.

¶ Gyvenidavvc.

R awrhon yn gynimeint ai bod hwy
oll yn * escominun (mal y testia Da-
uid proffwyd) yr ai ys y pncyfeilltormi
ac yn myned ar ddyddio oddiwrth or-
chmynion Duw : moesluch (gan be-
ddyllo am y barn ofnadwy ys ydd go-
ruch eyn pennau ac byth gar eyn
llaw) yni ymchwelyd at yn Arglwyd
Duw, a chwbl gystudd a gestynget-
ddwydd calon, gan dwyn + galar a thymnder dros eyn bu-
ched pechadurus gan gydnabot a choffesu eyn camwe-
dan, a cheisiaw dwyn ffrwythau testwng + i benyt. Cans
yr awrhon y gystodwyd y bwyall ac wreiddin y pren, yd
pan yw am bob pren ni dduco ffrwythda ; y cymynir y
lawr ac i bwrir ir tan. Peth ofnus yw syrthio yn dwy-
law Dyw byw . Ef a dywallt slaw ar y pechaduriaid,
* maglau, tân, a brumstan, storm, a themestl, hynn bydd y
rhan hwy y yfed. Canys wele yr Arglwydd gwedi dywot
allan oi le i ymwelet ac enwired yz ai ys y yn trigio ar y
ddaiar . Eithr pwy a ddichon gros dydd y ddyfodiad ef ?
Pwy a ddichon barhau par ymddangoso ef ? Ei ogr
ys y yn ei law, ac ef a gartha i lawr, ac a gascla ei + wenith
y w yscupor, eithr ef a lylc yr bs a thân andiffobedic : Dyw
yr Arglwydd a ddaw bal lleidr o hyd nos, a phan ddywe-
dant, Tangneddyf, ac y mae pob peth yn ddiogel, yno y
daw dysstruw dyslyfyd ar nadynt, mal y daw gobit gwraic
beichioc wrth escor, ac ny ddiangant . Pna yr amddengis
cynddaredd Duw yn ydydd dial, yr hwn addarfu ir pecha-
turiat anhydyn i bentyrri ar i gwarthaf trwy cyndyn-
rwydd i calonnae, yr ai ddirmygent ddaioni, amynnedd,
a * hir ymaros Duw, pan ytoedd ef yn y galw hwy yn
wastad i edifeirwch . Pna y galwant arnaf, medd yr Ar-

* sclandz
wyr, enllib
wyr

Psal. cxvij

* dolur
triscit
+ o

Math. iij.

Heb. x.
Psal. x.
+ hoy nnae

Esay. xxvj.
Mal. iij.

Math. iij.

i. Thef. v.

* glesychu
oi chefyt
Rom. ij.

+ hwy ddc,
dyddesgar,
tuch
Pro. j.

Y Commination.

Mat. xxv.

* ymchyd
ii. Cor. vi.
Ioan. ix.

* rhychian
Math. xxv.
† twella

Esaia. j.

Eze. xxviii

j. Ioan. ij.

Esaia. liiii.

Math. xj.

glwydd, ac ny w wranda waf, hwy am ceisiant yn bozau, ac ni in cassant, a hynny erwydd yddynt gasau gwybodaeth ac na dderbynnient ofn yz Arglwydd, anid casau bycygcoz, a diystyru bycospedigaeth. Pno byd rhyhwy? curo, gwedy cau y drws a rhyhwy? galw am drugaredd, pan yw amser cyfiawnder. Och mor aruthrol llef y varn gyfiawnaeth, yz hon a gymhwyllir arnynt-wy, pan ddywettir wrthynt, Ewch yz ai mellidgedic ir tãn tragwyddol, yz hwn a ddarparwyd y ddiabol a i angelion. Am hynny brodyz, ymogelwn * yn amser tra barhao dydd yz iechyt, can ys y maer nos yu dywot pryd na allo neb weithio: bell tra bo i ni oleuni, credwn yn y goleuni, a rhodilwn mal plât y goleuni, rhac eyn bwrw i r tywyllwch eithab lle mae wylofain ac yscrynygu * dannedd. Pa ddugarterwn ddaioni Duw, yz hwn ys ydd yn ein galw yn drugaroc i † emendau, ac oi ddiwranc dosturi, yn addaw y ni baddenaint am y aeth heibiau, a's nynti (a chwbl beddwl ac a chalonygywir) a ddynchwellwn attaw ef. Canys cyd bo eyn pechodau cyn gochet ar yscarlet, wy byddant mor ganaid ar eiry: a chyd byddant mal y † purpur, eto wy byddant cyn wned a r gwlan. Ymchwellwch yn lan (medd yz Arglwydd) oddiwrth ych oll enwired, ac ni bydd ych pechodau yn ddystriw ychwi. Bwrwch ymaith ywrthych ych oll annuwldeb a wnaethoch, gwnewch ychwi galonau newyddion ac yspryt newydd. Pa am y byddwch beirwchwychi tu yz Israel? can na'm boddheir ym-marwolaeth yz vn a bo marw, medd yz Arglwydd Duw. Ymchwellwch-wichau, a byw byddwch. Er darbot i ni bechu, y mae ini dadlew y gyd ar Tad, Jesu Christ y cyfion, ac efe a haeddodd ini drugaredd dros eyn pechodau: canys ef a archollwyd dros eyn camweddu, ac a drwydd am eyn anwired. Ymchwellwn am hyuny attaw ef, yz hwn yw? trugarawc dderbynniwr yz oll wir edifeiriol bechaduried, can gwblw gredd y bod ef yn barawt in derbyn, ac yn orau i ewyllys y vaden y ni, adawnt ataw melwn ffyddlaun edifeirwch, as nynti a ymofstyngwn yddaw, ac o hyn allan rhodiau yn y ffydd ef: as nynti a derbynniwn

ei Jan

i Jau esmwyth ef, a i bapch yscafn arnom, yw ganlyn ef
 meſon goſtyngeddydd, diodeſaint, a pherffait h gariad
 a bod wrth drefnit i yſpryt glan ef, gan geſſiaſw yn wa-
 ſtad ei ogoniant, ai waſaneuthy yn ddyladwy yn eyn gal-
 wedigaeth gan ddiolwch iddallw. A's hynn a wnaſſwn,
 Chriſt an gwareda oywrth bellidith y * ddeddyf, ac o ddi-
 wrth y bellidith eithav a ddeſcen ar y ſawl a byddant ar y
 llaw aſſw, ac ef a'n goſyt ni ar i ddeheſſiaſw, ac a ddyr i ni
 Wynfydedic bendith ei dad, gan orchymyn i ni gyme-
 rdd * meddiant yn i ogonedus deyrnas, i'r hon poed teil-
 lwnng bo ganthaſw eyn dſwyn i gyd oll er ei anfeidrall dſu-
 garedd. Amen.

* Cyfrath

† goſelcyn

Pena y goſtyngant bawp ar ei gliniau, ac a'r y Dſſeſſiaſt a'r yſgolet-
 gion ar i gliniau (yn y ban lle maent arferedic o ddywedyd y
 Letaniae) a ddywedant y Pſalm hon.

Dugarha wrth yf Dduw, yn ol dy
 bawr diriondep: yn ol * llaſſws dy
 doſturiae dilea by amwireddeu.

Miserere
 mei Deus
 Pſal. l.j.
 * llaſſweredd

Golch bi yn llwyrdwys o ywrth
 by oll amwiredde, a glanha bi o ddi-
 wrth by-pechod.

Can by mbod yn adnabot by an-
 wiredde a'm pechot yſ ydd yn wa-
 ſtad † gar bymbzon.

† rac

Yn dy erbyn di, yn dy erbyn di yn
 bnic y pechais, ac a wneuthym ddrygioni yn dy ollw, val
 ith gyſſiaſſwir pan ddywetych, a bod yn * bur pan bar-
 nych.

* yn dyma
 dſodd

* lan, dſibei

* Natchaf, meſon enwiredde im † ganet ac meſon pechot
 ir ymdduc by niam byſy.

* Uele
 † enillwyt

Uele, ceraſſt wirionedd o ddy meſon: am hyny y dyſ-
 ceſſt y ni ddoethinep yn-dirgelwch by calon.

Carth bi ac yſſop, ac im glanhair: golch bi a byddaf
 wnach nozeiry.

* Gwna ymy glywed goſſoledd, a llawenydd, yd pan
 bo i'r eſcryn, a ddyſſiaſſt, laſſwenychu, Cudd dy wyneb o-

* Par

ddiwrth

Y Commination.

*Gwona

*p rac dy
wynep

*Aber,
eddyd
* rhoddgar

+ bzstwedic
poenedic

*bagwy,
rpd, gaeren
*bustych

†arweith

ddiwth by-pechodau, a dilea by oll enwireddeu.

*Crea ynof galon iau, a Dduw, ac adnewyddu yspirt
union ynof.

Na bwyd bi ymaith * o ddyger dybron, ac na ddwc dy
Pspirt glan o ddiarnaf.

† Dwc drachefyn y my 'orfoledd dy iechyd-wrieth] ac
ath * hael yspirt cynnal bi.

Pno y dyscaf dy ffydd i'r ei anwir, a phechaduriedd a
ddymchwelant a-tat.

Gwared bi rhac gwaed, a Dduw, [ys ti] Duw by iech
y dwrieth, am tafod a gan-yn-llafar oth gyfiawnder.

Arglwydd, agoz by-gwefusae, a'm genau a beneic dy
boliant.

Can na ddeisyfy [bn] a berth, pe rhoesym : a phoeth-a-
berth ny chery.

Aberthau Duw [ynt] yspirt † dylliedic : calon ddry-
llioc gystuddedic, Duw ny threinygi.

Bydd dda wrth Tŷion erwydd dy ewyllysgarwch : a-
deillad * buriau Caerulalem.

Pna y bydd cymradwy genyt ebyrth cyfiawnder, [sef]
y poeth-ffrwm ac offrwm : pna yz aberthant * loie ar dy
alloz.

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab, ac i'r Pspirt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yz awrhon, a
phob amser yn oes oesoedd. Amen.

Arglwydd trugarha wrthym.

Christ trugará wrthym.

Arglwydd trugará wrthym.

† Eyn tad yz hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Ac na * thywys ni ym-probedigaeth.

¶ Atep.

Eithz gwared ni rhac drc. Amen.

¶ Gwenidawc.

Arglwydd cadw dy wasanaeth ddynion.

¶ Atep.

Pz ai a ymddiriedant pnot.

¶ Gwenidawc.

Anbon yddynt borth o dduchot.

¶ Atep.

¶ Atep.

A' byth amddeffen wy yn gadarn.

¶ Gwenidawc.

Cymportth nynt Dduw eyn Jachawdz.

¶ Atep.

Ac er mWyn gogoniánt dy enw gwared ni. Wydd drugaroc wrthyn bechaduriet er mWyn dy Enw.

¶ Gwenidawc.

Arglwydd gwzando eyn gweddiau.

¶ Atep.

A' dauet eyn llef yd ataf.

¶ Gweddiwn.

Arglwydd, ni atolygwn y-ty yn drugarawc gwzando eyn gweddiau, ac arbed bawb a gyffesant ei pechodau wrthyt, yd pan bo, (yzei gyhuddir ei cydwybodau gan bechod) trwy dy drugaroc baddeuant bod yn ellyngedic, trwy Christ eyn Arglwydd. Amen.

Bgallocaf Dduw, a' thrugarocaf dad, yz hwn wyt yn tosturio wrth bob dyn, ac nid wyt yn casau dim a wnaethost, yz hwn nid ewyllysy barwolaeth pechatur, amyn byw o hano ac ymchwelyt o ddiwrth bechot a' bod yn gadwedic: yn drugaroc maddeu eyn * camweddeu, derbyn a' chonfforddia ni, yz ai ym yn blin ac yn orthwim genym † baych eyn pechodau. Ti biau o briodolder drugarhau, y ti yn bnit yperthyn babau pechodau: Arbed nynt am hyrny Arglwydd dalonus, arbed dy bopul yz ai a brynafst. Na ddwc dy weision ir barn, yz rai ynt bryd gwael, a phechaduriet truein: eithz ymchwel belly dy * lid oddiwrthym, yz ai ym yn ostyngedic yn cydnabod eyn gwaeledd, ac yn wir edifeiriol genym eyn beiau: belly bryffia in cynhorthwyaw yn y byd hwn, yd pan allom byth byw gyda thi yn y byd a ddaw, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

* sabthadeu
† llwyth

* ddigobint

Y Commination.

Cy na y dywaid y popul hyn yma ys ydd yn canlyn, ac ol y Gwe-
nida wr.

* d:lgaredd

2 Achwel di ni Arglwydd da, ac yno yd
ymchwelir ni, ystyria Arglwydd, y-
styria wrth dy bopul, yz ai ynt yn ym-
chwelyt atat gā wylofain, bmapydi-
all, a gweddiall: canys Duw tru-
garawc ytwyt, yn llawn tofurst, yn
dda dy amynedd, ac yn bawr dy* war-
der: yddwyt yn arbet pan ym yn
haeddu poenae, ac yn dy lid ydd wyt
yn meddwl am drugaredd. Arbed dy bopul Arglwydd
daionus, arbed hwy ac na ddycer dy etifeddiaeth y Wra-
odwydd: clyw nyni Arglwydd, can ys-mawr yw dy druga-
redd, ac yn ol lliaws dy drugareddau edrych arnam.

FINIS.

Psal. 72.

TRA
VO
)

Imprinted at London

by Henry Denham, at the costes and
charges of Humfrey Toy.

1567.

And are to be solde at his shop at the
sygne of the Helmet in Paules
churchyard.

(*)

Cum priuilegio ad imprimen-
dum solum.

